

PTV 1399

Biblioteca Bucureștilor

6
Iunie
2008

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARISTILOR DIN ROMANIA BIBLIOTECA METROPOLITANĂ DIRECTOR FLORIN ROTARU

VICTOR PAPILIAN

1888 – 1956

120 de ani de la naștere

„... Ardelean de adopție, Papilian descoperă în noua provincie un univers moral inedit, o anume «primitivitate», comportamente bizare, cu motivații paradoxale, în istorie (Obsesie, De dincolo de râu, Se dezmoțesc sufletele) sau dincolo de ea, în gândirea magică (Ulcica)...

Proza cu subiecte ardelenesti, ternă, de o sobrietate cenușie, adaptată parcă mimetic la un peisaj dominat de culori lutoase și griuri apăsătoare..., cunoaște o metamorfoză bruscă; o lumină sudică o inundă, stilul se colorează viu, infuzia lexicului regional, cu pitorescul său inimitabil, surprins de o ureche pînă atunci indiferentă la accente și sonorități, dau paginii aspectul unei scoarțe oltenesti“.

Mircea Zăciu

Sumar

Răsfoiri

Mihail SEBASTIAN – [Pagini de Jurnal] 2

Ovidiana – 2000

Vintilă HORIA – Anul al treilea (I) 3

Bucureștii de altădată

George POTRA – Foamete, molimi și lăcuste 6

Arhive bucureștene

Georgeta FILITTI – Arion (II) 9

Patrimoniul 12

Istoria cărții

Gabriela TOMA – Patru modalități de a descrie similitudinile 13

Autografe contemporane

Ion ACSAN – Strofe safice 16

Meridian biblioteconomic

EBLIDA – Pledoarie pentru biblioteci 18

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Proiectul KARTIER 24
Școala de Vară ANT 2008 24
Hai la CoșTINEști 25
Sergiu GĂBUREAC – De ce nu se mai citește atât de mult literatură beletristică!? ..26
Simezele bibliotecii 26
Alfabetul vesel 27
Roua cuvântului 27
Festivitate de absolvire 27

Orizonturi

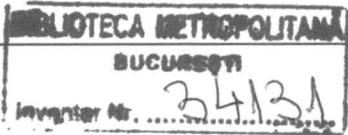
Mihai GHIBU – Onisifor Ghibu – Părinte și Educator 28
Li ZHAOCHUN, Huang QUNQING – Atenția acordată grupurilor vulnerabile
în China: o bibliotecă vastă cu incluziune socială (I) ...31
Violeta TANASĂ – Tradițiile spirituale tibetane în România 33
Gabriela TOMA – Teatru și transcendență... 35

Catalog 36

Repere

„ZILE ȘI NOPTI DE LITERATURĂ“ – Ediția a VII-a 38

Calendar 39

Răsfoiri**[Pagini de Jurnal]**

Mihail SEBASTIAN

31 iulie 1928

O bibliotecă are ceva din expresivitatea albumurilor de familie. Un breviar de atitudini și scene. Un istoric scurt de trepte și vârste.

Vă amintiți acele gravuri vechi de elementară și înduioșătoare filozofie, închipuind pe o scară dublă existența omului, de la leagăn la lespede? Albumul cu poze mi le amintește. Biblioteca de asemeni...

Or, biblioteca nu rezumă. Păstrează. Relicvele ei au dimensiuni și culoare. Silabele titlurilor cuprind, dincolo de înțelesul lor, mirajul tremurat al acestor bucurii, pe care le chemi, emoții de cetitor, dar pe care le simți – în registrul sensibilității tale – apropiate de pasiunea cârnii și a glasului.

Sunt în acest dulap cărți ce se identifică cu zile. Au fost ceasuri trăite în ținutul abstract al literii de tipar, într-o lume impermeabilă, izolată dincolo de faptul zilei, singură cu sine, clădită de la meridianul visului și al gândului. Toate aceste tragedii imaginate, care într-o zi uitată, închizându-se între paginile lor, ți-au împrumutat ochii și inima, pentru a mai fi trăite o dată în atenția ta, se înșiruie acolo cuminiți, așteptând mâna care din nou le va deschide și le va descoperi adevărurile. Atâtea existențe virtuale, atâtea posibilități de viață, pe care tu le-ai trăit cu naivă adâncime, diversificându-le pentru aceste excursii de mimetism sufletesc. Atâtea victorii și înfrângeri, făcute tovarășe traiului tău, împrăstiate în bucuriile tale adevărate, intrate în socoteala propriilor tale experiențe.

31 iulie 1928

Sunt în fața dulapului meu de cărți, ca în fața poveștii mele. Andersen. Vârstele trec înainte-mi într-un salt, pe care l-aș voi încetinit, descompus, pentru a-i înțelege rostul și sensul. Baronul Münchhausen, Sherlock Holmes, Contesa de Ségur. Pentru ce aceste trei nume adunate? Intrau în mintea băiatului de zece ani și gluma grotescă a vânătorului neamț și aventura banditească a eroului detectiv și povestea dulce a doamnei contese. Cărțile urmează mai departe într-o succesiune căreia greu i-ai smulge taina. Pentru privitorul de astăzi o scriere secretă, din care prinzi, ici colo, un semn. Și totuși ești sigur că, dacă vreodată ar trebui să te simți trăind în anume ordine și consecvență lăuntrică, între aceste cărți atât de străine una de alta, te-ai găsi. Drumurile tale și-au însemnat cu aceste coperte trecerea.

Mi-am propus într-o zi un joc. Să facem cunoștința cuiva, cercetându-i biblioteca. Experiența a reușit de minune. E ca și cum ai afla sufletul unei femei după garderobă, după intimitatea budoarului ei, după chipul în care știe să-și poarte

rochiile. M-ar amuza un catalog de cărți pentru uzul cititorilor de diferite vârste, sex, condiție socială și stare civilă. Ar fi un tratat elementar de filozofie literară... Voi cobori una câte una cărțile dulapului meu vechi și o clipă o voi ține pe fiecare în mână. Poate duhul vacanțelor uitate va întârzia aici pe aproape și își va desluși întârziat un înțeles și o umbră. Poate în această întoarcere din adâncul memoriei, deschisă precum o poartă neștiută, un gest se va lumina și își va trăi abia acum mișcarea. Și poate se va împlini mai apropiat acest sentiment cu tresăriri de legănătoare elegie pe care în vocalele sale largi și deschise ca niște ferestre spre lumină îl păstrează cuvântul altor fericiri școlarești: Vacanța mare...

Ori de câte ori o carte nu va ști să amuze cât o jucărie, ea va trebui smulsă din mâinile cetitorului mic. O bicicletă ușoară și simplă face cât o mie de cărți. Băiatul să se apropie de pagina scrisă, iscoditor și interesat, cu toată curiozitatea strânsă în ochi, nerăbdător să afle marea taină a oamenilor care se mișcă acolo între litere de tipar, așa cum s-ar apropia de un patefon nou sau de un tren pus pe șine de-a lungul odăii lui. Și să se oprească în fața micii lui minuni, întrebător. Așa precum dintr-o cutie multicoloră sare din cinci în cinci minute un omuleț de lemn și zbiară ca un măgar răgușit, așa cum în cutia neagră a mașinii de cântat se găsește un pitic sau vreun mierloi, gata să spună cu sunete dulci o mie de melodii, trebuie să se găsească între copertile cărții lui de povești un mister și un glas, o pasăre și o taină, pe care s-o prindă băiatul între mâinile lui mici și să o simtă cum se zbate acolo caldă, vie și adevărată...

Mihail Sebastian, *Jurnal II: Jurnal indirect: 1926 – 1945*,

texte culese din mass-media vremii și cuvânt înainte de Teșu Solomonovici, prefată de acad. Eugen Simion, Editura TEȘU, București, 2006

Ovidiana – 2000

Anul al treilea

(I)

Vintilă HORIA

Gata. Această poveste încheie cronica anului care a trecut. Nimic nou de atunci. Scrisori care pleacă spre Roma, implorînd iertarea împăratului prin intermediul prietenilor ale căror chipuri se pierd puțin cîte puțin sub fluxul anilor. Scrisori care sosesc, ca să-mi aducă același răspuns, scrisori inutile. „Sărmanul Ovidiu, își spun cei care-mi acordă favoarea unui răspuns, să nu-l lăsăm să moară, totuși, dintr-o dată. Ar fi prea crud. Ceea ce-l ține încă în viață e nădejdea întoarcerii. Să-i păstrăm această nădejde, de vreme ce asta nu ne costă nimic“. Nimeni nu bănuiește schimbarea mea, nici descoperirile mele, nici adevărata mea viață de aici. Ce să răspund, ca să nu le tulbur sentimentul mărinimiei lor, decît că mă simt foarte rău la Tomis, că mă plictisesc, că mi-e frică de barbari, că vreau să mă-ntorc cu orice preț? M-ar socoti nebun dacă le-aș spune altceva. Dar oare acest altceva reprezintă adevărul? Mă îndoiesc. Trei ani au trecut de la sosirea mea. O prăpastie s-a deschis între mine și trecutul meu, între mine și Roma. Dar ce vreau, ce sper, ce aștept de la ceea ce mă înconjoară? N-aș putea spune. Aștept doar ceva care să-mi îngăduie să sper.

Artemis și Lidia vin să mă vadă din cînd în cînd. N-am tăria să nu le primesc. Și pe urmă, numai prin ele mai pot să-mi dau seama de vîrsta pe care o am. Vizitele lor îmi readuc optimismul. Ele mă ajută să nu uit și să uit totodată. Să nu-mi uit trecutul, căci amîndouă mă pun să le povestesc despre ce făceam la Roma, cum se îmbrăcau Romanele, cum se desfășurau spectacolele, *munerele*, cursele, cum era Corina, care erau secretele artei sale de a iubi. Să uit, căci nefericirea mea sporește zi cu zi, ca o sămîntă care se dezvoltă într-un anume scop, astfel și nu altfel scris de destin. Am pierdut totul și încă n-am găsit nimic. Caut, cu ajutorul realităților și al visurilor un răspuns, din ce în ce mai înfricoșat, pe măsura anilor care trec. Voi mai avea timp să mi-l fac înțeles?

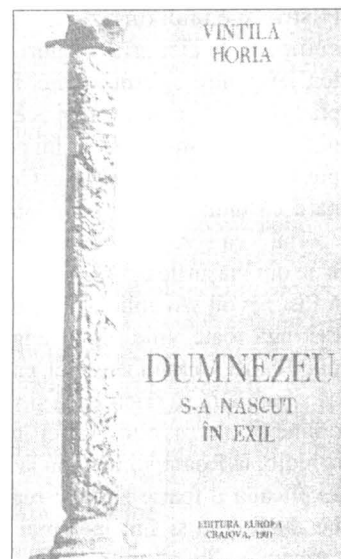
Dochia a pus flori în fața ferestrei, chiar în mijlocul petecului de pămînt care desparte casa mea de zidurile orașului. Timpul e frumos. În mai mă gîndesc la Roma cu mai mult dor decît în alte luni. Florile mi-o amintesc pe Gaia, prăvălioara ei parfumată, gura ei, și pe Corina care mă însoțea în plimbările lungi pe Via Appia, printre cîmpurile în care izbucneau toate culorile și toate miresmele primăverii italiene. Soarele cobora dincolo de oraș, scaldînd în lumină colinele dinspre Tibur și Tusculum. Într-o seară, eram departe de oraș și ne așezasem pe iarba răcoroasă din marginea drumului. Corina își rezemă capul pe genunchii mei și-mi spuse încet, cu o voce liniștită și deznădăjduită pe care nu i-o cunoscușem pînă atunci: „Nu te iubesc. Nu iubesc pe nimeni“. I-am mîngîiat părul, privind cerul, căutînd undeva un punct de sprijin, o consolare imediată, sau măcar o povață. Nimic. Lumina care ne-nconjoară nu

îngăduia minciuna. Dar eu pe cine iubisem, eu, autorul lui *Ars Amandi*? Și pe cine am iubit de-atunci încoace? Dragostea nu era decît o vorbă, goală de sens, nimeni nu iubea pe nimeni în acest oraș imens care se pregătea să se aprindă, curînd, sub focurile nopții și ale plăcerilor. Eram singuri și încercam să uităm acest lucru, vrăjiți de vin și de îmbrățișări. Orgiile n-au alt scop, ca și oboseala pentru sărac și pentru sclav. Ne-am înapoiat la Roma, fără să ne spunem

un cuvînt, ținîndu-ne de mîna, înfricoșați amîndoi de ceea ce spusese Corina, liniștiți de acest adevăr pe care nimeni pînă atunci n-avusese curajul să-l spună, dornici în același timp să scăpăm cît mai curînd din lumina acelei zdrobitoare revelații. Corina îmi destăinuia, cîteva săptămîni mai tîrziu, că o adora pe Isis și că în fiecare lună se retrăgea în templu, unde se ruga și se supunea unor ritualuri despre care nu mi-a dat niciodată amănunte. În acele zile, rămîneam singur, cu adevărat singur și căutam și eu un templu, un cult, orice, ca să pot crede în ceva și să-mi pot îndura singurătatea. Dar nu găseam nimic. Scriam mult, însă acele versuri nu mi-au adus decît glorie.

* * *

O liniște grea mă înconjoară, e desigur foarte tîrziu, dar, cu toată oboseala, nu mi-e somn și scriu. De două zile sînt la Histria, oaspete al lui Dionisodor și al soției sale. Mi-au plăcut totdeauna călătoriile, sînt sănătos, mă plictisesc la Tomis. Herimon mi-a prezentat pe Pausanias, un armator care-i e prieten și a cărui corabie, venind din Grecia, se îndrepta spre Histria. M-a poftit de îndată să-l însoțesc și am primit. Honorius nu s-a împotrivit la această călătorie, căci știe prea bine că n-am de gînd să fug. Drumul a durat mai puțin de o jumătate de zi. Orașul e foarte frumos și foarte bogat. Mai mare decît Tomis, construit pe o peninsulă stîncoasă, în fundul unui golf înconjurat de coline, Histria e încercuită de ziduri înalte din piatră, cu o poartă principală apărată de patru turnuri, două exterioare și două interioare. Dionisodor, care e un comerciant înstărit, e totodată și un om citit, are o bibliotecă frumoasă, în care am găsit printre cei mai renumiți poeți greci, operele lui Menandru, care trăia la

Atena acum patru secole și care era de fel din ținuturile gete și se lăuda cu ascendența lui barbară. Spunea că descinde din Daos sau Getas, care sînt numirile ce se dau și azi geților. Ca să fiu mai clar, trebuie să spun că grecii numesc geți pe barbarii acestor ținuturi, pe cînd la Roma ei sînt cunoscuți mai ales sub numele de daci. Această denumire de Daos sau de Getas devenise la Atena sinonimă cu aceea de sclav, căci aproape toți sclavii care se găseau acolo, în timpul lui Menandru, veneau din această regiune. Comerțul cu sclavi e încă înfloritor la Histria și e unul din izvoarele bogăției gazdei mele. Grecii cumpără de aici grîu, blănuri, bărbați voinici pentru muncile lor, iar pentru așternut femei frumoase, care după Menandru, erau destul de ușuratece în acele timpuri. El mai spunea că un get nu e mulțumit în viața lui conjugală, înainte de a fi avut cel puțin zece neveste legitime. Geții sau dacii erau poligami și se pare că unul din regii lor introdusese reforme foarte aspre, speriat – ca și Augustus – de lipsa de moralitate a supușilor săi. Una din măsurile cele mai faimoase și mai grele pe care acesta a fost nevoit s-o aplice a fost aceea de a constrînge pe daci să distrugă toate viile, de-a lungul și de-a latul țării, pentru a pune capăt viciului național, care era excesul de băutură. Dacii ascultară fără să crîcnească și viile, ca și vinul, dispărură de pe coline și din pivnițe. Astfel începu marea regatului dac. În schimb, la Roma, nimeni nu ia în serios măsurile lui Augustus. Explicația e foarte simplă: regele dac era sprijinit de religie, iar dacii erau și sînt încă mai supuși credinței decît viciului. Oricum, un lucru îmi pare ciudat: chiar regii daci erau cei care adunau sclavii pentru traficanții greci din Pontul Euxin și acești sclavi nu se împotriveau niciodată soartei lor. De unde deduc, fie că sclavii se lăsau vînduți, sacrificîndu-și libertatea în folosul celor care rămîneau, fie că o duceau mai bine în Grecia, ca sclavi, decît în Dacia ca oameni liberi.

Histria, după Dionisodor, a fost întemeiată de milesieni, cu mai mult de șase secole în urmă, adică o sută de ani după fundarea Romei. În același timp, ei întemeiau și Olbia, port mai la nord. Și alte orașe grecești au fost fondate, pe același țărm, la Calatis, Tomis și Dionisopolis. Istoria acestor orașe comerciale, întemeiate de spiritul aventuros al Aheenilor în mijlocul ținuturilor barbare, este pasionantă. Nu fac decît să transcriu cuvintele lui Dionisodor: în al patrulea secol *Ad Urbe Condita*, Histria, Tomis și Calatis, aceasta din urmă așezată mai la sud de Tomis, au alcătuit o pentapolă, o coalțiție devenită mai tîrziu o sexapolă, după adeziunea orașului Mesabria. Calatis era centrul acestei alianțe, dar după un război nefericit împotriva Bizanțului, Histria și Tomisul i-au luat-o înainte. Urmă o perioadă de decadență în care cele patru orașe grecești fură supuse de regatul Sciților care luase ființă pe aceste meleaguri și ai cărui regi (Acrosos, Caraspes, Kanites, Sarias și Tahuza printre alții) adora zeii greci și băteau monedă. Regatul scit se dezmembră în mai multe regate mici, independente unul față de altul – asta a fost totdeauna de altfel adevărata boală politică a acestei zone, direct influențată de obiceiurile grecești – care dispărură încetul cu încetul sub presiunea altor sciți veniți din răsărit și din nord precum și a sarmaților, aceștia din urmă mai găsindu-se încă risipiți, printre geți, pe cele două maluri ale Danubiului. În urmă cu un secol, Mitridate, regele Parților, sau al Pontului, a supus aceste orașe, silindu-le să încheie alianță cu el, pentru a le obliga apoi să-l ajute împotriva Romei. Dar Mitridate, fiind bătut de legiunile noastre, în 681 A. U. C.,

aceste orașe au ajuns sub protecția noastră. Pacea a fost din nou tulburată de către Bastarni, împotriva cărora Roma își trimise legiunile sub comanda generalului Caius Antonius, fost tovarăș de consulat cu Cicero. El fu învins de barbari lîngă Histria și pierdu în încăierare insignelegiunilor. Augustus trimise pe Marcus Licinius Crasus, în 724, care trecu Danubiul, înaintă în inima Sciției, mult spre răsărit de gura marelui fluviu și restabili ordinea. Crasus a fost primit în triumf la Roma, îmi aduc foarte bine aminte, la 4 iulie 726. Dar anarhia deveni și mai mare după plecarea lui Licinius.

Dionisodor trecu ușor, povestindu-mi istoria orașului său, peste o amintire ce nu-i era pe plac, dar care nici pentru romani nu era de laudă: bătălia de lîngă Histria între Caius Antonius și Bastarni a avut loc în 692, aliații barbarilor fiind grecii din orașele libere ale Pontului Euxin, care, disperați de impozitele și abuzurile lui C. Antonius Hibrida, proconsul al Macedoniei, a cărui autoritate se întindea pînă la Histria, chemară bastarnii în ajutor și împreună zdrobiseră forțele romane. A cîștigat din această înfrîngere romană Boerebista, regele dacilor sau geților, ocupînd toate orașele grecești. Era tocmai regele reformator de care vorbeam mai înainte. Dar el fu asasinat în 713 și regatul său se sparse în o mie de bucăți. Conducătorii geți din sudul gurilor Danubiului, vreau să spun din toată regiunea cuprinsă între fluviu și mare și care se numea Sciția Minor, dar unde nu mai sînt de multă vreme sciți, au fost înlăturați de Crasus, care coloniză regiunile pustii cu beși, aduși din Tracia și dădu cîrma acestui nou stat lui Roles, rege al geților, care se recunoscuse vasul Romei. Formula n-a fost mai norocoasă decît cele dinainte. Augustus făuri după aceea regatul Odrizilor din Tracia, așezat fără temeii în vechile granițe pe care le avusese cinci secole înainte și-i adăugi, în 747, orașele și pămînturile Sciției Minor. De atunci toate au rămas cam așa, dar, în fapt, noi nu controlăm această regiune, în care, an după an, năvălesc fie geții liberi, fie sarmații. Numai orașele grecești de pe țărmul mării recunosc suveranitatea noastră, de vreme ce Grecia însăși ne este supusă. Grecii se sprijină din ce în ce mai mult pe flota noastră de război și a început să se vorbească la Roma de posibilitatea de a crea un fel de comandament militar pentru această regiune, destinat să protejeze navigația romană pe Danubiul de Jos. Este evident că grecii, care au obținut dreptul de pescuit în apele deltei danubiene de la însuși Augustus (histrienii se bucură de aceste drepturi pe brațul de sud al gurilor fluviului, numit Peuke) vor fi cei dinții care vor cîștiga în urma acestei măsuri, căci vor putea să-și dezvolte mai departe comerțul la adăpostul vaselor noastre de război. Pînă atunci, trebuie să stăvilească invaziile geților, în limita posibilităților și Dionisodor e convins că soluția de compromis e cea mai bună. Se poate găsi, după el, o formulă de coexistență între romani și regii daci, căci am putea avea nevoie unii de alții. Socotesc că mai ales grecii au să obțină avantaje de la noi și de la geți, în ce privește comerțul, al cărui principal dușman e războiul.

Ar fi bine să fie aprofundate aceste lucruri. Fără îndoială, trebuie să se evite războiul, dar cine i-ar putea convinge pe geți că intențiile noastre sînt pașnice și să-i convingă în același timp pe romani că geții nu se gîndesc să atace Roma? În realitate, ne e frică unora de alții. Întințăm pretutindeni ca să ne asigurăm pacea, care ne

fuge printre degete, în timp ce barbarii ne atacă din toate părțile ca să ne-mpiedice să înaintăm. Jocul este fără speranțe și fără soluție.

M-am plimbat zilele astea pe străzile Histriei. Nimeni nu ne vorbește limba. Tîrgurile se încheie în getă, iar locuitorii orașului se-nțeleg între ei în grecește. Dar graiul lor e presărat cu vorbe barbare și din acest amestec va naște, fără-ndoială, o limbă nouă, pe care grecii din Atena o vor desluși cu greutate. Mă aflu aici la granița unei lumi noi, al cărui viitor a greu de ghicit. Dionisodor, care m-a însoțit adesea în aceste plimbări, spunea că geții sînt foarte numeroși, după Herodot – pe care-l cita fără încetare – venind imediat după indieni, în ce privește numărul de locuitori, și că uniți sub un conducător ager și întreprinzător, ar fi în stare să ne cauzeze multe necazuri. Regatul lui Boerebista se întindea, în epoca de glorie a acestuia, de la marginile orientale ale țărilor germanice pînă dincolo de gurile Danubiului.

Eram singur aseară, în piața principală a orașului, căci Dionisodor avea unele treburi. Leșisem din templul lui Apollo, mare și bine clădit, unde admirasem splendide statui de marmură, aduse din Grecia. Coborînd treptele, am văzut doi oameni, șezînd pe treptele de piatră, probabil pe cale de a încheia un tîrg. Unul era grec, celălalt dac, după îmbrăcăminte. În timp ce treceam pe lîngă el, ridicîndu-mi toga pentru a nu atinge spatele barbarului, acesta scoase o bucată de pînză, o basma multicoloră, desfăcu nodul făcut la unul din colțuri și tîrgul fiind încheiat, lăsă să cadă pe piatră monede romane cu chipul lui Augustus. Mă oprii fără să vreau. Getul mă privi bănuitor, dar mă apropiai, vorbindu-i în limba sa. Convorbirea se înfiripă îndată. Cei doi interlocutori se arătară foarte respectuoși față de mine, auzind că sînt roman, grecul fiind la rîndul său cucerit de felul

perfect în care-i vorbeam limba. Mă poftiră să beau cu ei și ne așezarăm în jurul unei mese, la cîrciuma care se află în acea piață. Voiam să știu de unde veneau monedele romane. Dacul nu se feri să-mi răspundă. În satul lui, așezat peste Danubiu, pe care dacii îl numesc Dunaris, se află mai mulți romani, căsătoriți cu femei băștinașe. Ei cultivă cu griu întinderi mari de pămînt, cresc vite și produc cantități importante de miere. Unul din ei cumpărase, chiar de la cel cu care vorbeam, o pereche de boi. Cu banii astfel cîștigați, omul meu venise la Histria să caute stofe de preț, giuvaeruri și obiecte de metal: sabie, cuțite, două cupe de argint. Îmi spuse și numele vecinului său, romanul: Flavius Capito. Cel mai apropiat oraș get de satul lor era Troesmis. Îl întrebai pe get la cine trăsese în Histria și-l rugai să ducă un mesaj din parte-mi compatriotului meu. Primi bucuros și ne despărțirăm buni prieteni, astăzi urmînd să mă duc la dînsul pentru a-i încredința scrisoarea către Flavius Capito. Două rînduri. Îl salutăm, destăinuindu-i apoi motivul prezenței mele la Tomis, urîndu-i noroc în noua lui viață, arătîndu-i totodată că nu așteptam de la el un răspuns. Căci trebuie să fie în aceeași situație ca Mucaporus, dezertor din armată, ca și ceilalți romani care au părăsit imperiul, pentru a-și petrece nopțile și zilele după voia lor și pentru a nu mai fi siliți să ucidă.

Această întîlnire m-a tulburat adînc.

Vintilă Horia, *Dumnezeu s-a născut în exil*,
postfață de Daniel-Rops,
studiu de Monica Nedelcu,
note biobibliografice de Ion Deaconescu,
Editura Europa, Craiova, 1990

Împreună în Europa
Reproduceri din expoziția copiilor
de la Atelierul Club
și a elevilor de la
Liceul „G. Călinescu” și
Colegiul Național
„I.L. Caragiale”,
deschisă în luna mai la
Biblioteca „Ion Creangă”

Paginile:
5, 15, 23, 25

Bucureștii de altădată

Foamete, molimi și lăcuste

George POTRA

Între calamitățile care au bîntuit Bucureștii, în decursul celor cinci secole de existență socială, cele mai multe victime le-au produs foametea și molimile. Foametea a fost cauzată, uneori, de timpul foarte cald și uscat (lipsă totală de ploi), care a pîrjolit și prăpădit nu numai grînele, dar chiar și iarba atît de necesară pentru hrana vitelor. Altădată, foametea a fost provocată de nesfîrșitele războaie care au frămîntat pămîntul țării și i-au secătuit rezervele de hrană.

Dintre molimi nici una n-a prăpădit pe oameni ca ciuma. Iar de multe ori, foametea și ciuma se produceau concomitent și atunci prăpădul devenea mai cumplit. Alteori nenorocirile se țineau lanț, înții războaiele cu năvala turcilor, a tătarilor sau a nemților, apoi foametea cu aspectele ei teribile, și în fine ciuma de care oamenii fugeau îngroziți în toate părțile, părăsindu-și chiar avutul numai să-și scape viața.

Ciuma secera viețile oamenilor, fără nici o milă. Documentar ea este cunoscută de mii de ani. Izvoarele istoriei vechi o amintesc la egipteni, evrei și la alte popoare din antichitate. Dintre toate care le-a înregistrat istoria, – cea mai ucigătoare, și care a îngrozit mai mult omenirea, a fost ciuma neagră sau moartea neagră din secolul al XIV-lea, de la 1346 – 1352. A pornit din fundul Chinei, a trecut spre Mesopotamia, țarmul Mării Caspice și Mării de Azov, de aici în ținutul Volga și Caffa de unde a trecut la Constantinopol și a contaminat întregul orient, nordul Africei și toată Europa. Se socotește că un sfert din probabila populație a Europei din acea vreme, adică 24 de milioane de oameni, au pierit în această epidemie, și probabil că numărul victimelor a fost și mai mare în Asia.

În ceea ce privește țările românești, ciuma e cunoscută numai din secolul al XV-lea; aceasta nu înseamnă că ea n-a bîntuit și mai înainte ținuturile noastre. În Moldova e amintită la 1443; în 1476 în ambele principate, iar în 1480 și 1495 face prăpăd în Transilvania și Țara Românească. Din secolul al XVI-lea, din nenorocire, ea începe să fie bine cunoscută în țara noastră, iar în secolul următor cînd se auzea despre ciumă, populația orășenească fugea îngrozită înspre munți, mai înspăimîntată ca de năvălirea tătarilor sau a turcilor.

În 1660, turcii și tătarii au jefuit Moldova și Țara Românească, și au tîrît cu ei peste cincizeci de mii de locuitori din Muntenia. Foametea și ciuma au completat jalnicul tablou al țării. Cronicarul Muste, în legătură cu răsmerița din 1660, spune că pe acea vreme „s-au făcut foamete mare în Țara Românească”.

În 1676 bîntuia în București o ciumă cumplită. Gheorghe Duca Vodă, speriat de prăpădul morților, recurge la ultimul mijloc de apărare: fuge din București și se instalează la Cocorești, la moșia comisului Vlad Cocorescu. Caimacamii pe care-i lăsase în București – logofătul Radu Crețulescu, vornicul Stroe și vistierul Vilcu – fug și ei îngroziți. Bucureștii rămîn pustii „dar cu desăvîrșire pustii” pînă în primăvara anului 1677 cînd ciuma încetează.

Desele epidemii de ciumă, care îngroziseră domnia, precum și numărul foarte mare al morților care rămîneau neîngropați, în casele pustiite și pe uliți, făcu să se creeze un corp de oameni bine plătiți, să strîngă morții și să-i îngroape, să curețe orașul și să șteargă urmele molimii. Aceștia se numeau ciocli și erau recrutați din foștii ciumați care scăpaseră de moarte, și despre care se spunea că nu se mai atinge boala de ei.

Asaltul turcilor asupra imperiului habsburgic, care culminează în 1683 prin asediul Vienei, a făcut ca țările române să fie cутreerate de turci, de tătari și de poloni și să provoace o foamete cumplită. În Iași, povestește cronicarul Nicolae Costin, „un țigan au amăgit pe o fată săracă și au băgat-o într-o pivniță pustie și acolo au ucis-o și au tăiat dintr-însa”.

Și tot el povestește că murind mulți oameni de foame, ca de ciumă „zăcînd pe ulițe, de aceea se învățase lupii de mîncau acele trupuri moarte, neputîndu-i birui cu îngroparea pe toți morții”.

La începutul domniei lui Constantin Brîncoveanu, în 1689, bîntui în București o ciumă groaznică, care s-a potolit și a revenit din nou în 1693. La apariția ciumei în București, populația nevoiașă, care n-avea calești să fugă cum făceau familia domnească și boierii, își părăsea casele la voia întâmplării și o lua razna pe cîmp, în păduri și spre munți. Groaza morții era atît de mare încît mintea nu mai putea să judece și să găsească apărarea cea mai bună. Ca în fața pîrjolului produs de foc fugea lumea cînd auzea de ciumă. Boiernașii, care n-aveau pe cine să lase în case să le păzească avutul, îngrămădeau în lăzi și boccele ce aveau de preț și le dădeau pe seama preoților să le păstreze în biserici. Dar molima mergea cu ei și mulți dintre cei fugiți nu se mai întorceau iar lăzile lor rămîneau în voia preoților. Brîncoveanu se refugia de obicei la Cotroceni sau la Plătărești, iar după ce zidise palatul de la Mogoșoaia, se ducea acolo ca să fie ferit și mai aproape de scaunul domniei. Numai în 1706 – 1707, cînd ciuma se arătase mai pustiitoare ca oricînd, Brîncoveanu se retrase cu familia în fostul palat domnesc din Tîrgoviște.

În 1718 apare iarăși ciuma în București. Fusese pînă atunci război mare între turci și austrieci, iar oștile turcești făcuseră răzmeriță în țară și aduseră foamete. „În București, în toate zilele, se găseau oameni morți de foame”. Dar pe lîngă foamete se ivi și ciuma, ca să completeze tabloul cel jalnic al orașului și al țării întregi. Date prea multe despre prăpăd nu avem; ne amintește însă despre el inscripția poetică de pe crucea de piatră înălțată de serdarul Matei Mogoș, care se păstrează pînă astăzi în interiorul bisericii Oboru-Vechi.

Pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, se credea că epidemiile de ciumă au anumite cicluri, și că revin cam la zece ani o dată. Faptul însă nu se verificase, fiindcă odată cu secolul al XVIII-lea, aceste epidemii începuseră să apară la

perioade mai scurte și să se mențină netulburate ani întregi. Ciuma din 1730, care deși nu a fost prea vijelioasă cuprinse în vârtejul său pe Nicolae Mavrocordat și pe fratele său, Ion, amândoi foști domni.

În 1735 Grigore Ghica, între măsurile pe care le-a luat ca să stăvilească ciuma și să apere populația Bucureștilor de furia molimii, este și înființarea unui spital la Pantelimon care avea o secție specială pentru ciumați. În hrisovul din 12 octombrie 1735, care hotărăște construirea acestui spital, se spune: „Am socotit să zidesc și să înalț din temelie o sfântă și dumnezeiască casă, unde și spital de săraci bolnavi să fie, însă nu numai de bolnavi ce ar pătimi de alte boli trupești, ci de bolnavi cari din depărtarea lui Dumnezeu ar pătimi de boala ciumii, pentru că aci în țară și în orașul scaunului domnesc al Bucureștilor..., aduce vremea acea cumplită năpraznică boală între oameni, uneori în vreme de iarnă, cînd săraci ca aceia, neavînd, nici între cei sănătoși, nici pe afară a hălădui, pătimește ca patima cumplită și amar pe geruri și prin vifore nesuferite, și-și răpesc viața“. Iar mai departe hrisovul precizează despre secția de ciumați: „Am hotărît domnia mea să li se facă niște case coale aproape, lîngă îngrădișul spitalului, la un loc din afară, ca să fie într-însele bolnavi, ca aceia de boala ciumii, păzindu-se ca la un lazaret să nu se amestice cu bolnavii cei din năuntru ce ar fi pătimiși de alte boli“.

Spitalul însă nu se termină sub ochii fondatorului său, fiindcă Grigore Ghica, în cursul anului, a fost mutat cu domnia la Iași; el lăsase însă pe mitropolitul Ștefan să desăvîrșească lucrările. Noul domn al Moldovei organizează la Iași breasla cioclilor, care deși exista de multă vreme, simțea nevoia unei noi așezări.

În ciuda tuturor silințelor de a stăvili molima și de a o împiedica să facă atîtea victime, ciuma însă continua vârtejul său de moarte și de jale. În 1737 – 1738, cînd pe tronul țării se afla Constantin Mavrocordat, în a treia domnie a sa, ciuma a făcut numeroase victime. Muriseră în București 33.000 de oameni, 233 de preoți și 3 arhierei. Vestea ciumii din țările române mersese pînă la Lipsca, unde se duceau mulți neguțatori români după marfă, și puțin a trebuit ca marele tîrg din toamna anului 1737 să nu se mai țină de teama primejdiei.

Grigore Ghica, în ultimul an din cea de a doua domnie a sa, în 1752, organizează la București breasla cioclilor, altfel de cum o făcuse în Moldova. El fixează la 20 numărul cioclilor, puși sub conducerea unui căpitan, numit mai tîrziu „polcovic de ciocli“, și le hotărăște atribuțiile: îngrijirea ciumaților, ridicarea și transportarea la spital, izolarea, dezinfectarea caselor, cercetarea mahalalelor spre a găsi pe bolnavii ascunși și îngroparea lor; între ciocli erau și muieri poslușnice „la partea femeiască și la copii și fete“.

După cum se vede în hrisovul domnesc, cioclii erau scutiți de dări: „să fie slobozi și în pace de toate dăjdiile și orînduelile visterii, oricîte peste an ar ieși în țară și pe orașul București, de nici unele nici un val și nici un fel de bîntuială să nu aibă“. Cioclii aveau la dispoziție o căruță cu doi cai, învelită cu coviltir, în care transportau pe bolnavi la spital. Breasla cioclilor depindea de Agie și era sub poruncile directe ale marelui agă al Bucureștilor. În 1786 li se plătea 3 taleri pe lună.

Piața Sf. Anton, Acuar elă de Preziosi, 1868

Dar ciuma continuă să facă ravagii. În 1756 o nouă epidemie înpăimîntă Bucureștii. Trece repede dar reapare în 1759. Urmează douăzeci de ani și mai bine de liniște, cînd bucureștenii păreau că uitaseră de ciumă și de coasa sa înfricoșătoare. În decembrie 1783 se iviră cîteva cazuri în București, dar focarul a fost stins, ca să reapară în toamna următoare, cînd moare un țigan „bănuir“ de ciumă în țigănia Herăscului. Vestea înpăimîntă pe toți și încep să curgă poruncile ca să stăvilească molima. Un an întreg s-au încrucișat poruncile și s-au ciocnit măsurile. În 20 noiembrie 1784 se hotărăște ca Tîrgul de Afară să fie mutat în cîmp și Tîrgul Cucului să fie închis. Flagelul a fost oprit, dar în ianuarie 1785 se constată iar cîteva cazuri în țară și în jurul Bucureștilor. În 1786 se dă un nizam în care se fixează măsurile de combatere a ciumii. Este interesant că și în acest nizam se menține diferența de clasă dintre boierime și sărăcime: „de va fi vreunul de neam sau de cînste, cel care l-au călcat boala aceasta, să nu aibă voie să-l ridice din casa sa, fără numai cu poruncă domnească“. Nici în fața morții boierii nu renunțaseră la blazonul lor.

Cioclii, aleși dintre oamenii cei mai netrebnici din București, începuseră de la o vreme să comită nelegiuiri cu ciumații. Ca să nu se mai ostenească cu transportul lor la spital îi omorau pe drum sau îi îngropau de vii. În „nizamul pazei de boala ciumei“ din 1786 se hotără: „pentru că s-a întîmplat multe nemilostimnice și necuvincioase fapte bolnavilor de către ciocli, spre a hrăpi ale lor, în cît pe mulți din bolnavi îi primejduiesc de pe drum, pînă a nu ajunge la spital, pentru aceasta să fie totdeauna zapciu orînduit ca să meargă cu bolnavul, de departe, ca să nu aibă vreme cioclul să-și energhisească această faptă și răutate; iar de se va dovedi vreun cioclu a se îndrăzni a face această treabă și faptă, să se pedepsească cu cea din urmă pedeapsă, cu moarte ca un ucigaș“.

Ciuma își continuă însă jocul său de moarte. La 20 decembrie 1787 se aude că la Buzău a apărut un focar, care este însă stins repede. În primăvara anului 1792 izbucnește cu furie în București; în iulie erau contaminate două mahalale. În cîteva zile molima se întinde și numai mahalaua Mihai Vodă rămîne necontaminată. Se constată lipsa unui medic specialist.

În august numărul ciocilor se ridică la 60. La 16 septembrie 1792 se întocmește o statistică a mersului bolii în București: 74 morți de la 18 iunie la 31 iulie; 248 bolnavi vindecați; 204 morți în luna august; 116 bolnavi vindecați în această lună; 334 bolnavi în spital la 31 august. În noiembrie boala a slăbit simțitor și în cele din urmă se stinge. Reapare în 1793 în provincie și apoi în București. Toamna anului 1794 este foarte grea, fiindcă lipsește hrana; populația țării și a Bucureștilor suferă de foamete. Domnitorul Alexandru Moruzi intervine pe lângă Merkelius, agentul austriac din București, să obțină un import de cereale din Transilvania. În primăvara anului 1795, când foametea și ciuma continua dansul lor macabru, o nouă calamitate se adăuga: lăcustele!

Se iau fel de fel de măsuri pentru stăvilirea ciumii: se orînduiește pentru fiecare mahala un epistat al ciumii, care să dea de veste pentru fiecare caz în parte (cei care nu-și fac datoria se pedepsesc cu 200 lovituri la tălpi și surghiun la Snagov); preoții sînt obligați să umble din casă în casă și să denunțe pe bolnavi; să se desinfecteze casele, persoanele și ulițele; femeile ciocilor să fie duse afară din București, popii și protopopii care tănuiesc boala să fie tunși, să li se ia darul și să fie trimiși în judecata departamentului pușcăriei. Se închide pe timp de 30 zile Tîrgul Cucului; se interzic pogribaniile și pomenirile morților; săracii și cerșetorii care nu sînt buni de muncă să fie strînși și închiși în mănăstiri, iar pentru hrana acestora visteria să dea cîte un taler și jumătate pe lună de familie. Cioclii spitalului de ciumați să fie împușcați dacă ies din spital și vin în București, sau nu-și fac datoria cum spune nizamul din 1786. Polcovnicul de ciocli care n-a dovedit nici o pricepere „în această treabă a ciocliei” a fost amendat cu 100 taleri și trimis la Snagov în surghiun; zapcii care nu ascultă de poruncile spătarului sînt trimiși la ocnă etc. Dar boala își vede de mersul său și nu se împiedecă de aceste măsuri. Alexandru Moruzi hotărăște să se facă la Dudești un spital și un lazaret de ciumați. După un an de ciumă, cînd se face bilanțul, numărul morților se apropie de zece mii.

Lipsa unui medic specialist în ciumă devenise grija cea mai mare a domnitorilor. În cele din urmă fu găsit Ștefan Hiotu, care fu numit episcop al spitalului și lazaretului din Dudești, cu o leafă de 50 taleri pe lună. El nu era medic, ci un simplu „cunoscător în ale ciumei”, fiindcă în 27 noiembrie 1786 fusese numit polcovnic de ciocli și funcționase în această calitate. A fost însă repede înlocuit cu un medic adevărat.

Odată cu intrarea în București a lui Ion Caragea ca domn al țării, în 1812, izbucnește iarăși ciuma. Sosirea acestui domn în București a fost semnalul unor mari calamități în țară. Chiar în noaptea instalării sale, palatul domnesc de la Mihai Vodă, din dealul Spirii, a ars pînă în temelii și Curtea domnească a devenit Curtea Arsă. A doua zi, la 13 decembrie, s-a ivit ciuma între oamenii veniți cu vodă de la Țarigrad. A fost în multe rînduri ciumă în țară, dar analele României nu pomenesc de o boală mai grozavă decît „ciuma lui Caragea”. Niciodată acest flagel n-a făcut atîtea victime. Au murit pînă la 300 oameni pe zi și se crede că numărul morților în toată țara a fost mai mare de 90.000. Contagiunea era așa de primejdioasă încît cel mai mic contact cu o casă molipsită ducea moartea într-o familie întreagă și violența era așa de mare încît un om lovit de ciumă era un om mort.

Ciuma lui Caragea se oglindește des în documentele vremii. Astfel într-o anafora a marelui vornic și a starostelui de neguțatori cu privire la vînzarea cu mezat a unor case ale

sărdăresei Safta Ghiulogloaia, se amintește că mezatul „nu s-a pus în lucrare din pricina bolii ciumii” și se cere aprobarea unui nou mezat. Iar într-o jalbă din 1816 a Ancuței, soția răposatului Negoită, slujitor spătăresc, prin care se jeluiește domnitorului Ion Caragea, într-o pricină pentru o casă făcută pe locul mănăstirii Sf. Spiridon-Vechi, se arată că bărbatul jeluitoarei și doi feciori nevîrstnici au murit de ciumă în molima din 1813. Aceeași ciumă este amintită și în anafora din 1819, într-un proces iscat dintr-o tovarășie de negoț între Hagî Stama și clironomii lui Hagî Ivan: „apoi la leatul 1813, în vremea ciumii, murind și Hagî Enache de ciumă, au rămas. prăvăliile cu toată marfa în mîna și chiverniseala lui Stama”.

După înfricoșătoarea ciumă din 1813 au urmat cîțiva ani de liniște, fără să fi dispărut cu desăvîrșire. Isbucniri lente și mai puțin violente au fost cînd și cînd. Astfel, în 1826, se amintește o ciumă, în documentele vremii. Un Radu postelnicul cere domnitorului să-i amîne plata unei datorii către delibașa Ivancea, fiindcă nu poate plăti „tocmai acum în această vreme a molimei”. Se pare că motivul n-a avut crezămînt, fiindcă domnitorul l-a trimis pe jeluitor în judecata Departamentului de Șapte.

O altă ciumă, mai puțin năpraznică decît cea din 1812, dar destul de îngrozitoare, este cea din 1828. Toate încercările de a alunga molima s-au dovedit neputincioase s-o înlătore, dar i-au domolit furia. În toamnă se adăugă la ciumă și foametea, iar spaima îi cuprinsese pe toți. Boierii și străinii fugiseră din București căutîndu-și scăpare în satele îndepărtate. Iarna a trecut greu și în primăvară ciuma făcea mari ravagii în București, cînd au murit și ambii părinți ai lui I. Heliade Rădulescu. În mai 1829, se numise o „Comisie pentru cercetarea bolnavilor”, compusă din 16 membri, care aveau misiunea să descopere pe bolnavii de ciumă și să ia măsurile de izolare și desinfecare. Boala însă mergea repede și victimele sporeau înspăimîntător. De la 28 mai pînă la 4 iunie căzuseră pradă bolii 92 de persoane, cinci membri ai Comisiei muriseră de ciumă. Furia bolii însă n-a ținut mult, fiindcă numărul bolnavilor se micșora pe fiecare zi. O mare contribuție la înlăturarea bolii au adus medicii militari ruși din armata de ocupație în București precum și doctorul Constantin Estiotu care s-a îmbolnăvit de ciumă, dar a scăpat.

În septembrie se acordă gratificații în bani medicilor și personalului sanitar care combătuseră ciuma. Moare de ciumă generalul Jeltuhin, comandantul trupelor rusești din Principate. Înlocuitorul său, generalul Kiseleff, la sosirea sa în Principate, a luat măsuri urgente pentru stîrpirea ciumii. El reorganizează lazaretele, înmulți numărul medicilor, alocă sume însemnate pentru cheltuielile necesare combaterii și izbuti să stingă boala. Bilanțul acestei ciumi care începuse în 1829 și ținuse pînă la jumătatea anului 1830 a fost 26.302 morți civili și 9.557 militari, iar cheltuielile s-au ridicat la 1.602.659 lei.

După 1830 ciuma se ivește din ce în ce mai rar în București, iar aparițiile ei sînt sporadice și lipsite de violență. După 1850 nu se mai vorbește de ciumă decît în cazuri izolate în orașele de pe Dunăre. De atunci și pînă acum, timp de o sută de ani și mai bine, Bucureștii n-au mai cunoscut nenorocirea acestei boli.

George Potra, *Din Bucureștii de altădată*,
Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981

Arhive bucureștene

Arion

(II)

Georgeta FILITTI

Cel mai cunoscut membru al familiei Arion rămâne Constantin (1855 – 1923), jurist, profesor universitar, deputat și ministru în guvernul colaboraționist Al. Marghiloman din timpul primului război mondial.

În 1878 și-a trecut doctoratul la Paris cu teza *De la puissance paternelle à Rome, en France et en Roumanie*, după care se întoarce în țară și intră în baroul bucureștean. Doisprezece ani a fost liberal, a trecut apoi la junimiști (fiind ministru de Culte și Instrucțiune Publică, al Agriculturii și al Domeniilor), oprindu-se în cele din urmă la formațiunea lui Marghiloman (în calitate de ministru de Externe și vicepreședinte al Consiliului de miniștri).

În 1900, ca ministru, a dat aprobarea pentru tipărirea colecției lui Nicolae Iorga „Studii și documente cu privire la istoria românilor”. A arătat o mare disponibilitate pentru a ajuta în dreapta și în stânga. De pildă, în 1911, redevenit ministru, a aprobat ca albanezii din București să-și officieze slujba în limba maternă la biserica de lângă Facultatea de Arhitectură. Și din cele câteva scrisori păstrate la Biblioteca Academiei se vede că C. C. A. era un om al relațiilor și aranjamentelor, ceea ce azi s-ar spune, nu tocmai academic – un om care pune pile. Așa, îl recomandă lui A. C. Cuza, în 1905, pe Paul Negulescu pentru catedra de Istoria Dreptului la Universitatea din București: „Îl cred îndestul de preparat, îl știu muncitor și cu talent”. Iar în anul următor, aceluiași, pe I. Peretz: „Mi-este văr și țin foarte mult la dânsul. Evident, acesta nu este un titlu. Fac abstracție de afecțiunea mea pentru el și-ți vorbesc de un om care practică Dreptul de un sfert de veac și-l poate pricepe. Lucrările lui Peretz sunt originale, ele dau mari speranțe de viitor, dar trebuie încurajat. Altmintrelea speranțele se vor ofili de la sine... Citește, te rog, scrisorile adresate lui Peretz de Colin de la Facultatea de Drept din Paris, de ilustrul Bogisic și de Wolkow, corespondenți ai Institutului [Franței]. Vei vedea că acești maeștri apreciază mult pe I. Peretz”.

Colaborator vreme îndelungată al lui Al. Marghiloman, C. C. A. e prezent în *Notele politice (1897 – 1924)*, I, București, 1927, ale acestuia. În 1912, pe când era încă junimist, îi declara ritos viitorului său președinte de Consiliu: „Nimic nu-l va despărți de Carp, dacă însă l-ar retrage Carp spre a da locul lui Filipescu, el își rezervă libertatea de acțiune, se va retrage mai bine din politică”.

Conservator militant, C. C. A. e furios pe Ionel Brătianu, care în vara lui 1914, la izbucnirea războiului, nu se grăbea să tragă țara într-o tabără sau alta, în speță de partea Puterilor Centrale ori a Antantei. Personal dorea „să ne legăm de soarta Italiei” iar în septembrie același an declara: „Mă tem de Brătianu, prea viclean. Neutralitatea e exclusă... să cerem guvern național și să facem presiune asupra regelui; mai bine abdicarea regelui decât neutralitate sine qua non”.

În timpul războiului, ca ministru în guvernul Marghiloman de factură progermană, se dovedește extrem de activ în

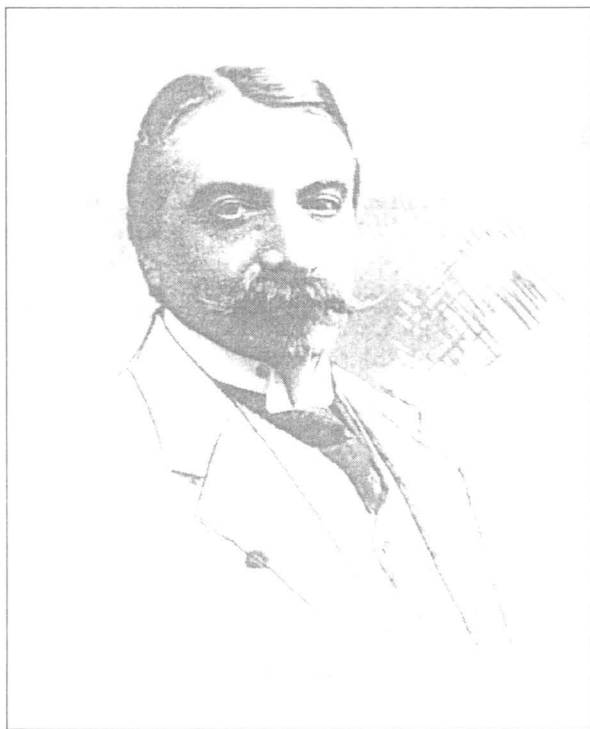

Costică C. Arion, cu soția sa Maria, născută Tătăranu, și cu sora sa Maria C. Arion

complicatele negocieri diplomatice, dar în septembrie 1918 strigă entuziasmat: „Victorie la București, unde învingătorii declară că ne înapoiază teritoriile; victorie la Iași, unde guvernul pune piciorul în Bucovina și în Basarabia de Nord. Guvernul moare fiindcă a luat Bucovina. E cel mai frumos sfârșit ce se putea spera. Trăiască România Mare!”

Din partida cealaltă, a liberalilor, I. G. Duca îi face un portret vitriolat: „... firea lui iubitoare de compromisuri... Expresia vulgară «s-o scalzi» era obiectivul urmărit de Costică Arion... Nu am fost niciodată un admirator al talentului său, frazeologia lui răsuflată, oratoria lui unsuroasă, subliniată prin intonații, prin surâsuri, prin gesturi de curtezană îmbătrânită, mi-au fost totdeauna profund antipatice”.

Nici Const. Argetoianu, prea bine cunoscut pentru încondeierile lui fără egal, nu e mai îndurător: „Costică Arion avea în partid o situație specială: se proclama mai intervenționist, mai antantist, mai ideal naționalist decât oricine, dar în același timp credincios lui Marghiloman și nu

Virgil C. Arion

Scarlat C. Arion

admitea să se discute șefia acestuia în partid. Era convins – o spunea cel puțin – că Marghiloman juca teatru, că germanofilia lui era prefăcută și că la momentul oportun își va arăta el sentimentele“. Dar în 1915, la Cercul de studii conservatoare, îl flata astfel: „În lumea noastră politică, printre generațiunile tinere care se urcă, mai ales dumneavoastră vă bucurați de simpatia tuturor. Eleganța cuvântului dumneavoastră, fie că el răsună în incinta Parlamentului, fie în aula universitară, măsura gestului și cumpătarea expresiunii în luptele noastre zilnice dau personalității dumneavoastră un caracter de aticism cu atât mai seducător cu cât este mai rar în țara noastră“.

Pe urmă Argetoianu o întoarce din nou: „Ce să mai spun despre C. C. Arion, acest Briand balcanic, spoit cu literatură romantică, în veșnică lăncezeală politică, gata totuși să ungă în orice moment cu alifia unui optimism de cinci parale rănilor ambițiilor ce sângerau în jurul său?“

Fratele acestuia, Virgil (1861 – 1942), și-a făcut un doctorat în Drept la Paris, apoi altul în Filozofie la München. Întors în țară, a ajuns profesor de Logică la Universitatea din Iași. Ca orientare politică a fost conservator. Între 1890 și 1895 a asigurat secretariatul general al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice. Este fondatorul ziarelor „Patria“ și „La Patrie“. În 1913 era președintele Ligii Culturale.

Implicarea în politică este evidentă atât ca prezență în Parlament cât și ca participare la diverse cauze obștești. Așa, din 1906 vorbește despre ori publică: *Note asupra finanțelor noastre* (1906), *Pagini din timpul războaielor țărănești* (1912), *România și popoarele balcanice* (1913), unde scria: „ceea ce sârbii, bulgarii, grecii cer pentru dâșii, nu pot refuza românilor și albanezilor. Să luptăm pentru neamul părăsit și apăsător al românilor din Macedonia“. Apoi *Chestiunea evreiască* (1914), *Rolul Austriei față de România* (1914), *România și războiul european* (1915).

Ca și fratele său mai mare, Virgil Arion e progerman

activ. În mai 1917, reîntors de la Berlin, rezuma astfel opinia europenilor despre România: „N-avem nici un prieten; neutrii din nord sunt antantiști (danezii) sau filogermani (suedezii). Toți se leapădă de noi. Rușii neagă că ne-au cerut să intrăm în război; francezii și mai mult, mai ales cu planul de campanie de a intra în Transilvania, în loc să atacăm la sud; englezii afirmă că au fost înșelați de Brătianu, care le-a ascuns lipsa de pregătire. Austria ne este ostilă și admite mai degrabă dezmembrarea noastră decât reîntregirea. Puterile Centrale, mai ales Germania, doresc să declarăm o stare revoluționară, să constituim un guvern și să facem o pace separată“.

Nici Maiorescu, nici Marghiloman n-aveau o părere bună despre el. Cel dintâi declară furios la un moment dat: „dar Virgil Arion este o canalie“, iar celălalt răspunde, în 1917, la întrebarea unui neamț: „Ce fel de om este noul ministru de la Instrucțiune Publică?“ – „Acel care îi va oferi onorarii bune și un portofoliu, îl va avea“.

În aceeași vreme, I. C. Filitti, aflat deopotrivă în administrația teritoriului de sub ocupație germană (ca director al Teatrului Național), nota în *Jurnalul* său despre V. A.: „leneș, hatârgiu. Nu-ți vine să te adresezi lui știind că ce va auzi pe o ureche, va uita pe cealaltă. Face în învățământ numiri de favoare, fără a ține seama de rapoartele revizorilor școlari. De aici încurcături și nedreptăți. În totul e la minister doar 2 – 3 ceasuri pe zi“.

După primul război mondial, aflat în tabăra învinșilor, e descris astfel de I. G. Duca: „asvârlit la țarm de valurile României întregite, ca o epavă nenorocită, el plimbă de-a lungul zidurilor Bucureștilor spectrala sa siluetă impresionantă și sinistă“.

Soția sa, Zoe (născută Peretz) a publicat în 1930 traducerea romanului *Rătăcitor printre stele* de Jack London.

Fără a cunoaște proeminența publică a lui Constantin ori Virgil, al treilea frate, Scarlat ((1868 – 1936), urmează de asemenea studii de Drept la Paris, dublate de altele financiare

și politice. A fost magistrat și atașat de legatie la Paris, apoi cancelar al consulatului român de la Bitolia. E considerat un analist pertinent al chestiunii țărănești, căreia i-a consacrat mai multe studii: *La misère du peuple est à l'ignorance du pouvoir ce que l'effet est à la cause* (1891), *La situation économique et sociale du paysan en Roumanie. Pauvre paysan, pauvre royaume* (1895), *Starea țăranilor români* (1914).

În 1920, în urma exproprierii, își vede reduse moșiile din județul Vlașca, Asan Aga și Prunaru, de la 750 la 261 ha și respectiv de la 850 la 263 ha. La 1 decembrie 1926, în discuțiile de răspuns la mesajul Tronului, susține în Senat că „la noi s-a făcut o împrumțări sentimentală și sunt anumite categorii de oameni care nici nu pot să-și muncească pământul. De aici o criză mare, o criză grea, din care cu greu vom ieși... Dacă în alte țări, cu alt climat, cu altă cultură, proprietatea mică poate să producă mai mult decât proprietatea mare, la noi, cu clima noastră, cu sărăcia clasei țărănești, cu neștiința ei de a-și cultiva pământul, va trece mult până când productivitatea generală a acestei țări să poată să ajungă la ceea ce a fost înainte de război. De aici sărăcia generală”.

El combate formula ineficientă „prin noi înșine” a guvernului liberal, aflat la putere, și cere să se aducă cu orice preț capital străin în țară. Apoi favorizarea băncilor prin creșterea dobânzilor de la 5% la 12% a făcut ca titlurile românești să scadă iar aceste instituții să perceapă în fapt dobânzi cămătărești de 40%. Și legea impozitelor e la fel de potrivnică dezvoltării economice, căci prevedea ca orice industrie care câștiga mai mult de 30% din capital să dea jumătate statului. Țăranul însuși, în favoarea căruia s-a făcut exproprierea marilor latifundii, e copleșit de impozite: cel funciar, 30% din valoarea producției agricole; apoi la vânzarea cerealelor e silit la impozitul pe cifra de afaceri. În fine, e taxa „nenorocită” de export.

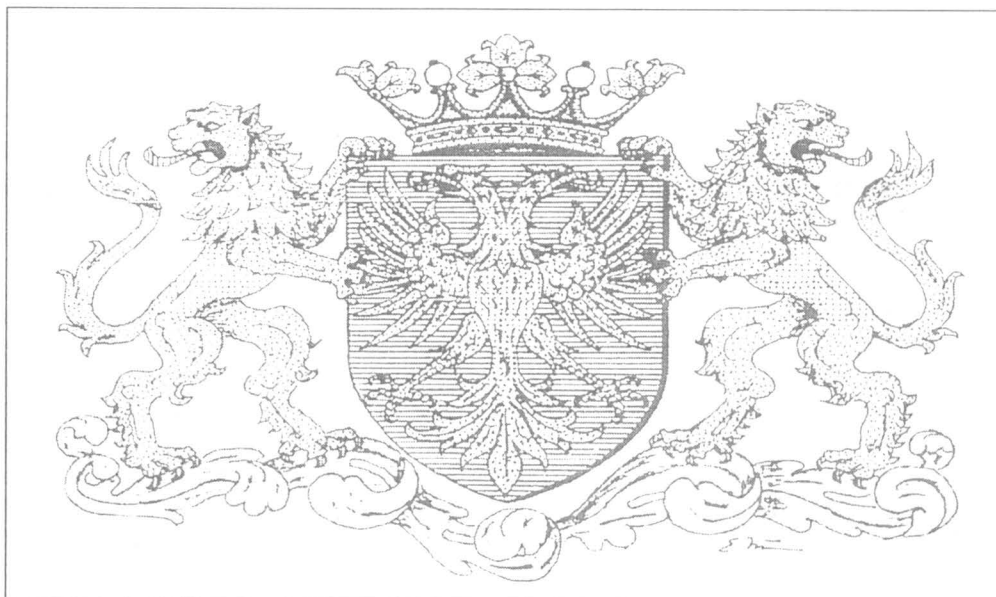
Dintre cei 81 de bărbați ai familiei Arion e de amintit un fiu al lui Anton, cel care din ministru de Justiție, supranumit „Catonele României”, ajunge în pușcăria Văcărești și pe care l-am evocat în numărul trecut al revistei. E vorba de Ion (Brown), trăitor între 1865 și 1929 și ajuns general de cavalerie în Regimentul 6 Călărași. După un

parcurs obișnuit în armata română are un incident care îl nemurește în literatura de almanah: la un moment dat, ca elev la Școala militară, aflat în permisie la Ploiești, intră în cușca cu lei a unui circ în turneu ca să facă plăcere unei doamne. Se pare însă că experiența aceasta i-a anulat interesul pentru capricioasa persoană.

Gheorghe Arion (1886 – 1966) este de altă plămădă intelectuală. Diplomat al Școlii de agricultură de la Montpellier, specialist în Entomologie agricolă, el a profestat la Școala superioară de agricultură din București și a fost membru al Societății Entomologice a Franței, al Societății Mycologice a Franței, al Societății Entomologice a Braziliei și membru corespondent al Institutului Internațional de Agricultură de la Roma.

Un ultim membru al acestei familii reținut de noi în paginile de față e Dinu Arion (1884 – 1966). Face studii juridice, ca atâția membri ai familiei sale, și devine doctor în drept la Paris cu teza *Le nomos georgikos et le régime de la terre dans l'ancien droit roumain jusqu'à la réforme de Constantin Mavrocordato* (1929). A urmat opțiunile politice ale familiei sale devenind conservator. Era fiul ministrului Constantin C. din guvernul Al. Marghiloman. În 1914 e unul din secretarii cercului de studii al partidului. Până în 1948 a fost profesor de drept românesc și de istoria diplomației la Academia Comercială din București. Și-a încheiat cariera la Institutul de Istorie „N. Iorga”, lucrând în cadrul secției de vechi drept românesc. A avansat ideea, însușită de mulți istorici, că proprietatea feudală a existat anterior întemeierii statelor românești. A studiat, cel dintâi, cu o documentație remarcabilă, dreptul suprem de stăpânire a pământului pe care îl deținea domnul („dominium eminens”).

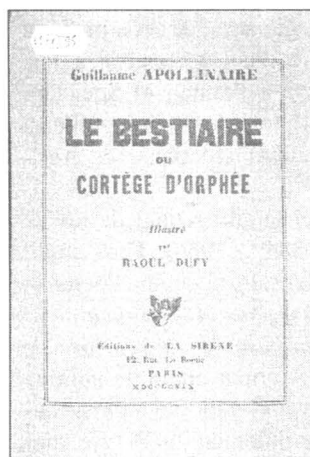
Familia Arion rămâne emblematică pentru evoluția societății românești. Din mica boierime de țară afirmată în secolul al XVIII-lea până la juriștii, inginerii, militarii, finanștii din secolele XIX – XX, cu căsătorii în țară și străinătate ce aveau să le aducă avere și notorietate, membrii ei dovedesc dorința de afirmare, dinamism și acel impuls de parvenire care nu poate fi decât salutat când rezultatul e favorabil comunităților în care au trăit.

Blazonul
familiei Arion

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

Guillaume APOLLINAIRE, *Le Bestiaire ou Cortège d'Orphée*
Illustré par Raoul Dufy, Éditions de La Sirène, Paris, MDCCCXCIX

La rareté de l'édition originale du Bestiaire motive cette reproduction réduite.

La mort soudaine de Guillaume Apollinaire l'a empêché de présenter lui-même ce nouveau livre au public. Je le fais à sa place et j'en profite pour adresser à sa mémoire le souvenir ému de mon amitié et de mon admiration. R. D.

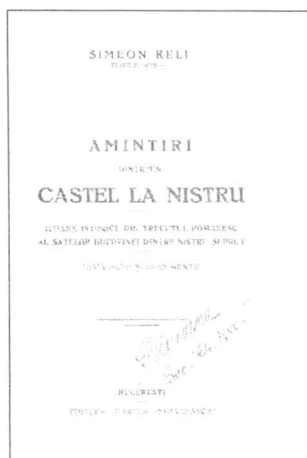
N. IORGA, *Pagini loiale despre Regele Carol*
Tipografia «Neamul Românesc», Vălenii-de-Munte, 1914

S'a întâmplat ceia ce tuturor li se părea cu neputință, așa de mult erau legate gândul și voința regelui Carol, liniștită și neînduplecată, de orice lucru se făcea de aproape cinzeci de ani în această țară. Regele Carol s'a stins pe acest pământ al României de care-l legase o misiune căreia-și consacrase viața întreagă. Țărîna noastră va acoperi pe Acela care, potrivit cu credințele sale nestrămutate, a muncit ca muncitorul cel din urmă, fără cruțare față de sine și fără drept de odihnă, pentru întărirea, înălțarea și mîndria noastră. Și ea Îi va fi ușoară, cum e pentru aceia cari s'au străduit mult și au suferit mult!...

Simeon RELI, *Amintiri dintr'un castel la Nistru. Icoane istorice din trecutul românesc al satelor Bucovinei dintre Nistru și Prut*
Editura Cartea Românească, București, 1923

Intrînd în domeniul hîrtilor vechi, păstrate în arhiva castelului boeresc dela Ocna ca material istoric, privitor la familiile stăpînitoare de altădată ale acestui sat, aflăm multe tabele genealogice, acte și documente vechi cari ne conduc la prețioase știri despre trecutul românesc al multor sate din această parte a Bucovinei, azi rutenizate aproape cu desăvîrșire. Unele din aceste mărturii din vremuri de mult apuse ne conduc până prin secolul al 16-lea, ridicînd din lumea întunericii oameni și familii cari nu au fost numai stăpîni ai acestor sate, ci au jucat și un rol însemnat în istoria țării și a neamului nostru...

Istoria cărții

Patru modalități de a descrie similitudinile

Gabriela TOMA

**Elementele stilistice ale descrierii
gravurii lui Dürer despre Sfântul Hubert
în *Pseudokynegeticos*,
transformarea descrierii în narațiune**

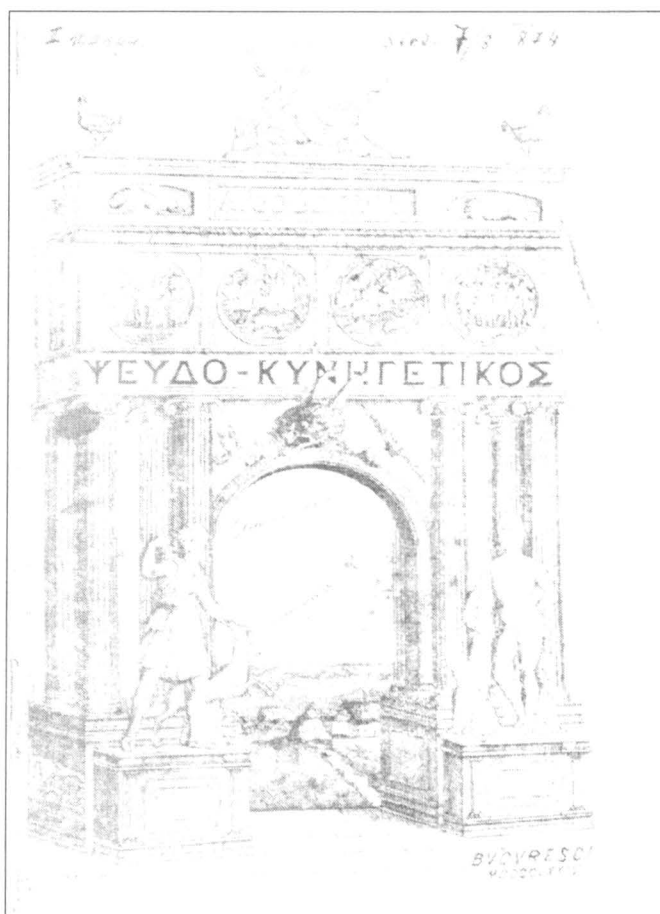
„În timp ce scriu, în timp ce condeiul aleargă pe hârtie
în curbe și linii, și ondulări...”
M. Blecher – *Vizuina luminată*

Traseul operei *Pseudokynegeticos* a început pentru Alexandru Odobescu la invitația prietenului său, Constantin Cornescu, care îi cere să îi citească manuscrisul *Manualul vânătorului* și să-i scrie o prefață. Și astfel, Odobescu pornește la drum, „singur printre artiști ai vânătorii”. Tema acestei scrieri prezintă atât „grija pentru detaliu, cât și dorința de a-l depăși prin fantezie”, așa cum observa Mircea Anghelescu¹. De remarcat este capacitatea asociativă, evocări, descrieri din viața scriitorului, cât și scenele immortalizate în opere de artă. Memoria are prin urmare rolul depozitarului, relevând elementele analogiilor și capacitatea de a pune în descriere imaginea. Tehnica cinegetică a artei este doar un pretext pentru o confesiune a călătoriilor sale prin lume, a experienței individuale ce *zugrăvește* raportul dintre observator și observat, dintre obiect și subiect. Descrierea implică așadar aspectele vieții transpuse în imagine de gravor, pentru ca aceasta să coboare în cuvânt. Tirania staticului este anulată tocmai prin rolul povestirii, al dinamicii sugerate de cuvânt, al plasticității cuvântului ales pentru a imagina imaginea.

Michel Foucault² stabilește patru similitudini la nivelul reprezentării. Prima dintre acestea este *convenientia*. Imaginea și cuvântul se apropie, iar limitele lor se amestecă. Se stabilește astfel nu o relație exterioară, ci o legătură la nivelul înrudirii. Spațiul imaginii și spațiul cuvântului din descriere cunosc o *convenientia* „din aproape în aproape”, creând un „lanț vibrant”, traseul fiind, în acest moment, acela din cerc în cerc. Memoria constituie tocmai punctele de intersecție, de transfer al proprietăților aflate în *convenientia*.

„Prin termenul de imagine revine în prim plan o aporie ce își are obârșia în alcătuirea iconică a memoriei înseși”³, astfel elementele imaginii lui Dürer sugerează și uneori cedează locul amintirii, elementelor experienței subiective de a privi imaginea și pe sine. „*Ne întorcem privirea asupra gravurei vechiului artist german*”⁴.

Ceea ce trebuie să decodificăm, atunci când examinăm raportul imagine/narațiune este legătura sintactică între lizibilitate și vizibilitate. Se disting aici două efecte ce reies din acțiunea de a zugrăvi și a reda în cuvânt, „faza descriptivă și progresia specific narativă”⁵: „nu știu ce

Desen de pe coperta (față) ediției de la 1874
din *Pseudo-Kinigheticos*

cugetare adâncă care a prezidat la concepțiune, nu știu ce misterios efect pe care-l produce întrunirea intenționată a atâtor detalii așa de naiv reprezentate”.

Legenda Sfântului Hubert este adaptată liber de Dürer în gravura sa. Placidus, ofițer roman, a fost convertit la creștinism datorită unei viziuni a unui cerb care i-a vorbit cu vocea lui Hrist și care purta un crucifix între coarne. În gravură, scena este înfățișată în mijlocul unui peisaj de pădure, lângă un iaz. Înfațișarea calului – asemănătoare statuilor – și cea a ogarilor, ce apar în cinci poziții ale corpului, arată că Dürer a fost interesat mai mult de reproducerea dimensiunilor, a proporțiilor decât de recrearea în precizie a legendei creștine, astfel că Odobescu se întreabă „dacă acea scenă complicată, cu tot vulgarul aparat al vânătorii, posedă cu adevăr în sine elementele unei opere estetice (...) Ne uităm, întrebăm...” Este sugerat jocul heideggerian al închisului și deschisului, reflectat aici sub aspectul interogației. Apar numeroase notații ale eului ce *sympathizează* cu intenția artistului, sunt sentimente de sfială, mulțumire, admirație. În planul sugestiei,

centrul de întâlnire al acestor diverse identificări este relevant, în registrul verbal, prin acel „nu știu ce”, inexplicabilul pe care Odobescu dorește să-l facă explicit prin descriere.

Schimbările dintre gravură și narațiune ar trebui relevate dincolo de relația polară – lizibilitate și vizibilitate – pentru că orice descriere pune sub ochi, dă de văzut (asemenea semnificației latinești a cuvântului *obiectus*) – și discutate în cadrul virtuților de persuasiune și seducție ale imaginii și ale cuvântului deopotrivă. Pe de altă parte, dimensiunea tranzitivă a imaginii este subliniată în cadrul efectului reprezentării prin cuvânt.

Cea de-a doua similitudine este *aemulatio*, care sugerează nu atât oglindirea imaginii în cuvânt, cât abolirea unei distanțe prin îngemănarea celor două modalități de expresie. Distanța se încearcă a fi abolită dinspre vizibilitate spre lizibilitate la nivelul decodificării, căci „cele două figuri aflate față în față se acaparează una pe cealaltă”. Lanțul este de această dată creat de cercuri concentrice.

„Scena se petrece la poalele unei stânci păduroase, pe care o încunună un castel feudal cu turnuri și cu metereze; la dreapta curge un râu, în undele căruia se răsfrânge umbra tufișului de pe mal; peste râu trece o punte de piatră; la stânga, tărâmul se înalță acoperit cu câțiva rari copaci, mai mulți frâni și uscați. Printre această steapă pădure se zărește cerbul, purtând cu smerenie crucea răstignirii pe al său creștet, înfiptă în fața latelor sale coarne. Pe întâiul plan se află vânătorul cu calul și cu câinii săi; el a descălicat și a dat în genunchi, privind cu o curioasă mirare vedenia ce-i trimite cerul. Costumu-i este îmbrăcămintea vulgară a vânătorilor contemporani cu artistul. Calul stă neclintit fără să vadă ceea ce produce pietoasa mirare a stăpânului, și ogarii, câteșicinci, nedând seama la ceea ce se petrece, se odihnesc ca de popas”.

Am reprodus acest lung pasaj pentru a sublinia că, rupt din contextul său, acesta poate funcționa foarte bine ca un fragment de proză romantică sau, mai mult decât atât, ca indicațiile inițiale ale unei piese de teatru romantice. Toate lexemele specifice unui registru poetic mai degrabă, sunt atent alese, iar descrierea are loc treptat, dând impresia unui tablou ce se preface treptat în fața ochilor noștri. „La poalele unei stânci păduroase” este un început bine gândit pentru o descriere. Mai departe, ideea de culme a acestei stânci era redată prin verbul „încunună”, sugerând totodată și fascinația romantică pentru „castelul feudal cu turnuri și cu metereze”. Detaliul plasării elementelor – la dreapta sau la stânga – este împletit cu imaginile descriptiv-poetice, remarcabile: „un râu, în undele căruia se răsfrânge umbra tufișului de pe mal”. Umbra, undele, apa sunt elemente-simbol romantice ce vin să îmbogățească acest spațiu al așteptării metafizice. Inversuniile din schema adjectiv + substantiv relevă aceeași tendință poetică spre muzicalitatea cuvintelor, „rari copaci”, „steapă pădure”, „pe al său creștet”, „lateral sale coarne”, „o curioasă mirare”, „pietoasa mirare”.

Enunțul „Calul stă neclintit fără să vadă ceea ce produce pietoasa mirare a stăpânului” sugerează distincția de profunzime ce se stabilește între verbul *a vedea* cu referire la ființa instinctuală care, chiar dacă ar privi, nu are acces la această revelație, și *a privi*, „privind cu o curioasă mirare vedenia ce-i trimite cerul”, cu referire la sfântul Hubert.

De subliniat este rolul verbelor la indicativ prezent ce sugerează mișcarea, prin trecerea de la o scenă la alta, prin constituirea întregului din fragmente, prin sesizarea

Albrecht Dürer – *Vocația Sfântului Hubert*

contrastului ce se stabilește la nivelul elementelor, scindarea romantică a repaosului de mișcarea specifică unei experiențe existențiale profunde: „în care se întrevăd simțăminte adânci” (recurența verbului *a vedea* prin elementul din câmpul său lexical *a întrevedea*). Odobescu povestește o scenă în mișcare, dar nu doar scena, ci implicându-i momentele inițiale, latent. Timpul, sub dublul aspect – calitativ și spațializat, este un timp al gravurii ce se vrea poveste. Este acel timp, „imaginea mișcată a eternității” (Schopenhauer). O legătură specifică, de fascinație este sesizată de Odobescu în cadrul discuției despre vânător și vânat, redată printr-un limbaj descriptiv cu imagini sugestive „vânătorul vede uimit, chiar în obiectul persecuțiunilor sale, chiar pe fruntea vânatului, semnul ce-l va mântui de păcate”. Descriptiv, repetarea lexemului „chiar” subliniază insolitul scenei, precum și fascinația produsă de vânat asupra vânătorului.

Este momentul celei de-a treia similitudini, *analogia*, cu ajustări reciproce, transfer de imagine în descriere și transfer de sens prin cuvânt spre imagine, constituindu-se o reversibilitate esențială. Raporturile se stabilesc aici la nivelul semnificațiilor subtile.

Amprenta revelației se regăsește în reprezentare, precum și în forma povestirii, prin intermediul analogiei. Este evocat elementul sugestiv, absent, dar în același timp purtător al prezenței reale. Luate împreună, absența și prezența produc reprezentarea ideală. Parafrazând analiza lui Louis Marin, din *Le portrait du roi*, citată de Ricoeur⁶, spunem că a descrie ipostaza Sfântului Hubert după Dürer, într-un „fals tratat de vânătoare”, înseamnă a o face văzută. A arăta aceste fapte în iconul lor înseamnă a le povesti. Acest raport între cele patru elemente sugerează ideea că tabloul povestește, iar povestirea

arată. Ambele se întâmplă în efectele imaginarului, rezumate de expresia „a face să se creadă”. Discursul este modul de existență al imaginarului, al... *efectului de portret*, al efectului de reprezentare.

Cea de-a patra similitudine este un *joc al simpatiilor*. Aici, nici o legătură nu e inertă, întrucât prezidează principiul mobilității, astfel elementele descriptive de la care a plecat Dürer în gravura sa atrag elementele literare descriptive din fragmentul lui Odobescu. „*Mai mult, atrăgând lucrurile unele spre altele printr-o mișcare exterioară și vizibilă, ea (n.r. mobilitatea) suscită în secret o mișcare interioară – o deplasare a calităților care preiau ștafeta unele de la altele*”. Imaginea care se oferă privirii trezește o anumită intenție motrice care cheamă, la rândul ei, la descriere. Ceea ce Foucault subliniază este că simpatia are capacitatea de a transforma, de a denatura, dar în direcția identicului. Odobescu creează o pagină de literatură după ce vede gravura, după ce stabilește o *retorică* specifică a eroului reprezentat ce surprinde atât corelatul său *literar*, cât și cortegiul de *imagini*, ambele – fragmente ale întregului, redefinirea statutului acelei „*fantastice ființe a posomorâtelor visuri păgâne*” care „*printr-o minune crească, se prefecă în blândul și cuviosul episcop și apostol al Ardenelor creștinate*”.

Pătrundem pe căile imaginii pentru a întâlni narativul, iar călăuza, în stil tarkovskian, nu este decât retoricul. În acest caz, refuzăm opinia potrivit căreia eikonul pune în discuție doar mimetica, cea propriu-zis iconică și cea fantasmatică. A așeza în cuvânt sau în icon relevă o nevoie de a memora, operație care se înscrie în planul raporturilor de reprezentare dintre istorie și memorie. Fenomenologia memoriei se confruntă cu dificultatea de a distinge amintirea de eikon. Trăvialul reprezentării apare din precuparea lizibilității proprii narațiunii de a se regăsi în vizibilitatea proprie imaginii.

„*Veți auzi cu urechile voastre, și nu veți înțelege; cu ochii voștri veți privi, și nu veți vedea*”.

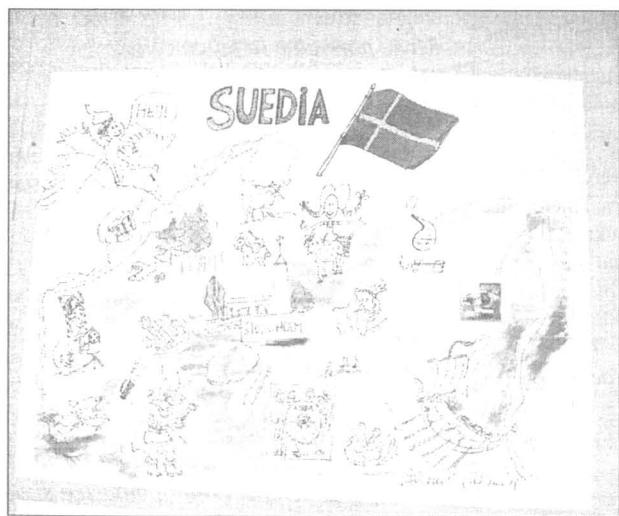
Care este diferența dintre gravură și descriere dacă ambele povestesc? Imaginea gravurii sugerează cuvântul, iar cuvântul, imaginea în mișcare. Așadar, o *retorică a alterității*. E cazul să luăm în discuție diferența majoră între *a privi* și *a vedea*, prin care cel din urmă este sinonim cu *a înțelege* (a interpreta). Vorbim aici despre o fenomenologie a privirii în cadrul căreia lucrurile nu *sunt* decât acolo unde există niște

ochi care să le vadă și să le constituie ca lucruri. *A privi*, cotidian, presupune deja o explicitare preconștientă, pre-intențională. Focalizarea privirii pe un anumit obiect impune atribuirea de sensuri date tocmai de către modul în care fenomenul este văzut. Actul explicativ devine astfel o detaliere a categoriilor paradigmatiche existente. Privirea înregistrează, iar vederea valorifică. Receptorul nu percepe, ci mai degrabă își gândește percepția⁷. Pentru fiecare gravură este necesară o orientare optimă în care *se cere* să fie văzut. Tindem spre un maximum de vizibilitate, un echilibru instituit între orizontul interior și cel exterior. Descrierea făcută de Odobescu implică un montaj lingvistic prin care sensul se află în cuvinte, tot astfel, percepția cheamă privirea să răspundă solicitărilor imaginii după sensurile ei, să concentreze vizibilitatea.

Suspiciunea referitoare la posibilitatea descrierii de a reda semnificațiile gravurii este un modest traseu de a remarca necesitatea unei *benevolentia auditorum* față de receptor, o relație care se dorește instituită, bineînțeles, la nivelul lui *a vedea*: „*Mă opresc, căci mi se pare că iar am greșit calea (...) cât despre mine, pururea în stare de proiect, așteptând să-mi vină momentul de inspirațiune și talentul de critică ce mi-ar trebui ca s-o pot scrie* (n.r. cartea)”. Prin urmare, metafora gravurii se revendică într-o metaforă a scriiturii, fără a relua, ci mereu alegând proiectul, fragmentul, inspirația ca elemente salvatoare de la parafrizare.

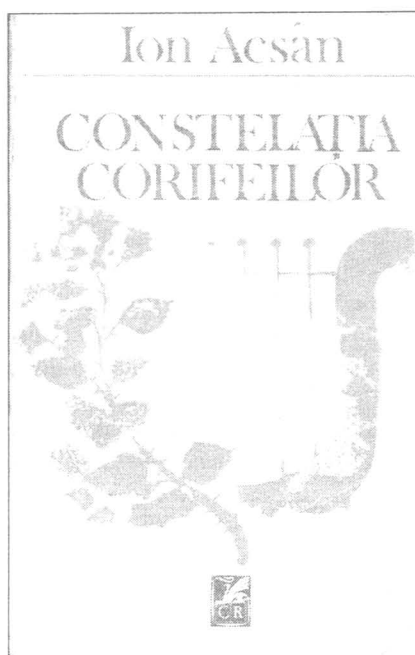
Note:

1. Mircea Angheliescu. „Clasicii noștri”. În: *Istoria literaturii române*: texte bibliografice selectate de conf. univ. dr. Nicolae Mecu, conf. univ. dr. Mihai Moraru, lect. univ. dr. Gabriel Mihăilescu. București: Universitatea din București, 2005, p. 369.
2. Michel Foucault. *Cuvintele și lucrurile*. București: Humanitas, 1996, pp. 59 – 65.
3. Paul Ricoeur. *Memoria, istoria, uitarea*. Timișoara: Amarcord, 2001, p. 320.
4. Se citează din Alexandru Odobescu. *Pseudo-kynegeticos*. București: Editura Tineretului, 1964, 207 p.
5. *Idem*, Ricoeur, p. 322.
6. *Idem*, p. 328.
7. Maurice Merleau Ponty. *Fenomenologia percepției*. Oradea: Arion, 1999, p. 360.

Autografe contemporane

Ion ACSAN

Strofe safice

Iarăși câmpul troienit ne cheamă
Să brăzdăm cu pașii întinderi pure.
Totu-i nou, și nemărginit, și candid
Ca în iubire.

Vom străbate albul imens alături.
Vom lăsa o parte dublă-n urmă.
Vom atinge țurțuri stelari, să umplem
Noaptea de clinchet.

Pragul zării uite-l cât e de-aproape
Îl vom trece plin de zăpezi terestre
Încrustând pe cerul senin o nouă
Cale Lactee...

Lesbiei (V)

Viața, draga mea, s-o-nchinăm iubirii!
Să ne bârfească morocănoși moșnegi,
Noi nu dăm pe vorbele lor două parale.
Sorii se mistuiesc, să răsară iarăși,
Când s-a stins efemera noastră torță,
Vom dormi mereu în veșnica noapte.
Dă-mi săruturi o mie, dar și-o sută;
Înc-o mie apoi și-a doua sută;
Altă mie urmată tot de-o sută.
Când s-or strânge destule mii-mpreună,
Le vom învălmăși de bună voie,
În vrăjmași să nu trezim nici o pizmă,
Cunoscând c-am strâns sărutări
prea multe...

* * *

Mi se pare că e la fel ca zeii
Omul care-ți șade nespus de-aproape,
Glasul tău ce dulce îi cuvântează
Soarbe și-admiră

Fermecătorul surâs. Mă și jur că
Inima mi-o simt dureros robită,
Nu mai pot rosti când te văd aievea
Barem o vorbă.

Limba-mi amuțește pe loc și para
Mi se furișează tiptil sub piele,
Ochii mei își pierd limpezimea toată,
Țiui-e-azul.

Mă trezesc că learcă sunt de sudoare,
De fior cuprins, mă-nverzesc ca iarba,
Mai lipsește-un pic și-apoi moartea sigur
Mă va cuprinde...

Biobibliografie

Născut în București, la 7 februarie 1932.

A fost elev al Liceului „Sfântul Iosif” din 1939 până în 1948.

A absolvit Liceul Clasic Mixt în 1951.

Âbsolvent al Facultății de Filologie, secția Limbi clasice, în 1955, când a absolvit concomitent și Școala de Literatură „Mihai Eminescu”.

După un scurt stagiul în Secția de scenarii a Centrului de Producție Cinematografică București, s-a transferat la ESPLA (ulterior Editura de Stat), ca redactor al Secției de Poezie-Proză (1956 – 1962), apoi al „Bibliotecii pentru toți” (1963 – 1969), unde i-au revenit traduceri din greacă, latină, germană. A debutat în „Tânărul scriitor”, cu volumul de poezii *Primăvară cosmică*, prefată de Eusebiu Camilar, în colecția „Luceafărul” (1962). Membru al Uniunii Scriitorilor din 1970. Lector principal al Editurii Albatros, secția Proză-Poezie-Eseuri. Timp de 21 de ani s-a ocupat de ediții plurilingve, de colecțiile „Cele mai frumoase poezii” și „Contemporanul nostru”.

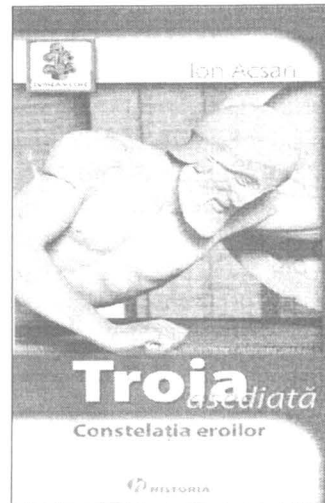
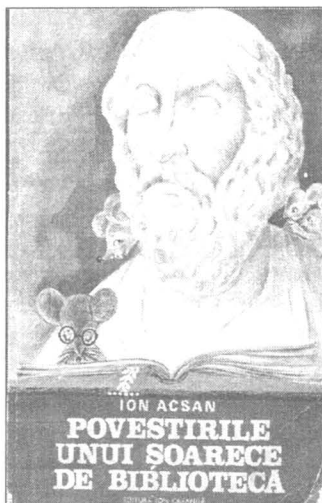
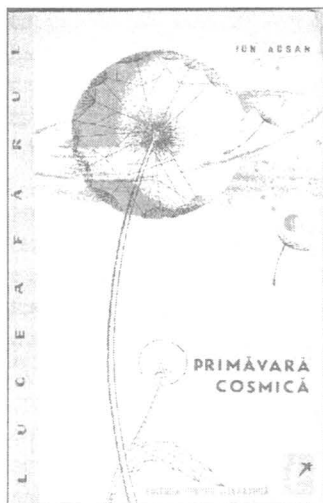
Membru al Societății de studii clasice, membru fondator al Societății române de Haiku.

Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 2003 pentru volumul *Poeme mistice ale Antichității*, apărut la Editura Albatros.

Lucrări apărute:

I. Versuri – Proză – Eseuri originale

Primăvară cosmică, prefată de Eusebiu Camilar, colecția „Luceafărul”, E.P.L., 1962; *Viteazul Jumătate*, basme populare malaeziene repovestite, Editura Tineretului, 1966; *Der Tapfere Halbmensch*, Deutsch von Lotte Berg, Jugendverlag, Bukarest, 1966; *Constelația corifeilor*, Editura Cartea Românească, 1984; *Povestirile unui șoarece de bibliotecă*, Editura Ion Creangă, 1985; *Erzählungen einer Bibliothekmaus*, aus dem Rumänischen von Ileana Zmagoveanu, Ion Creangă Verlag, Bukarest, 1988; *Porumbeii Semiramidei*, Editura Ion Creangă, București, 1988; *Vrăjitorii faraonilor*, povești orientale și precolumbiene prelucrate, Editura Junior, 1995; *Eros, regele dezământului* în tălmăcirii necenzurate și inedite, Editura Fiat Lux, 1998; *Troia asediată – Constelația eroilor*, Editura Historia, București, 2007; *Odișeea primilor corăbieri. Pe urmele vechilor expediții maritime*, Editura Historia, București, 2007.

II. Antologii de versuri și proză (selecție, prefețe, note, traduceri parțiale, în colaborare)

Din lirica japoneză, cuvânt înainte: V. Nicolescu, Editura Univers, 1970; *Legende mitologice. Din opera poetilor greci și latini*, Colecția „Lyceum”, Editura Albatros, 1972; *Poezia Egiptului faraonic*, cuvânt înainte și note: Constantin Daniel; traducerea primelor două cicluri: *Cântece și imnuri*, *Poezia de dragoste*, Editura Univers, 1974; Goethe, *Poezii* (aparatur critic), Editura Univers, 1974; *Prometeu, erou al literaturii universale*, colecția „Sinteze Lyceum”, Editura Albatros, 1977; *Regele Kheops și vrăjitorii – Povestirile Egiptului antic* (în colaborare cu Constantin Daniel), colecția „Biblioteca pentru toți”, Editura Minerva, 1977; *Tăblițele de argilă – Scrieri din Orientul Antic* (în colaborare cu Constantin Daniel), colecția „Biblioteca pentru toți”, Editura Minerva, 1981; *Orfeu și Euridice în literatura universală*, colecția „Sinteze Lyceum”, Editura Albatros, 1981; *Tanka-Haiku. Antologie de poezie clasică japoneză* (în colaborare cu Dan Constantinescu), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981; *Țara cireșilor în floare. Poezia Japoniei*, cuvânt înainte: V. Nicolescu (ediție adăugită a antologiei din 1970), Editura Grai și suflet – Cultura Națională, 1995; Ady Endre, *Poeemele tuturor tainelor*, Editura Grai și suflet – Cultura Națională, 1995; Apuleius, *Metamorfoze sau Măgarul de aur* (ediție nouă, revăzută și întregită a traducerii lui I. Teodorescu), introducere de Eugen Vizek, Editura Univers, 1996; *Poezia de dragoste a lumii*, Editura Eminescu, 1997; *Tanka-Haiku. Antologie de poezie clasică japoneză* (ediție adăugită a volumului din 1981), Editura Mondero, 2002; Plaut – Terențiu – Seneca, *Teatru latin* (în colaborare cu Nicolae Teică), Editura Mondero, 2002; *Poeeme mistice ale antichității*, Editura Albatros, 2003; *Magicienii egipteni și vrăjitoarele tesaliene. Homo magicus în antichitate*, Editura Univers enciclopedic, 2005; Apuleius, *Măgarul de aur* (I. Teodorescu – Ion Acsan), Editura Mondero, 2004 și 2008; Horațiu, *Ode & Epode & Satire & Epistole* (în colaborare cu Const. I. Nicolescu și D. C. Ollănescu), Editura Mondero, 2007.

III. Traduceri (cu aparatul critic)

Homer, *Imnuri & Războiul soarecilor cu broaștele. Poeme apocrife*, colecția „Biblioteca pentru toți”, Editura Minerva, 1971 (reeditare 2007); Seneca, *Medeea*, Editura Univers și Teatrul Național I. L. Caragiale, 1973; Apollonios din Rhodos, *Argonauticele*, Editura Univers, 1976; Hesiod – Orfeu, *Poeeme*, colecția „Biblioteca pentru toți”, 1987; Apollonios din Rhodos, *Peripețiile corăbiei Argo*, colecția „Biblioteca pentru toți”, 1992; Flavius Josephus, *Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor* (în colaborare cu Gheneli Wolf), prefață de Răzvan Theodorescu, Editura Hasefer, 1997 și 1999; Flavius Josephus, *Antichități iudaice*, I, prefață de Răzvan Theodorescu, Editura Hasefer, 2000; Flavius Josephus, *Antichități iudaice*, II, Editura Hasefer, 2001 și 2007; Flavius Josephus, *Autobiografie & Contra lui Apion*, prefață de Răzvan Theodorescu, Editura Hasefer, 2002; Philon din Alexandria, *Viața lui Moise*, prefață de Alex. Barnea, Editura Hasefer, 2003; Philon din Alexandria, *Scrieri istorice*, prefață de Alex. Barnea, Editura Hasefer, 2005.

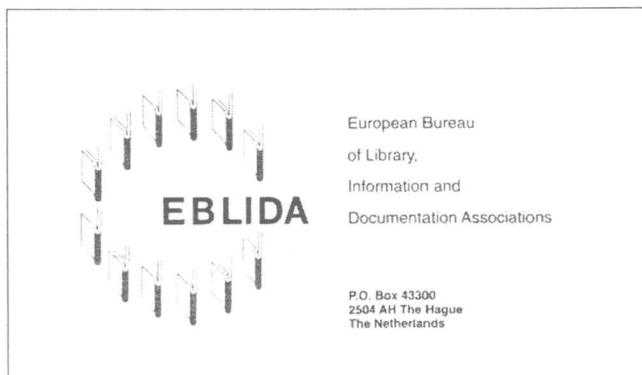
IV. Ediții bilingve (selecție și note asupra ediției)

Mihai Eminescu, *Poezii / Gedichte*, prefață de Edgar Papu, colecția „Janus”, Editura Grai și suflet, 1995; Lucian Blaga, *Tristețe metafizică / Metaphysische Traurigkeit*, prefață și tabel cronologic de Wolf Aichelburg, colecția „Janus”, Editura Grai și suflet, 1995; Tudor Arghezi, *Poeeme alese / Poèmes choisis*, prefață de Eugen Simion, colecția „Janus”, Editura Grai și suflet, 1996; Tudor Arghezi, *Cuvinte potrivite / Wohlgefügte Worte*, prefață de Paul Schuster, colecția „Janus”, Editura Grai și Suflet, 1996; Paul Verlaine, *Cent poèmes (1896 – 1996)*, eseuri semnate de I. Pillat și Victoria Ana Tăușan (centenarul morții poetului), colecția „Janus”, Editura Grai și suflet, 1996; Lucian Blaga, *Poeeme alese / Poèmes choisis*, prefață de Eugen Simion, colecția „Janus”, Editura Grai și Suflet, 1998; Homer, *Imnuri*, ediție bilingvă, colecția „Scriitori greci și latini”, Editura Teora, 1998; Mihai Eminescu, *Poeeme alese / Poèmes choisis*, prefață de Edgar Papu, colecția „Janus”, Editura Grai și Suflet, 1999, 2001; Lucian Blaga, *Tristețe metafizică / Földöntúli szomorúság*, prefață de Jancsó Elemer, colecția „Janus”, Editura Grai și Suflet, 1999; Johann Wolfgang Goethe, *Lyrische Dichtungen / Poezii lirice*, prefață de Ion Pillat, tabel cronologic de Dieter Fuhrman (250 ani de la naștere), 1999.

V. Prefețe, note, ediții îngrijite

Calidasa, Sacontala, traducere de George Coșbuc, Editura Mondero, 1999; Homer, *Iliada*, traducere de Radu Hâncu, Editura Mondero, 1999 și 2007; Ovidiu, *Scrisori din exil*, traducere de Teodor Naum, note de N. Lascu, Editura Mondero, 2000 și 2006; Vergiliu, *Eneida*, traducere în forme originale de George Coșbuc, Editura Mondero, 2000; Platon, *Banchetul și alte dialoguri*, traducere de Șt. Bezdechi și Cezar Papacostea, 2001; Thomas Morus, *Utopia*, traducere de Elefterie și Șt. Bezdechi, Editura Mondero, 2003; Lao-Tse, Tao-Te-King, *Cartea spre cale și virtute*, în românește de Dan Constantinescu, postfață de Iv. Martinovici, Editura Mondero, 2004; Apuleius, *Măgarul de aur* (I. Teodorescu, Ion Acsan), Editura Mondero, 2004 și 2008; Benoît Malon, *Spartacus sau războiul sclavilor contra romanilor*, traducere de Ion Nădejde, Editura Gramar, 2007; Vergiliu, *Bucolice*, traducere, prezentări și note de Teodor Naum; *Georgice*, traducere în versuri de George Coșbuc, Editura Mondero, 2008.

Meridian biblioteconomic

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Pledoarie pentru biblioteci

Noutăți despre situația copyright-ului
în Marea Britanie

Toby BAINTON

Grupul Expert EBLIDA în Legea Informației

Situația curentă pe scurt

Legea noastră de bază, *Copyright, Designs and Patents Act*, este în vigoare din 1988. Ea a fost revizuită în scopul adoptării Directivei Copyright, prin Reglementările privind Copyright-ul și Drepturile Conexe din 2003.

O nouă examinare importantă a
Legii copyright-ului

Membrii EBLIDA din Marea Britanie sunt încântați de faptul că guvernul nostru își propune câteva mici modificări ale legii care pot fi foarte utile. Motivele care au stat la baza deciziei de a opera aceste modificări sunt ușor misterioase. Guvernele nu agreează de obicei schimbări ale legii copyright-ului în direcții mici. Motivul cel mai clar al acestor schimbări îl constituie o nouă examinare a legii de către guvern, realizată în 2006 de către un comitet condus de jurnalistul Andrew Gowers.

Cea mai interesantă trăsătură a examinării este aceea că a fost începută de către Ministerul de Finanțe (Trezoreria Majestății Sale), și nu de către departamentul guvernamental responsabil de copyright (care la acea vreme era Departamentul de Comerț și Industrie).

Datorită provenienței sale din cadrul Ministerului de Finanțe, comitetul de revizuire a acționat independent și s-a arătat foarte doritor să schimbe legea. Este posibil ca un lobby de foarte înalt nivel al guvernului să fi avut loc pentru ca revizuirea să înceapă. Înainte de revizuirea guvernului, o

echipă de persoane influente, printre care Lynne Brindley, director executiv la Biblioteca Britanică, au lucrat la Carta Adelphi (www.adelphicharter.org), care proclamă principiile copyright-ului și sugerează posibilitatea ca acestea să fi fost omise în reformele legislative recente.

O consultare specială a fost anunțată luna trecută referitoare la punctele din revizuirea legii copyright-ului menționate mai jos. Bibliotecarii se vor întâlni cu oficialii guvernului în februarie pentru a discuta aceste subiecte, și avem de asemenea șansa să trimitem și comentarii scrise.

În esență, această parte a revizuirii implică schimbarea excepțiilor legate de copyright în Marea Britanie.

Modificarea excepțiilor privind
copyright-ul în Marea Britanie

Modificările propuse pentru excepțiile privind copyright-ul în Marea Britanie sunt următoarele:

Educația

Avem o excepție care permite înregistrarea și prezentarea emisiunilor de televiziune și radio către studenți care sunt prezenți fizic într-o școală, colegiu sau universitate. Guvernul întreabă în aceste condiții: (1) „aceste excepții se aplică și în cazul în care studenții sunt la o distanță anume față de școală, colegiu sau universitate?” și (2) „ar trebui ca excepția să acopere emisiuni disponibile la cerere?”

În mod evident, ar trebui să fim fericiți dacă răspunsul la ambele întrebări este „da”. Motivul pentru întrebarea a doua este faptul că BBC a început să dezvolte transmiterea pe website-ul său a multora dintre emisiunile sale, astfel încât dacă pierzi emisiunea atunci când este transmisă, o poți descărca mai târziu de pe website. În legea actuală din Marea Britanie, este legal să înregistrezi o emisiune în scopuri educaționale, dar ilegal să înregistrezi „aceeași” emisiune mai târziu de pe website.

O altă excepție actuală permite instituțiilor educaționale să facă copii de rezervă a materialelor de învățământ.

caționale „să copieze rezumate ale lucrărilor publicate“ (această excepție clarifică faptul că „dacă o licență este disponibilă datorită unui organism autorizat în acest sens“, o astfel de copiere trebuie să se facă sub licență. În acest mod, copierea este realizată în fapt).

În prezent, întrebările guvernului sunt: (3) vor fi posibile scanarea și transmiterea electronică a acestor rezumate către studenți, și (4) ar trebui ca excepțiile să se extindă pentru acoperirea nu numai a textelor, pieselor de teatru, partiturilor, dar și a filmelor, înregistrărilor audio și emisiunilor TV? În mod firesc, lumea bibliotecilor este familiarizată cu aceste extinderi ale excepțiilor, deși noi credem că aceeași legătură ar trebui ținută sub licență. Cu alte cuvinte, copierea ar fi permisă prin lege, dar dacă instituția autorizată în oferirea de licențe a creat o licență valabilă pentru acoperirea copierii, aceasta va trebui să fie plătită.

Studiu privat și cercetare non-comercială

O excepție conexasă permite copierea „corectă“ a textului, a operelor artistice, dramatice și muzicale, atunci când este realizată pentru studiul individual sau pentru cercetare non-comercială. Guvernul analizează extinderea acestei excepții și asupra altor forme, spre exemplu filmul. Guvernul pare foarte îngrijorat de această idee, dar bibliotecile sunt încântate.

Bibliotecile și arhivele

O excepție existentă deja permite bibliotecilor și arhivelor să copieze materiale tip text pentru a le prezerva. Guvernul propune ca activitatea de copiere a înregistrărilor audio, a filmelor și emisiunilor TV să fie permisă din același motiv, iar copia realizată de bibliotecă să nu fie una, ci mai multe.

Bibliotecile sunt, desigur, în favoarea acestor sugestii sensibile. Restricția „copiei de conservare“ la una singură nu este practică în zilele noastre. Suntem, de asemenea, de acord cu o altă propunere din partea guvernului, și anume ca muzeelor și galeriilor de artă să li se permită realizarea unei asemenea copii.

O trăsătură problematică a deliberării guvernului este aceea că ea ignoră în mare măsură excepția existentă, care permite ca „bibliotecile să realizeze copii pentru o persoană care face un studiu privat sau o cercetare non-comercială“. Dacă excepția legată de „studiul privat“ urmează să se schimbe, în beneficiul studenților și cercetătorilor, este esențial, credem noi, ca aceeași schimbare să fie operată și în cazul excepțiilor bibliotecilor, pentru ca acestea să realizeze copii în favoarea unei alte persoane care are dreptul la această excepție.

Copierea privată

Ca și Irlanda, Marea Britanie nu prevede nici o excepție pentru a permite copierea în scopuri private (în afara studiului privat). O nouă propunere ar crea o excepție care ar permite celor interesați să copieze o lucrare pe care o dețin din punct de vedere legal, în alt format, pentru a o muta pe un alt dispozitiv (pe care trebuie să îl dețină în mod legal).

Bibliotecile nu au o opinie oficială despre această excepție, care se pare că este foarte sensibilă. În prezent, cei mai mulți cetățeni din Marea Britanie au încălcat legea prin copierea a ceva dintr-un format în altul pentru utilizare privată.

Parodia

Guvernul nostru sugerează o nouă excepție pentru parodie. Mai întâi, bibliotecarii nu au manifestat nici un interes oficial real în această chestiune. Dar colegii noștri din galeriile de artă și muzee ne-au spus că dacă, spre exemplu, un pictor creează un tablou care parodiază stilul altui artist, el încălcă copyright-ul. Iar dacă o galerie de artă sau un muzeu expun pictura, ele se face vinovate de a doua încălcare a copyright-ului.

Pe baza aceluiași argument, dacă un autor scrie o carte în stilul altui autor, cartea poate încălca legea copyright-ului; iar dacă biblioteca împrumută această carte, se face vinovată de a doua încălcare.

Așadar, bibliotecarii vor susține ideea unei excepții în ceea ce privește parodiile.

Alte probleme vizate

Cea mai importantă dintre problemele suplimentare ale guvernului este cea legată de „remedii“, în cazul în care măsurile de protecție tehnică previn oamenii să facă uz de excepția copyright-ului. Teoretic, dacă o persoană (sau o bibliotecă) este desemnată să utilizeze o excepție, și dacă o măsură de protecție tehnică previne utilizarea excepției, atunci persoana (sau biblioteca) poate apela la un ministru ale guvernului. Aceasta este o trăsătură în mod ridicol impracticabilă a legii noastre, care nu a fost folosită niciodată cu succes. Intenționăm să utilizăm procesul de consultare pentru a protesta în legătură cu măsurile de prevenire tehnică – cum pot ele interfera cu excepțiile și cum, practic vorbind, utilizatorul nu poate face nimic în privința acestei interferențe.

Raportul de Țară al Finlandei

Pekka HEIKKINEN

Grupul Expert EBLIDA în Legea Informației

Mulțumiri deosebite d-nei Tarja Koskinen-Olsson pentru sprijinul acordat în traducerea prevederilor Legii Depozitului Legal.

Ultimii cinci ani au fost, din punct de vedere legal, cu adevărat dinamici în Finlanda. Legea copyright-ului a fost modificată în nenumărate rânduri, iar noua Lege a Depozitului Legal a fost proiectată.

1. Legislația copyright-ului

Legea finlandeză a Copyright-ului a fost modificată la începutul anului 2006. Principalul scop al acestor modificări a fost implementarea Directivei 2001/29/EC în cadrul legii naționale. Finlanda a fost așadar maleabilă în implementarea Directivei. Amendamentele au avut în vedere un număr de teme naționale, cum ar fi interzicerea importării private a înregistrărilor piratate. Cele mai relevante prevederi pentru biblioteci sunt incluse în Secțiunile 16, 16a-6d. Majoritatea amendamentelor au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2006.

Reproducerea în scopuri interne

Potrivit Secțiunii 16, arhivele, bibliotecile și muzeele care sunt deschise publicului (prin decret guvernamental) pot

realiza copii ale unei lucrări din colecția lor:

1. cu scopul preservării materialului și asigurării prezervării sale;
2. cu scopul restaurării tehnice și remedierii materialului;
3. pentru administrarea și organizarea colecțiilor pentru alte scopuri interne impuse de întreținerea colecției;
4. cu scopul completării unui subiect imperfect sau al încheierii unei lucrări publicate în mai multe părți, în cazul în care partea necesară nu este valabilă prin distribuire comercială sau comunicare.

Astfel, se permite realizarea copiilor digitale pentru utilizarea internă în aceste instituții. Această Secțiune a fost criticată mai ales pentru faptul că exclude total câteva biblioteci comunale. Atâta timp cât acestea nu sunt menționate în decretul guvernamental referitor la lege, aceste biblioteci nu pot realiza copii digitale (de exemplu, înregistrări audio) nici măcar în scopuri de preservare.

Reproducerea lucrărilor pentru public

Potrivit Secțiunii 16a, o arhivă sau o bibliotecă deschisă publicului, menționată în decretul guvernamental, pot:

1. să realizeze copii pentru o lucrare din colecțiile lor, care este susceptibilă să fie afectată prin fotocopiare sau prin mijloace analoage, și să le pună la dispoziția publicului prin împrumut, dacă lucrarea nu este disponibilă prin distribuție comercială și comunicare.
2. să realizeze copii, prin fotocopiare sau prin mijloace analoage, ale articolelor individuale din lucrări artistice sau literare complexe, ziare sau periodice, și ale unor scurte fragmente din alte lucrări publicate, pentru a fi puse la dispoziția celor care doresc să împrumute în interes personal, în locul volumelor și broșurilor care le conțin.

Secțiunea a fost criticată deoarece permite doar reproducerea prin *fotocopiare sau prin scopuri analoage*. Biblioteca nu poate face copii digitale individuale pentru un utilizator (a se vedea mai jos poziția Consiliului Finlandez al Copyright-ului).

A doua subsecție arată că o arhivă, o bibliotecă sau un muzeu deschis publicului pot pune la dispoziția acestuia o lucrare pe care o dețin în colecțiile lor, în scopuri de cercetare sau pentru studiu individual, printr-un procedeu stabilit în acest sens la sediul instituției. Acest lucru este permis cu specificarea că alte forme de reproducere digitală sau de comunicare către public să fie împiedicate.

Praxisul legal referitor la legea revăzută

Guvernul finlandez a format un grup special, Consiliul Copyright-ului, pentru a sprijini Ministerul Educației în probleme de copyright și pentru a supune discuției opinii legate de aplicarea legii de profil. Opiniile Consiliului nu sunt în mod legal obligatorii, dar ele au o mare autoritate.

Consiliul este format din reprezentanți ai deținătorilor de copyright și ai utilizatorilor de lucrări protejate. Opiniile sunt de obicei unanime. Consiliul a votat în mai multe cazuri referitoare, în special, la biblioteci.

În cazul 7:2006, Consiliul a discutat dacă dispensa pentru utilizare individuală (Secțiunea 12 din Legea copyright-ului) poate fi aplicată bibliotecilor. De fapt, întrebarea era dacă biblioteca poate realiza copii digitale ale

articolelor și le poate trimite direct utilizatorilor individuali în format PDF (cf. *Subito-case* în Germania). Majoritatea Consiliului a fost de părere că dispensa pentru utilizarea individuală nu poate fi aplicată în aceste cazuri, iar reproducerea este permisă cu precondițiile specifice existente doar în prevederile 16 și 16a (*lex specialis*).

În cazul 10:2007, întrebarea era legată de ceea ce constituie un „împrumut” în legea copyright-ului. În mod special, întrebarea a fost cum ar putea fi interpretată dispensa din Secțiunea 17. Majoritatea Consiliului a fost de părere că reproducerea și furnizarea de cărți audio pentru persoanele cu probleme vizuale nu au fost cuprinse în dispensă, și atâta timp cât biblioteca nu putea în mod efectiv controla copiile, acestea au fost distruse după folosirea lor de către utilizatori. Aceasta înseamnă că o remunerare echitabilă către deținătorii de copyright a trebuit să fie plătită.

Noi inițiative

Secțiunea 16d din Legea copyright-ului oferă bibliotecilor posibilitatea să realizeze copii și să comunice publicului lucrări (chiar și digitale) în virtutea așa-numitei licențe colective extinse. Acest fapt înseamnă că bibliotecile pot negocia direct cu societățile colectoare termenii de utilizare a materialului protejat. În privința Secțiunii 26 din Legea finlandeză a copyright-ului, efectele licenței colective sunt prin lege extinse la acei deținători de copyright care nu sunt membri ai unei societăți de colectare în discuție.

Până acum, nici o licență colectivă nu a fost finalizată pe baza acestei noi prevederi legale. Cu un an în urmă, Ministerul Educației a publicat un memorandum pentru dezvoltarea Legii copyright-ului. Acest document a ridicat câteva probleme legate și de evoluția licenței colective extinse în Finlanda.

Există sugestii pentru ca acest așa-numit model nordic să poată constitui o soluție în cazul lucrărilor anonime, care este atât de acut la nivel european.

2. Legislația depozitului legal

În procesul de implementare a Directivei Societății Informaționale, prevederile relevante în privința copiilor de depozit au fost incluse în Legea copyright-ului iar datele intrării în vigoare a unor prevederi urmează a fi stabilite treptat, pentru a coincide cu intrarea în vigoare a legislației depozitului legal.

Noua lege a depozitului legal a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2008 și are câteva referiri la legislația copyright-ului

Scopul noii legi

Legea Depozitului și Prezervării Materialului Cultural 1433/2007 este generică și acoperă diferite genuri ale moștenirii culturale. Ea vizează toate materialele publicate în Finlanda sau în limba finlandeză, dacă se intenționează distribuirea în Finlanda.

Scopul legii a fost să asigure preservarea pe termen lung a moștenirii culturale pentru a satisface nevoile cercetătorilor și ale altor categorii interesate. Noua legislație include, de asemenea, televiziunea națională, programele de radio și materialele web.

Legea a înlocuit prevederi anterioare despre depozitul materialelor tipărite și al filmelor. De asemenea, ea acoperă o mare varietate de resurse electronice, inclusiv zona finlandeză

prezentă pe web.

Biblioteca Națională a Finlandei colectează toate materialele tipărite și le distribuie celor șase biblioteci cu statut de depozit legal din Finlanda. Ea are un rol administrativ special, cu responsabilități adiționale și privilegii. Biblioteca Națională își rezervă dreptul, spre exemplu, de a renunța la obligațiile sale în cazul în care costurile financiare de la furnizor se dovedesc a fi nefavorabile.

Rezultatele de pe web

Secțiunea 16b din Legea copyright-ului a intrat deja în vigoare la începutul lui 2006. Biblioteca Națională a avut din acel moment dreptul să realizeze copii ale lucrărilor puse la dispoziția publicului printr-o rețea deschisă de informații, pentru includerea acestora în colecțiile sale.

Practic, Biblioteca Națională a adunat materialul existent pe web înainte ca revizuirea Legii copyright-ului să intre în vigoare. Întrebarea legală esențială acum este ce poate face biblioteca cu această parte a arhivei sale web?

Pentru majoritatea celor interesați, prevederile Secțiunii 16b au intrat în vigoare în momentul în care Legea depozitului legal a fost votată la 1 ianuarie 2008. Aceste prevederi au conferit Bibliotecii Naționale dreptul de a comunica o lucrare din colecțiile sale pentru a putea fi folosită la sediul său sau la sediul altor biblioteci cu drept de depozit legal, precum și la Arhiva Națională Audiovizuală. Așadar, a fost creată o formă de Intranet între aceste biblioteci în concordanță cu prevederile 5.3 (n) ale Directivei InfoSoc. Legea a prevăzut însă că alte forme de reproducere digitală a lucrării sunt interzise, precum și comunicarea în viitor a lucrării. Practic, singura modalitate de a realiza acest lucru este prin mijloace tehnologice.

Resursele Internet

Legea privind depozitul legal și preservarea moștenirii culturale include următoarele amendamente referitoare la resursele Internet:

- Scopul aplicației (2): resursele incluse în serverele situate în Finlanda și alte resurse Internet care se adresează publicului din Finlanda;

- Definiția (3): resursele Internet sunt materiale disponibile în rețelele de informare.

Capitolul 3 din lege are în vedere resursele Internet, iar ceea ce urmează mai jos este un rezumat general al prevederilor propuse:

- Rezultatele via web și stocarea. Biblioteca Națională va colecta și va stoca resursele Internet. Materialul va constitui un eșantion reprezentativ și diversificat al materialului care este disponibil publicului în rețea în diferite perioade;

- Furnizorul de informație trebuie să dea posibilitatea colectării de material sau stocării materialului în cazul în care colectarea prin mijloace tehnice nu este posibilă (furnizorul de informație are așadar o responsabilitate secundară pentru stocare);

- Prevederi speciale se aplică materialului care, din punct de vedere tehnic, nu poate fi stocat;

- Ministerul Educației și Culturii va confirma planul Bibliotecii Naționale Finlandeze privind volumul și frecvența colectării, precum și condițiile furnizării.

Așa cum a fost menționat mai sus, Biblioteca Națională are material colectat de pe Internet din 2000. Colectarea extinsă are loc o dată pe an, mai ales în privința colecțiilor speciale pe domenii selectate. Mai mult de 50 de milioane de resurse sunt colectate anual.

Scopul Bibliotecii Naționale Finlandeze este să colecteze următoarele resurse de pe Internet:

- Toate resursele disponibile pe site-urile finlandeze, indiferent de denumirea domeniului (fi, com, net, org sau altele);

- Toate site-urile în limba finlandeză, oriunde pe rețea;

- Toate site-urile care cuprind informații despre Finlanda.

Ar trebui menționat faptul că Secțiunea 19 a Legii conferă doar Bibliotecii Naționale un privilegiu limitat în ceea ce privește măsurile de protecție tehnică.

Evaluarea noii legi

În ciuda criticilor, atitudinea generală pare a fi aceea că noua lege a funcționat bine. În prezent, Ministerul Educației proiectează un decret care este de așteptat să rezolve câteva dintre problemele referitoare la aplicarea noii legi.

Până acum, în Finlanda nu am avut probleme cu funcționarul național însărcinat cu protejarea datelor, referitor la realizarea arhivei web și a subiectelor private. În orice caz, luând în considerare experiența daneză, Biblioteca Națională Finlandeză a purtat discuții cu reprezentanți ai domeniului protecției datelor.

Unele companii (precum Nokia) și-au exprimat îngrijorarea că secretele lor de afaceri vor fi divulgate competitorilor prin arhiva noastră web.

Alte probleme relevante pentru biblioteci

Potrivit legii precedente, atât bibliotecile publice, cât și cele științifice au fost scutite de la plata drepturilor de autor. Acest lucru a fost compensat prin Acordul granturilor naționale finanțate de Ministerul Educației și distribuite către autorii care au legătură cu Finlanda.

După câteva obiecții ridicate de Comisie, Finlanda a trebuit să revizuiască Secțiunea 19 a Legii copyright-ului. De la începutul anului 2007, bibliotecile publice au fost excluse de la această dispensă. La rândul lor, bibliotecile științifice sunt scutite de la plata drepturile de autor – cel puțin pentru moment.

În ultimele luni, sectorul bibliotecilor din Finlanda a luat în discuție provocările deontologice ale profesiei. Organizațiile de profil au înființat un grup de lucru desemnat pentru a formula un cod etic comun pentru biblioteci. Codul ar oferi cel puțin câteva principii în cazuri polemice, în care se ciocnesc drepturile legale ale diferitelor părți (de exemplu, patroni și deținători de copyright).

Întâlnire LIBER – EBLIDA și Comisia Europeană

Andrew CRANFIELD
Director EBLIDA

Plecând de la setul de recomandări formulate în cadrul workshop-ului LIBER – EBLIDA, care a avut loc anul trecut la Copenhaga, Paul Ayrís, Bas Savenije și Andrew Cranfield s-au întâlnit, pe 2 iunie la Bruxelles, cu Viviane Hoffman și Javier Hernandez-Ros de la Directoratul pentru Societate Informațională și Media. Am deschis întâlnirea prin rezumarea recomandărilor și exprimarea îngrijorării în ceea ce privește lipsa unui cadru european pentru digitizare; deși Comisia a convenit că este o idee bună, nu s-a dorit angajarea într-un proces de la fapte la concepte, acesta fiind planificat la nivel european, ci s-a preferat mai degrabă să se ofere contextul și platformele în care statele membre să poată activa.

Toți cei prezenți au convenit că, în timp ce bibliotecile au reușit, în general, să ofere structura tehnologică și să asigure furnizarea de metadate, alte instituții culturale sunt mult mai fragmentate și nu atât de bine organizate precum sectorul bibliotecilor. Rămâne o sarcină importantă să fie asigurată furnizarea conținutului digital de la muzee, arhive, galerii etc. pentru a asigura un adevărat domeniu *Europeana*.

Reprezentanții LIBER și EBLIDA au considerat, de asemenea, important să existe o abordare mai diferențiată a deținătorilor de drepturi, având în vedere că Europa este prea concentrată asupra bibliotecilor naționale. Este esențial ca bibliotecile de cercetare, cele publice și asociațiile de biblioteci să fie parte a procesului de creare a conținutului bibliotecii digitale în Europa.

Andrew Cranfield a subliniat faptul că este foarte important, de asemenea, să se gândească dincolo de cadrul actualei *Europeana*, în sensul în care digitizarea în Europa trebuie văzută într-un context mai larg.

Am discutat și problema finanțării activităților de digitizare în Europa, precum și faptul că nu există, sau există o foarte slabă finanțare europeană centralizată pentru aceste activități. Este puțin probabil ca politica să se schimbe în viitor, dar Javier Hernandez-Ros a vorbit despre parteneriate public – privat și despre faptul că, în curând, Comisia va publica un raport despre modelele de succes din domeniu. EBLIDA și LIBER și-au exprimat îngrijorarea față de aceste modele, în cazul în care ar impune restricții în privința conținutului și ar reține materialul din domeniul public prin contracte exclusive. Comisia a luat în considerare acest fapt, iar dacă vor fi restricții de acces pentru o perioadă determinată pentru despăgubirea investiției, nu vor exista bariere pe termen lung pentru a avea acces la materialul care a fost digitizat în cadrul parteneriatelor public – privat.

Viviane Hoffman și-a exprimat îngrijorarea față de politicile de preservare pe termen lung a materialelor culturale, acest fapt trebuind să fie o preocupare pentru diferite sectoare și pentru biblioteci, și nu doar lăsată bibliotecilor naționale.

Este important ca toți deținătorii de drepturi și membrii LIBER și EBLIDA să dezbată această problemă la nivel național și să faciliteze analize și investigații asupra costurilor

totale ale preservării pe termen lung.

Am încheiat întâlnirea prin a fi de acord că EBLIDA și LIBER vor formula un document care să răspundă provocărilor lansate de digitizarea europeană și care să poată completa *Europeana*. Acest proiect va fi dezbătut la întâlnirea din septembrie a Grupului de experți LIBER – EBLIDA pe probleme de digitizare și acces online.

Pledoarie pentru biblioteci

Andrew CRANFIELD
Director EBLIDA

In acest an, formatul întâlnirii Consiliului Anual EBLIDA a fost diferit de anii precedenți. Pe 8 mai, Consiliul EBLIDA și-a ținut întâlnirea obișnuită în aripa nouă a Palatului Păcii din Haga. Pe 9 mai ne-am mutat în Amsterdam, la o conferință de o zi organizată în colaborare cu Asociația Olandeză a Bibliotecilor.

Punctul central al conferinței a fost, în primul rând, o privire asupra provocărilor cu care se confruntă bibliotecile în prezent și cum putem folosi aceste provocări pentru a pleda pentru bibliotecari ca factori de decizie la toate nivelele, iar în al doilea rând, inserarea acestora într-un context istoric. Președintele EBLIDA, Gerald Leitner, a început prin a întreba dacă Europa are nevoie de o politică unitară pentru biblioteci. El a subliniat că *inițiativa 2010* a conferit bibliotecilor, într-o anumită măsură, o nouă platformă și o misiune revizuită într-un cadru european, dar activitățile de digitizare reprezintă doar o mică parte, chiar dacă vitală, din agenda unei biblioteci moderne.

Așadar, cum se poate schimba acest lucru în viitor?

Gerald Leitner a considerat că este puțin probabil să existe o legislație paneuropeană în acest domeniu, cum ar fi o directivă de profil, dar a subliniat importanța analizării situației în care există legislație specifică în fiecare dintre cele 27 de state membre, atâta timp cât legislația nu garantează biblioteci mai bune, ci doar oferă un cadru legal pentru dezvoltarea bibliotecilor.

Gerald Leitner a propus ca EBLIDA să-și concentreze activitățile pe formularea și promovarea unui ghid care să descrie rolul bibliotecilor în economia europeană a cunoașterii, în colaborare cu alte asociații și partenerii noștri din NAPLE.

Sesiunea de dimineață a cuprins contribuțiile lui Rolf Hapel (Danemarca) și Bert Mulder (Olanda), ambii analizând faptul că societatea se schimbă continuu, utilizatorii au alte nevoi iar tehnologia este implicată de biblioteci pentru a face față acestor schimbări.

Profesorul Hugenholtz, de la Institutul pentru Legea Informației din Amsterdam, a vorbit despre câteva probleme importante cu care se confruntă bibliotecile în cazul drepturilor proprietății intelectuale și al digitizării colecțiilor mari de bibliotecă. În timp ce Directiva InfoSoc permite prezervarea digitală, accesul este posibil doar prin rețele locale, iar acest fapt limitează posibilitatea bibliotecilor de a-și disemina colecțiile către grupuri numeroase de utilizatori. Pentru lucrările în format tipărit, cu o perspectivă comercială bibliotecile vor fi nevoite să dezvolte modele care să satisfacă

interesele comerciale ale deținătorilor de copyright și așteptările utilizatorilor bibliotecilor, în timp ce pentru materialele tipărite sau anonime ar trebui găsite alte soluții, cum ar fi licența colectivă extinsă.

Hugenholtz a pus problema excepțiilor și limitărilor care nu au fost armonizate cu Directiva InfoSoc și care creează obstacole pentru toate serviciile de bibliotecă din întreaga comunitate. El a sugerat ca EBLIDA să formuleze un set de excepții și restricții pentru biblioteci, care ar fi un instrument de lobby util la nivel național.

După-amiază discuțiile au cunoscut o abordare istorică, ca parte a sărbătorii legate de împlinirea a 100 de ani ai Asociației Olandeze a Bibliotecilor, istorici specializați în domeniu analizând dezvoltarea bibliotecilor în această lungă perioadă. Președintele acestei sesiuni a fost Alistair Black, iar împreună cu cinci colegi din domeniul istoriei bibliotecii, discuția s-a concentrat pe rolurile diverse ale bibliotecii în societate – informare, educație, cultură, lectură și forum. Având în vedere că în ultimul secol au existat schimbări majore evidente în sectorul bibliotecilor, putem considera că temeliile sunt încă la locul lor.

Istoricii invitați au contribuit cu eseuri la noul volum, *Working for Five Star Libraries – International Perspectives*

on a Century of Public Library Advocacy and Development, care a fost prezentată președintelui Gerald Leitner de către directorul Asociației Olandeze a Bibliotecilor, Jan-Ewout van der Putten. Toți delegații au primit un exemplar al cărții.

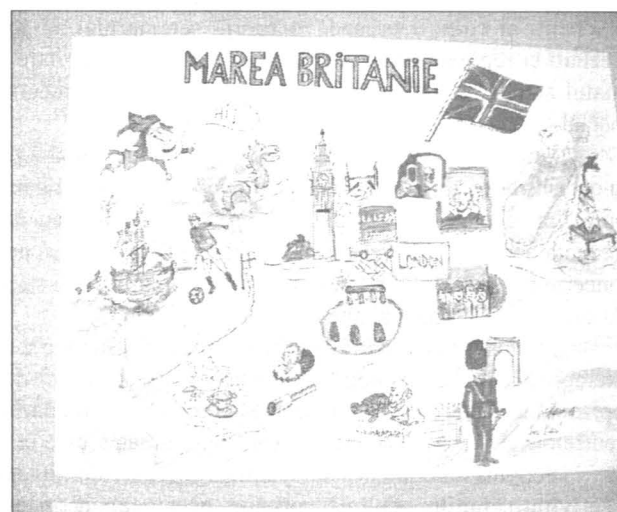
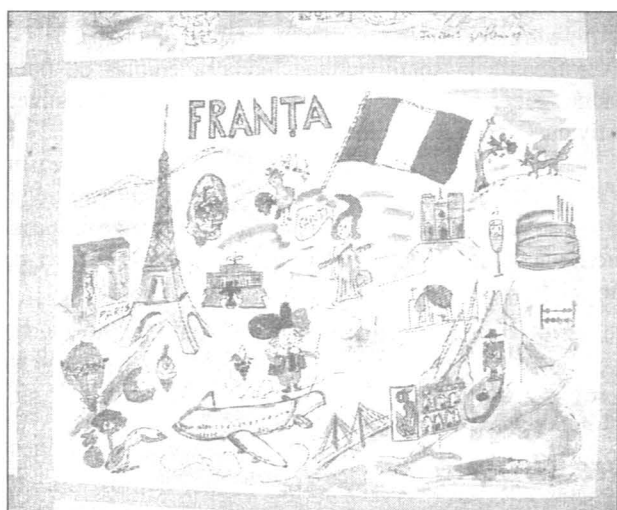
Și astfel a luat sfârșit o zi edificatoare în noua bibliotecă publică din Amsterdam. Privind de la terasa etajului șapte, cu o priveliște minunată a Amsterdamului scăldat în lumina de primăvară, se poate spera cu optimism că următorul secol de dezvoltare a bibliotecii va fi la fel de reușit ca și cel trecut.

Întâlnirea anuală EBLIDA de anul viitor va avea loc la Viena și va avea același format ca și anul acesta, cuprinzând o întâlnire de afaceri a asociației și o conferință în colaborare cu colegii noștri austrieci.

Așteptăm cu nerăbdare să ne revedem în mai 2009.

Traducere de Gabriela TOMA

(Din buletinul „EBLIDA News“,
nr. 4 și 5, aprilie, mai 2008)

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Proiectul KARTIER

Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București a inițiat în urmă cu trei ani proiectul KARTIER, un proiect de anvergură la nivelul Capitalei României. Este vorba de o strategie comunitară care are ca țintă adolescenții din „găștile de cartier”. Campania KARTIER se adresează comunităților de tineri de tip „Urban Culture”, mulți dintre ei fiind tineri cu comportamente de risc.

„Cultura urbană” este un fenomen în plină expansiune în marile orașe ale lumii; ea cuprinde subculturile hip hop, break-dance, graffiti, rock, punk, sporturi extreme de tip urban (skating, rolling, biking, motociclism etc.). Statisticile arată că în București sunt peste cincizeci de mii de tineri care fac parte din aceste subculturi *underground* și numărul lor crește rapid de la an la an. Dacă sunt scăpați de sub control, acești tineri din găștile de cartier ajung uneori în situații infracționale.

Având ca parteneri Autoritatea Națională pentru Tineret, Primăria Capitalei și Prefectura Municipiului București, campania KARTIER, lansată de Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București, a ajuns anul acesta la cea de-a treia ediție și numărul partenerilor oficiali a crescut, printre noii colaboratori ai programului numărându-se Jandarmeria Română și Agenția Națională Antidrog.

Subliniem că prin proiectul KARTIER Bucureștiul a devenit singura capitală est-europeană în care comunitățile de tineri de tip *underground* intră în dialog oficial cu administrația locală și derulează cu aceasta proiecte comune, micșorându-se astfel riscul izbucnirii unor conflicte sociale.

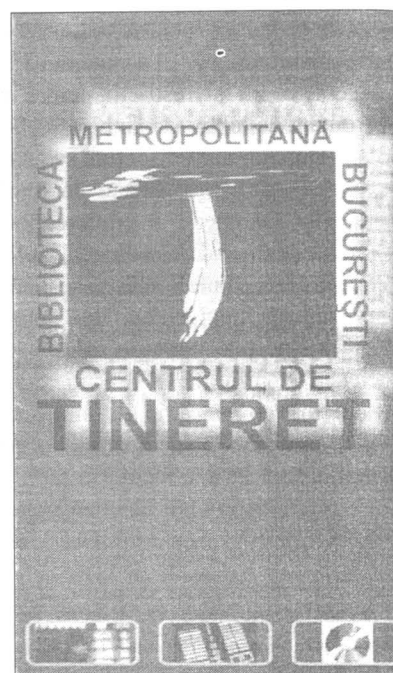
Totodată, prin campania KARTIER, Autoritatea Națională pentru Tineret și Primăria Capitalei sprijină mișcarea hip hop, organizând concerte și spectacole în aer liber și oferind spațiu de manifestare pentru formațiile rap de-

butante, care deseori stau în clandestinitate. Subliniem și faptul că din ce în ce mai mulți adolescenți grafferi, care participă la campania KARTIER, renunță la războiul ascuns împotriva ordinii publice și colaborează cu administrația locală bucureșteană la decorarea unor spații urbane.

Toate evenimentele din cadrul campaniei KARTIER sunt intens mediatizate în presa scrisă și audio-vizuală.

Manifestările se desfășoară în spații publice: parcuri, cluburi de tineret, marile piețe ale orașului. Trimestrial, se organizează festivaluri în spațiile virane din cartiere.

În momentul de față se lucrează la proiectarea unui „Kartier-club” destinat activităților de tip *urban culture* și în care să se centralizeze cele mai interesante proiecte propuse de tinerii din „găștile de cartier”: bike-parcuri, skate-parcuri, concursuri de graffiti etc.

Școala de Vară ANT 2008 Tinerii și Cultura Urbană

În perioada 25 iunie – 2 iulie a.c., sub directa coordonare a Autorității Naționale pentru Tineret și a Centrului de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București a avut loc la Costinești acțiunea *Tinerii și cultura urbană*, primul curs tematic din cadrul Școlii de Vară CosTINEști 2008.

În cadrul acțiunii s-au dezbătut teme precum fenomenul *urban culture*, sociopsihologia grupurilor de cartier, găștile de cartier și infracționalitatea ori fenomenul violenței pe stadioane etc.

În zilele noastre, *cultura urbană* este un fenomen în continuă expansiune care atrage tot mai mulți tineri. Cu ocazia acestui seminar, la Costinești au fost invitate grupuri de rapperi, dansatori de street dance, grafferi, rockeri, folkști, pasionați ai sporturilor extreme (rolleri, skateri, bikeri), dar și exponenți ai găștilor de cartier. Participanții au luat parte la dezbateri privind fenomenul *urban culture*, explicând motivația pasiunii lor pentru o modă sau alta, pentru un stil de comportament sau altul. A fost adus în discuție și riscul unor atitudini antisociale, generate în mod

frecvent în rândul grupărilor de cartier. Alături de tineri exponenți ai culturii urbane, în cadrul seminarului au fost prezenți și reprezentanții unor ONG-uri din țară, cei care la finalul acțiunii au propus proiecte adresate acestei categorii speciale de tineri.

Seminarul a fost conceput pe două planuri: diminețile au cuprins abordări și prezentări teoretice, iar în cursul după-amiezilor, denumite și „atelier de cultură urbană”, au fost prezentate aspecte concrete ale culturii *underground* prin concerte hip hop, folk, rock, demonstrații de graffiti și street dance, de artă stradală și altele.

Întâlnirile din cadrul seminarului au avut un caracter interactiv, facilitând dialogul dintre lectori și cursanți, între reprezentanții „culturilor alternative” și membrii voluntari ai Centrelor de Tineret din rețeaua ANT din întreaga țară.

Scopul final al acestui seminar a fost identificarea creativității fanilor culturii urbane prin realizarea unor proiecte comunitare și prevenirea infracționalității în rândul grupurilor de cartier.

Hai la CostINEști

– a patra ediție a Școlii de Vară ANT –

Autoritatea Națională pentru Tineret organizează în perioada 25 iunie – 3 septembrie a patra ediție a Școlii de Vară Costinești, care reprezintă cel mai amplu și consistent program național pentru tineret din România și se adresează tinerilor cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 ani.

Programul are două componente distincte: o componentă instructiv-educativă prin teme, dezbaterile, mesele rotunde, workshopurile și activitățile formale și non-formale organizate în cadrul Școlii de Vară; și o componentă distractiv-recreativă, reprezentată de activitățile de pe plaja din Costinești, și anume competițiile sportive și concursurile distractive organizate de ANT.

Parteneri pe toata durata evenimentului vor fi: Televiziunea Română și Federația Română „Sportul pentru Toți”.

Temele Școlii de Vară din acest an vor fi:

25.06 – 02.07 – *Tinerii și cultura urbană: valori și amenințări* – în parteneriat cu Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București și cu participarea voluntarilor din toate centrele de tineret din țară.

02 – 09.07 – *Săptămâna interculturalității* – în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice, cu participarea tinerilor reprezentanți ai minorităților etnice naționale.

09 – 16.07 – *Amfiteatrele tinereții* – șase zile de dezbateri cu personalități din domenii variate precum: știință, comunicare, cultură, artă, politică și viitorologie. Vor fi prezenți: Alexandru Mironov, Mircea Malița, Cristian Țopescu, Dan Puric, Grigore Constantinescu și alții.

16 – 23.07 – *Medierea conflictelor, implicarea tinerilor în viața publică* – în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Participă tineri din toate partidele politice, care vor avea un dialog cu politicieni de marcă invitați (moderator – politologul Marius Pieleanu).

20 – 27.08 – *Asociațivitate și voluntariat* – cu participarea tinerilor proveniți din structuri asociative de și pentru tineret din toată țara.

27.08 – 03.09 – *Școala Națională de Jurnalism pentru Tineret* – cu participarea tinerilor interesați în activități de comunicare și mass-media.

Pe toată perioada verii, ANT va oferi tinerilor din Costinești posibilitatea informării și comunicării la distanță, în regim gratuit, prin deschiderea **Centrului de tineret Costinești 2008**, cu o dotare cuprinzând: 10 calculatoare, internet, multifuncțional etc.

Pentru a prezenta imaginea Centrului, a Școlii de Vară, a activităților de pe plajă, a spectacolelor de pe scenă, ANT intenționează să deschidă primul **Centru de presă de vacanță pentru tineret din România**.

Pe toata durata Școlii de Vară, un număr de șase tineri, studenți la jurnalism, ce vor fi selecționați în prealabil, vor reflecta imaginea evenimentelor din Costinești prin cele mai diverse instrumente jurnalistice: interviuri, reportaje, analize, dezbateri etc. Temele vor fi alese de tineri și vor avea reflectare atât în programele zilnice ale partenerului nostru – TVR, cât și în ziarul de vacanță pe care ANT intenționează să-l realizeze în această vară.

ANT „a confiscat” plaja de la Obelișc, unde, pe toată

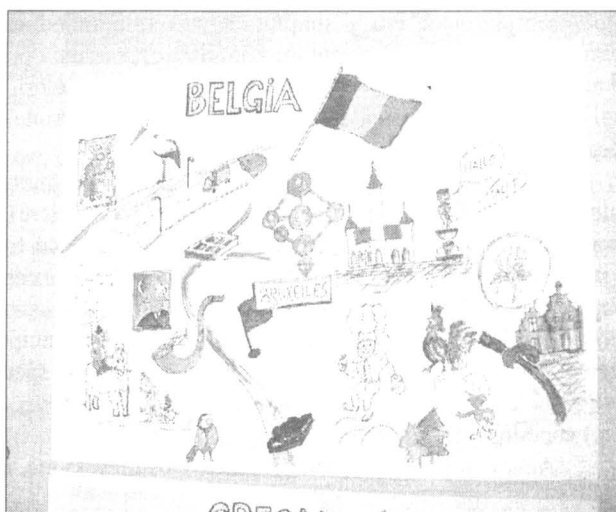
perioada verii, va funcționa singurul centru gratuit de distracție și sport de pe litoralul românesc. În mod sigur, tinerii veniți la Costinești vor putea participa la competiții sportive cu premii, concursuri distractive, muzică prezentată live de un DJ, aerobic și multe alte surprize.

Centrul ANT de pe plajă va fi asistat de animatori, arbitri și personal specializat, activitățile urmând a fi difuzate zilnic prin emisiunile transmise de TVR.

Pentru a putea participa la unul din modulele Școlii de Vară, tot ce trebuie să faceți este să urmăriți site-ul: www.e-tineret.ro, unde veți putea găsi informații utile legate de procesul de selecție, condițiile și perioadele de înscriere.

Precizăm că Autoritatea Națională pentru Tineret asigură masa și cazarea, urmând ca cei selectați să suporte transportul.

Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane București; Coordonator Horia FRUNZĂ; Str. Colței nr. 27, Sector 3; Tel/Fax: 313.46.00; Mobil: 0744 425.662; E-mail: alexhoria@yahoo.com

De ce nu se mai citește atât de mult literatură beletristică!?* – în special tineretul –

Sergiu GĂBUREAC

gsm_as@yahoo.com

La aproape 20 de ani de la revoluția sud-est europeană, e mai mult decât simplu de răspuns la o astfel de întrebare. Dacă s-ar fi pus întrebarea *De ce se citea beletristică înainte de 1989?* era și mai ușor de răspuns, dar nici așa, repet, nu este greu.

Înainte de 1989, eram prinși într-un sistem propagandistic care ne crea senzația că trăim din plin viața, dar în realitate vegetam. Mulți aveam dorințe lăuntrice puternice, care erau satisfăcute, în mare parte, doar prin experiențele descrise de mari sau mici prozatori, poeți, dramaturgi autohtoni sau străini, de filmele urmărite în miez de noapte pe video și a doua zi dormitam la serviciu...

a. Schimbarea radicală, postrevoluționară, a structurii celor 24 de ore, a ciclului scurt numit *săptămână*, a ciclului mediu – *lună* și a ciclului mare – *an*, a determinat scăderea interesului pentru experiențele altora, oricât de meșteșugit ar fi fost puse în pagină. Românii au scăpat la libertatea de a-și trăi propria viață. Fiecare dorește, tot mai mult, să-și trăiască segmentul de viață dăruit, în cadrul proiectului *Homo sapiens*, după propria voință. Pur și simplu, cei cu o minimă educație (gimnaziu), ceilalți nici nu pot intra în discuție, nu mai doresc să afle sau să copieze poveștile și experiențele unor autori, tot mai mult ușor *paranoici*, sau să se identifice cu personajele acestora (de multe ori personaje *speciale*).

Măi mult, lumea s-a saturat de conținuturi moralizatoare (ca mod de viață), experimentale (ca tip de scriere), în vreme ce propria realitate demonstrează cu totul și cu totul altceva, fiind mult mai simplă în aparenta ei complexitate. Astfel, tot mai mulți își creează, conștient sau inconștient, propriile romane și telenovele în care devin eroi principali, secundari... E suficient să urmărești emisiunile *live*, în special *talk-show*-urile, și nu-ți mai trebuie nicio (deși prefer *nici o* – n.n.) capodoperă a *fiction*-ului.

Acum, ai Caragiale, Shakespeare, Dostoievski etc. etc.

etc. în direct și la o oră de vârf. În fond, totul se repetă! Regulile sunt uneori ignorate și atunci apare *cazul special*, care este îngurgitat de oameni de același calibru. Nimic nou sub soare! Doar oamenii, ce trec prin timp, se schimbă.

b. Tânăra generație are ca obligații școlare studierea unor creații literare. *Selecția* făcută de cei care au responsabilitatea educării, are ca scop atragerea spre cunoașterea marilor capodopere ale literaturii naționale și universale. Numai că, întrucât această selecție e făcută în baza relațiilor, a presiunilor, în programa școlară fiind introduși mulți autori contemporani care nu comunică nimic, dar care au de câștigat financiar de pe urma acestei includeri, se produce o respingere. Edițiile curg, cu profiturile aferente, însă nimeni nu le citește, se copiază pe rupte, și elevilor, odată scăpați de obligativitatea studiului la școală, le pierd chefurile de mai citi adevăratele capodopere. Deja și-au format o convingere. E adevărat, falsă, dar asta e! În plus, viața dă năvală peste ei. Vezi punctul a.

c. Sărăcia. Atâta timp cât peste 60% din populația țării umblă disperată după ale gurii, n-ai cum să-i ceri să se hrănească spiritual.

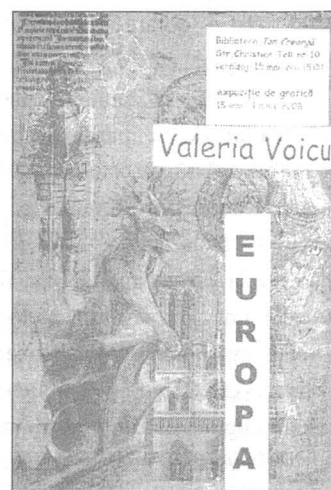
Timpul a căpătat o altă dimensiune. Timpul a început să fie valorificat la maximum de cei care conștientizează valoarea vieții. Cei care apelează la biblioteca publică, tot mai mulți, vin în special pentru obținerea sau accesarea *informației* de care au nevoie. Așa se întâmplă pe tot mapamondul. De fapt, se revine la funcția de bază a bibliotecii publice ca *principal furnizor de informații din toate domeniile cunoașterii*. Iar tineretul are nevoie, în primul rând, mai mult ca alții, de informația care îi servește la o cât mai bună pregătire profesională și un trai pe măsură. Mai târziu...

* Răspuns la întrebarea unei tinere ziariste.

Simezele bibliotecii

Filiala ION CREANGĂ a Bibliotecii Metropolitane București a fost gazda a două expoziții care au punctat importanta zi istorică de 9 mai. Prima expoziție, **Împreună în Europa**, coordonată de visual artist Svetlana Utto, prezintă în prima parte a lunii, a cuprins desene realizate de elevii mai mici din cadrul Atelierului Club, precum și de elevi mai mari de la Liceul „G. Călinescu” și Colegiul Național „I. L. Caragiale”. Fiecare planșă a reprezentat o țară cu specificul ei, astfel am călătorit prin Austria, România, Spania, Marea Britanie, Suedia, Italia, Polonia, Franța.

La CREANGĂ au existat mereu alternanțe benefice pentru vizitatori, astfel că aici au expus de la copiii de grădiniță până la artiști consacrați. Nu ne-am abătut nici de data aceasta de la tradiție, astfel că a doua expoziție, **Memoria Europei**, semnată de graficiană Valeria Voicu, s-a caracterizat prin linia desenului atent, bogăția lecturilor inserate subtil în desen ca o caligrafie necesară, intrinsecă. Vernisajul expoziției a oferit o incursiune în simbologia europeană, alături de artiști plastici, membri UAP. (G. T.)

Alfabetul vesel

Vineri, 30 mai 2008, cu prilejul *Zilei Internaționale a Copilului*, Filiala *NICHITA STĂNESCU*, în parteneriat cu Școala Nr. 168 (înv. Dolores Cosma și Elena Bombeanu), a organizat, în cadrul proiectului *Biblioteca Metropolitană de la A la Z*, manifestarea *Alfabetul vesel*.

Sărbătorii s-au întrecut (încântând deopotrivă părinții, învățătorii și bibliotecarii prezenți) într-un concurs în care cel mai bun recitator, cel mai bun pictor și cântăreț au primit premiul cel mare. Efortul participanților a fost recompensat cu premii constând în cărți, dulciuri, sucuri, jucării oferite cu generozitate de sponsorul nostru Radio FUN.

Majoritatea elevilor au dovedit reale înclinații artistice, marele pictor al serbării a fost domnișoara Agata Georgescu, care a organizat și expoziția *Universul copilăriei*.

Totodată, elevii s-au întâlnit cu scriitorul Nicolae Tache, care a citit din poeziile sale adresate prichindeilor.

Manifestarea a fost transmisă în direct de către postul Radio FUN. (*Liliana RADU*)

Roua cuvântului

O dublă aniversare a avut loc la Filiala *NICHITA STĂNESCU* miercuri, 11 iunie 2008: lansarea volumului *Roua cuvântului* – antologie haiku – ediție bilingvă româno-maghiară, precum și *Anul Interculturalității Europene*. Doamna Victoria Milescu, membră a Uniunii Scriitorilor din România, se înscrie într-o categorie mai restrânsă de poeți, care-și asumă îndrăzneala de-a adânci această formulă – *haiku*-ul – dându-i nu o dată sensuri filosofice prin miracolul expresiei lirice. A avea curaj să scrii *haiku* înseamnă să simți valoarea ta și să fii conștient de ea. Autoarea a primit *mențiune* la Concursul de haiku *Ad Visum*, Vișeu de Sus, 2006.

Avantajul acestei antologii rezidă din faptul că este bilingvă, adresându-se astfel unui mai larg cerc de cititori, în expresie română și maghiară. Traducătorul, prezent la lansarea volumului, Horváth Dezi-deriu, poet și jurnalist, a dovedit și pricepere în găsirea echivalențelor fericite ale versurilor poetei Victoria Milescu.

Editoarea volumului *Roua cuvântului*, doamna Rodica Elena Lupu, director al Editurii ANAMAROL, a prezentat lungul drum al cărții de la manuscrisul autoarei până la cartea pe care o putem citi astăzi. Întâmplarea a făcut sau nu ca această zi să fie una de sărbătoare și pentru editură – cinci ani de la înființare.

Grupul vocal instrumental al Liceului Teoretic „Ady Endre” a prezentat un minunat spectacol de artă și poezie, încântând publicul cu melodiile duioase cântate la *blockflöte* (instrument renescentist menit să ofere muzică după tiparul vocii umane).

Cea mai mare satisfacție a autoarei a fost dată de audierea versurilor din cartea lansată. Recităriile elevilor de la Liceul Teoretic „Ady Endre” și ale celor de la Școala Nr. 168 au fost în română și maghiară. La manifestare au fost prezente personalități ale literaturii române contemporane: Passionaria Stoicescu, Vasile Moldovan, Vasile Farago, Ioana Stuparu, Ioana Piersica, Angela Popescu, Nastasia Dumitru și Elena Gane, artist plastic. (*Liliana RADU*)

Festivitate de absolvire

In prezența Excelenței Sale, Domnul Kanji Tsushima, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Japoniei în România, sâmbătă, 14 iunie 2008, a avut loc ceremonia de închidere a primului curs de inițiere în GO, în cadrul proiectului ce se derulează de către Federația Română de GO, în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană București, la filialele *D. BOLINTINEANU*, *ION CREANGĂ*, *LIVIU REBREANU* și *G. TOPĂRCEANU*.

Dl. director general al Bibliotecii Metropolitane București, dr. Florin Rotaru, a făcut referiri, în alocuțiunea rostită, și la grantul acordat cu generozitate de Guvernul Japoniei în 2003, în valoare de 93.000 de dolari.

După prezentarea expoziției de carte în limba japoneză *Fereastră spre Japonia* și a celei cu literatură japoneză tradusă în limba română, dl. ambasador a asistat la festivitatea de înmânare a diplomelor absolvenților primei serii de cursanți: Gina Cătălina Enache – rang 25 kyu, Mihaela Proca – rang 25 kyu, Cristiana Băcescu – rang 20 kyu, Magdalena Băcescu – rang 20 kyu, Andrei Mihai Burcea – rang 20 kyu, Carmen Secătoreanu – rang 20 kyu, Elisabeth Șatalan – rang 20 kyu, Maria Șatalan – rang 20 kyu, Radu Secătoreanu – rang 18 kyu, Adrian Grama – rang 12 kyu. Diplomele au fost înmânate de Marilena Bara, director proiect, și Mihai Opreș, secretar FRGO. Din partea Ambasadei Japoniei s-a primit în dar o tablă de joc specifică practicării jocului de GO. Manifestarea a avut loc la Filiala *DIMITRIE BOLINTINEANU*, al cărei personal s-a constituit într-o gazdă perfectă. (*gsm*)

Orizonturi**Onisifor Ghibu – Părinte și Educator**

Ing. Mihai GHIBU

Privind în urmă la anii copilăriei mele îmi este imposibil să nu revăd și să nu retrăiesc modul cum părintele meu, pedagog și educator, îmi „inocula” precepte și metode de aplicat în viață pentru ca să fiu nu numai eficient, ci și apreciat. Cu cât mă gândesc mai mult însă, îmi dau seama cât era de priceput în a-mi face educația fără ostentație, fără prelegeri, fără impunerii, fără metode scolastice. Totul decurgea natural, de cele mai multe ori în discuții libere, cu exemplificări clare și concluzii evidente, care rămăneau ca învățăminte. Nu ar fi greu să dau numeroase exemple. Mă voi referi însă doar la două împrejurări cu totul deosebite care mi-au rămas cel mai adânc întipărite în memorie și mi-au influențat în mare măsură modul de a vedea lucrurile și a gândi în viață.

I. Educația în natură, la Stana

Noi am fost patru copii la părinți – cel mai mare, Octavian (Tavi) născut în 1912 (decedat în 1996), apoi fiica Ileana (Nana), născută în 1914 (decedată în 1997), fiul mijlociu Onisifor jr. (Forel), născut în refugiu în 1916 (dispărut într-un accident tragic în 1947) și, ultimul, Prâslea, Mihai, născut la Cluj în primul an de România Mare, 1919. Toți au fost copii cuminți, buni la învățătură, și am format o familie foarte unită. Ne-am bucurat și de o sănătate bună, singurul gingaș fiind Forel. Născut în pribegie la începutul războiului, crescut primii ani în condiții vitrege, cumplit de grele, a avut de mic două duble pneumonii din care a scăpat ca prin minune. Mai târziu, a rămas cu o sensibilitate care crea mereu probleme. Îngrijorați, părinții i-au cerut marelui profesor Iuliu Hațieganu de la Cluj o soluție, – și acesta le-a recomandat să caute să cumpere o reședință de vară în apropiere, în zona de deal sub Munți Apuseni, spre Huedin, nominalizând o mică stațiune cu numele Stana, la circa 35 km pe linia ferată spre Oradea unde, spunea el, calitatea aerului și zona împădurită vor ajuta cu siguranță la fortificarea copilului. Întâmplarea a făcut să se poată găsi acolo o proprietate convenabilă, cu o casă încăpătoare în mijlocul unui hectar de teren – dezvoltat în scurt timp până la 2 hectare, – care în 1927 a devenit prima – și ultima – proprietate pe care părinții au avut-o în toată viața lor. Transformată în scurt timp într-un mic colț de rai prin organizarea tatălui și munca întregii familii, proprietatea de la Stana a fost locul de petrecere a tuturor vacanțelor de vară începând din 1927 și până în 1940 când, spre disperarea noastră, a căzut sub stăpânire maghiară în urma diktatului de la Viena.

Istoria foarte bogată a Stanei noastre a fost înregistrată

de-a lungul anilor într-o mare cronică de familie, numită Cartea Stanei, în care își scriau impresiile nu numai toți membrii familiei, ci și nenumărații invitați care umpleau permanent Stana în vacanțe mai scurte sau mai lungi. Partea cea mai mare, scrisă de părintele meu a fost redată în întregime în volumul I din Pagini de Jurnal, Editura Albatros, 1997, 434 pagini, ediție îngrijită de Octavian O. Ghibu și Romeo Dăscălescu, fost student al tatălui meu la începutul anilor '40.

Când a fost cumpărată proprietatea, casa era în stare avansată de uzură, iar terenul era destinat doar culturii de porumb, având însă și o bună parte de pădure de fag și stejari. Aici s-a desfășurat de la început munca de organizator și educator a părintelui meu. Fericirea lui de a fi putut achiziționa

Stana rezultă și dintr-o scrisoare trimisă soției sale Veturia, la 7 iulie 1927, din Chișinău, unde era într-o prelungită misiune oficială, de mare răspundere. Conform volumului I din *Onisifor Ghibu în corespondență*, Editura Semne, 1995, p. 435, – cuvânt înainte, îngrijirea ediției, note, indici, de Mihai O. Ghibu, el scrie: „Mă întorc în acest moment de la București, unde am fost pentru încheierea definitivă a contractului pentru raiul nostru de la Stana... Vin cu atâta drag acasă, mai ales cu gândul la cuibul nostru, după care atâta mi-am dorit. Îmi fac atâtea gânduri frumoase în legătură cu Stana... Eu, care-ți scriu aceste rânduri din locurile pribegiei noastre mărețe, unde am luptat, am crezut și am suferit (în 1917 – 1918, în Basarabia n.n.), simt toată greutatea acestui moment, care însemnează în viața noastră o fază nouă...”

Din primul an, când O. Ghibu a folosit fiecare moment liber pentru supravegherea muncitorilor care au transformat casa părgăinită într-una frumoasă, încăpătoare și comodă (putea primi și găzdui și peste douăzeci de prieteni, chiar dacă nu avea apă și canalizare, nici lumină electrică), a început o adevărată campanie de „educație în producție”, în natură. Fiecare dintre copii, sub îndrumarea și controlul direct al părintelui – adept fără limite al lui Jean-Jacques Rousseau – a primit o educație multilaterală a tot ce putea oferi natura Stanei, transformată dintr-un câmp monocultivat, într-un câmp experimental acoperit cu toate culturile posibile în zonă, – toate făcute, urmărite și exploatate de noi, copiii. Fiecare avea responsabilități precis trasate, pe zone și pe produse, prin rotație, astfel ca să câștigăm cât mai multe cunoștințe despre toate produsele naturii.

S-a început cu sistematizarea terenului și stabilirea parcelelor care se vor atribui fiecărui scop și fiecărei culturi, astfel ca nimic să nu se facă la întâmplare:

– S-a defrișat parțial păduricea, transformându-se într-un parc de fagi și stejari falnici, cu boschete, spații de plimbare pe alei meșteșugit trasate, arbori destinați întinderii hamacurilor (hamacelor) de odihnă la umbră;

– S-a nivelat și amenajat o zonă întinsă în jurul casei, servind drept curte și spații de joacă, totul acoperit cu un strat gros de criblură bazaltică adusă special de la cariera din Apuseni, de la Poeni (spre a evita noroiul în perioade ploioase).

– S-a proiectat un „parc” întins în apropierea curții casei, cu multe straturi, de variate forme, într-o simetrie perfectă ca a unei grădini franceze, – parc căruia i se spunea numai «Versailles» („mergem să facem o plimbare în «Versailles»”), – și în care erau imensități de flori, în special trandafiri de tot felul de soiuri și culori, tufe de dalii și câmpuri întregi de „ochiul boului” multicolore. În mijlocul «Versailles»-ului era fântâna unică, acoperită, din care scoteam apa de băut și de spălat (când se termina apa de ploaie pe care o strângeam în ciubăre), dar și pentru udat culturile când era nevoie.

– S-a împrejmuit toată proprietatea, folosindu-se pentru stâlpi traverse de cale ferată casate, scoase din uz, cumpărate de la gara aflată aproape, despicate pe lungime; pe cele două părți laterale și pe latura de capăt între stâlpi s-au întins rânduri de sârmă ghimpată, iar pe latura de la intrare s-a făcut închiderea cu scândură geluită;

– Un lucru extraordinar a fost poarta de intrare, pe care părintele a dorit-o ca unicat artistic, emblemă a Stanei noastre. S-a realizat integral din stejar masiv, având atât stâlpii și frizele, cât și părțile mobile foarte bogat sculptate, cu motive florale sau geometrice. La partea superioară era un columbariu. Noi copiii, de toate vârstele, am întocmit detaliile desenate în general după vechi cărți bisericești – iar după acestea, mari meșteri lemnari din zonă, au sculptat părțile componente ale porții pe care le-au asamblat în final cu fenerie bogată forțată tot de ei. A rezultat – mândria Stanei (care a dispărut în timpul războiului, ca și întreg gardul de lemn din față).

La această primă fază a transformării Stanei, ca și la realizarea anexelor gospodărești, aportul nostru – al copiilor – a fost mai mic, noi dând mai mult mână de ajutor la nevoie.

Când a început însă partea de grădinărit, sarcina noastră a devenit de responsabilitate, după ce părintele nostru era profesorul nostru în toate fazele:

– S-a început cu plantarea organizată, geometric, a celor două grădini de pomi; una în partea cea mai mare de teren, din fața casei până în fundul grădinii, a doua în partea din spatele casei, până la poarta de intrare. S-au plantat peste 170 de pomi fructiferi, mai ales meri – de toate soiurile – peri, pruni și câțiva caiși (nu era zonă prielnică pentru ei). Am învățat cum să alegem puieții în piață, cum să le îngropăm rădăcinile, cum să-i fixăm; în timp, era grija noastră să le vopsim tulpina cu lapte de var, să-i controlăm să nu fie atacați de insecte sau de omizi, să urmărim cum se dezvoltă fructele în pomi... fructele de la Stana, care totdeauna erau declarate ca fiind cele mai minunate, și ca aspect și ca aromă.

– Careurile dintre pomi aveau precizate culturile, – nimic nu rămânea nefolosit. Zone mai întinse erau destinate culturilor mari: grâu, porumb, cartofi, cânepă, tomate. Zone mai reduse, împărțite în straturi organizate, erau destinate pentru ceapă, fasole, morcovi, țelină, pătrunjel, ardei.

Straturile de câpșuni erau separate. Fiecare zonă era îngrijită de noi, copiii, fiecare cu responsabilități precis trasate de educatorul nostru. Nu l-am văzut niciodată citind cărți de specialitate, – tot ce se poate însă să fi consultat fără știrea noastră unele manuale, căci prea le știa pe toate...

– După semănat sau plantat de răsaduri, primeam fiecare zone pentru îngrijire până la asigurarea și culesul roadelor. Erau campanii de plivit buruienile din straturi, de săpat pentru păstrarea umidității și înlăturarea buruienilor din culturile mari, de curățat vrejurile în special la tufe de roșii, fasole, ardei, cartofi, de udat culturile cu apă cărată cu gălețile de la fântâna din mijlocul «Versailles»-ului în perioadele de semănat sau de secetă. Ne întreceam în a monta sperietori pentru ciori și coțofene, contra cărora foloseam adesea și vânătoarea cu cele două puști Flaubert – una de 6 și una de 9 mm –, toți eram, de mici, foarte buni ochitori.

– Când începeau să apară roadele pomilor, le făceam un fel de recensământ și le îngrijeam, le puneam „crăcane” sub crengile prea încărcate cu fructe, ca să nu se rupă.

– Bucuria mare era când, orice era nevoie în gospodărie se putea aduce imediat din grădină ca rod al muncii proprii și totdeauna ne mândream că acestea erau cele mai frumoase și mai gustoase.

Gândindu-mă la această epocă din copilărie și la modul cum ne întreceam să ne facem treburile de care răspundeam, îmi dau seama acum cât era de minunată activitatea noastră. Meritul era incontestabil al părintelui nostru, care ne-a învățat fără nici un efort aparent și fără ostentație, să iubim ceea ce facem și să facem totul din plăcere, nu ca pe o obligație.

Îmi amintesc în detaliu mai ales de un proces mai complicat, atât în aplicarea lui cât și în consecințe, la ale cărui faze participam toți cu cel mai mare avânt, știind că are și rezultate cu urmări. Cultivăm o zonă destul de mare cu cânepă în grădina din față. Când cânepa devenea aurie, treceam cu toții la „smulsul” din pământ și legatul în snopi mari. Când totul era strâns, clădeam snopii culcați în apă, într-o baltă dinainte pregătită lângă pâraul care curgea chiar la limita proprietății noastre. Puneam bolovani deasupra pentru ca snopii să stea complet scufundați în apă. După multe zile, când „macerarea” în apă era făcută, scoteam snopii din baltă și îi clădeam în picioare, la soare, grupați în „piramide” – ca puștile în repausurile militarilor – unde rămăneau până se uscau bine. Atunci luam snopii pe rând și îi băteam de-a latul în melița mare din lemn, transformând masa de tulpini putrezite într-o grămadă moale în care se întrezăreau viitoarele fire de cânepă. Următoarea fază de pregătire nu ne mai aparținea și se rezolva în perioada din toamnă până în primăvară, când noi nu mai eram în vacanță la Stana, – și o îndeplineau îngrijitorii proprietății noastre, o pereche de bătrâni angajați din Nadeșul românesc învecinat, – lelea Nastasia și badea Toader. Ei făceau fuioarele, pe care ea le torcea toată iarna stând în bucătăria caldă, – și pregăteau suveicile pentru țesut baloturile de pânză. În bucătăria mare a casei, una dintre piesele permanente era un război de țesut, model clasic țărănesc, din lemn, la care toată vara următoare, după plimbarea de dimineață în picioarele goale prin iarba înrourată, ne făceam noi copii „porția” de țesut, de mai multe fuioare, de pânză de cânepă, în baloturi mari. La noi în casă nu se cumpăra pânză pentru gospodărie – totul era din producția proprie de cânepă: prosoape groase și fine, cârpe de bucătărie, chiar pânza pentru costume de vară, de care eram foarte mândri.

Casa era totdeauna plină de flori de tot felul, al căror cules din grădina bogată nici nu se observa. În după amiaza zilei de 13 septembrie – în pre-ajunul zilei de deschidere a anului școlar era ziua de plecare generală de la Stana. După două luni și jumătate de vacanță minunată la Stana se pleca cu muni de bagaje, dar și cu brațele pline de flori pe care le duceam să ne înfrumusețăm și locuința de la Cluj.

Așa au mers lucrurile an de an, până am devenit oameni mari –, dar, când Stana a dispărut pentru noi, fără întoarcere.

Pe nesimțite, fără nici un fel de osteneală aparentă, părintele și educatorul nostru ne-a învățat de mici să iubim tot ce este în natură și să știm să facem toate muncile legate de aceasta nu din obligație sau de nevoie, ci mai ales cu plăcere și chiar să o dorim cu bucurie... Ceea ce ne-a influențat, fără îndoială, tot modul de a gândi și a acționa, mai târziu, în toate activitățile noastre.

II. „Cel mai bun camarad“

În general, părinții noștri nu se amestecau în problemele noastre de școală. Cum am mai spus, toți patru copiii am fost elevi buni și conștiincioși, cu deosebire fratele cel mai mare, Octavian (Tavi) și eu, care am fost în toți anii primii premianți în clasele noastre. Ne vedeam singuri de treburi, ne rezolvam fără ajutoare temele și nu se puneau problema să apelăm la ajutorul părintelui nostru. El era atât de prins în nenumăratele ocupații și cu elaborarea numeroaselor lui lucrări, încât nici nu ar fi avut când să se ocupe de noi. Singurele momente de destindere erau când ne adunam cu toții la masă – ceea ce se întâmpla la ore absolut fixe: ora 1,30 la prânz și 8 la cină, cu prezență obligatorie. Atunci, mai ales la cină, ne întreba: ce a mai fost la școală, ce ne interesează mai mult, ce lucruri plăcute sau neplăcute s-au mai întâmplat – și ne dădea eventuale sfaturi în consecință. Era singura ocazie pe care o aveam să-i cerem unele lămuriri, în probleme care nu erau suficient de clare – și pe care ni le lămură în mod frumos și elegant, indiferent de domeniu, totdeauna atrăgându-ne în discuție spre a ne da satisfacția participării la rezolvare. Bine înțeles că era mulțumit când veneam la fiecare sfârșit de trimestru cu carnetele de note care confirmau buna noastră comportare, sau la final de an, când îi arătam premiul primit, – dar totul părea să-i fie oarecum natural și nu-l impresiona în mod deosebit.

Când am terminat însă clasa a III-a de liceu – echivalentul actualei clase a VIII-a, în 1933, a survenit o noutate absolută, ca o mare surpriză. Era tocmai perioada în care studenții Facultății de Filozofie și Litere din Cluj organizaseră sărbătorirea oficială, în cadrul Universității, în mod festiv a profesorului lor Onisifor Ghibu, cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani – ca omagiu pentru activitatea lui universitară și civică cu totul ieșită din comun. Era prima manifestare de acest gen și era prilej de emoții, de satisfacții și chiar de mândrie în familie. În chiar ultima zi înaintea serbării noastre de sfârșit de an – care, de regulă se ținea de ziua Sfinților Apostol Petru și Pavel – 29 iunie – eu am lipsit din cauza unei severe indispoziții, de la convocarea specială – nu se anunțase în ce scop – făcută de conducerea școlii pentru acea dimineață. Ziua următoare, ziua serbării de fine de an, când am ajuns la școală, colegii deja prezenți m-au întâmpinat

și mi-au spus, bucuroși și oarecum satisfăcuți de reușita lor, că în ajun am fost ales de ei cu quasi-unanimitate, prin vot secret, ca „cel mai bun camarad“ din clasă. Nedumerit, mi-au povestit că în ajun dirigintele a venit în clasă și le-a spus că la liceul nostru s-a hotărât să se acorde anual o distincție specială în fiecare clasă unui elev ales prin vot secret de colegi ca fiind cel mai prețuit de aceștia, nu atât pentru clasificarea lui la învățătură, cât mai ales pentru calitățile lui sufletești, pentru colegialitate, pentru camaraderie.

În adevăr, după distribuirea premiilor la toate clasele, directorul – profesorul universitar Vladimir Ghidionescu – a explicat celor prezenți – elevi, părinți, prieteni – scopul și rolul educativ al noii distincții, după care a început distribuția lor. La clasa a III-a am primit-o eu, cu mare emoție.

Ajuns acasă la ora mesei, am arătat părinților cărțile primite drept premiul întâi, după care le-am prezentat medalia „Cel mai bun camarad“. Îl văd și îl simt ca acum pe părintele meu, privind-o cu atenție pe ambele fețe. Venind apoi spre mine m-a îmbrățișat cu ochii în lacrimi și cu glasul sugrumat de emoție mi-a spus cam așa: „Este foarte bine că ești primul la învățătură. Dar ține minte de la mine: a fi cel mai bun camarad este mai mult decât atât. Așa să rămâi pentru totdeauna“.

N-am uitat acest moment toată viața – și nici semnificația adâncă a cuvintelor de felicitare primite.

În anul următor lucrurile s-au repetat întocmai – și am fost din nou ales, în quasi-unanimitate, cel mai bun camarad și, probabil că la fel ar fi rămas lucrurile și în continuare, – pentru că eu nu mi-am schimbat nici odată firea, și nici atitudinea față de colegi, – dacă la finele clasei a V-a nu i-aș fi rugat eu pe prieteni să-și dea votul unui alt coleg, pe care îl prețuiam pentru că era și bun la învățătură și bun camarad. Din păcate, ca toate lucrurile bune, și această distincție stimulativă a încetat să se mai acorde după acei trei ani amintiți.

Păstrez și acum, cu multă dragoste – și le privesc din când în când, cu nostalgia frumoșilor ani de școală și camaraderie, cele două medalii primite în 1933 și 1934. Sunt executate din argint, de mărimea unei monede mijlocii și sunt foarte frumos lucrate. Au conturul gravat „în frânghie împletită“.

Pe una din fețe, în mijlocul acestei „funii“, este gravat:
Cl. III (respectiv, Cl. IV)

S.P.U. (Seminarul Pedagogic Universitar)
1933 (respectiv, 1934)

Pe a doua față, urmând curbura „funiei“, este gravat:
„Cel mai bun camarad“, iar în mijlocul acesteia, pe două rânduri:

Mihai
Ghibu

La partea superioară, medaliile au două inelușe prin care să se pună un lănișor pentru a se putea purta la gât. Nu le-am purtat însă niciodată așa, de teamă să nu le pierd, ci le-am păstrat totdeauna într-o casetă metalică, destinată lucrurilor celor mai valoroase, unde stau și acum.

Le privesc și, de fiecare dată, îmi aduc aminte cu adâncă emoție de ochii în lacrimi și de cuvintele părintelui și educatorului meu...

Comunicare prezentată la „Zilele Ghibu“,
Chișinău, 29 – 30 mai 2008

Atenția acordată grupurilor vulnerabile în China: o bibliotecă vastă cu incluziune socială

(I)

Li ZHAOCHUN
Huang QUNQING

Rezumat

In China în curs de dezvoltare, există grupuri de persoane care se confruntă cu excluderea socială. Ei sunt cetățeni șomeri sau cu o sănătate precară, muncitori cu o calificare slabă, adolescenți în închisori, rezidenți care au trecut prin situații de criză și țărani care sunt departe în zona rurală. Serviciile de bibliotecă sunt cruciale pentru aceste grupuri vulnerabile. Biblioteca Sun Yat-sen a fost foarte activă în crearea de servicii pentru aceste grupuri vulnerabile, înființând 56 de filiale pe tot cuprinsul țării. Lucrarea descrie servicii inovative create pentru rezidenți dintr-o comunitate specială pentru familiile cu dificultăți financiare, pentru deținuți – în special tineri și studenți – pentru o bibliotecă afectată în urma inundațiilor, și către două îndepărtate comunități de munte din Tibet.

Cuvinte cheie: biblioteci publice; incluziune socială; grupuri dezavantajate, biblioteci din închisori; biblioteci pentru copii; pagubele inundațiilor; Guangdong; Tibet; China.

Introducere

Economia Chinei a cunoscut o dezvoltare rapidă și neașteptată. Odată cu transformarea structurii sociale, decalajul creat între săraci și bogați a devenit tot mai mare. În timp ce au apărut tot mai multe grupuri de persoane bogate, există grupuri vulnerabile care se confruntă cu excluderea socială. Ei sunt cetățeni fără loc de muncă sau cu o sănătate precară, muncitori cu o calificare slabă, adolescenți în închisori, rezidenți care au trecut printr-o calamitate și țărani care stau departe în zona rurală, toți aceștia se confruntă cu dificultăți sociale. Acest fapt va crea probleme sociale serioase dacă situația nu se va schimba. Este evident, ca parte esențială a serviciilor sociale publice, biblioteca publică trebuie să-și facă datoria prin crearea de servicii pentru aceste grupuri vulnerabile, care-și pot îmbunătăți abilitățile, competențele și, de asemenea, pot intensifica stabilitatea și armonia societății. Pentru asta ne străduim.

Biblioteca Sun Yat-sen din provincia Guangdong, înființată în 1912, este o mare bibliotecă publică provincială, denumită după Dr. Sun Yat-sen, ducând astfel mai departe marele său spirit și în beneficiul publicului. Deține o colecție de 5,2 milioane de u.b. și peste 450 de angajați. Până în noiembrie 2007, biblioteca a înființat 56 de filiale în cadrul și în afara provinciei Guangdong și 25 de „baze de lectură” în sistemul închisorii din Guangdong; aceste servicii sunt accesibile publicului larg, prin crearea unei biblioteci publice vaste. Iată istoriile a cinci biblioteci care vor arăta cum ajunge biblioteca la grupurile vulnerabile.

Filiala Tangxia: Sala de lectură

Filiala Tangxia: Cum ajungem la cetățenii dezavantajați social

Unde am reușit să ajungem la cetățenii dezavantajați?

Am dorit foarte mult să ajungem la cetățenii dezavantajați, dar ei erau prea speriați. În septembrie 2002, am citit un raport în ziare potrivit căruia, în strada Tangxia din cartierul Guangzhou, cu mai mult de 4.000 de familii sărace, 20.000 de persoane dezavantajate și 200 de persoane cu handicap și un număr mare de muncitori cu o calificare slabă trăiesc în Tangde Garden, cea mai mare comunitate specială pentru familiile cu dificultăți financiare. Aceste comunități sunt susținute de guvern; rezidenții locuiesc în apartamente mici la prețuri avantajoase. Familiile cu venituri mici înregistrate în Guangzhou pot aplica pentru cumpărarea unui apartament. Dacă venitul per capita al unei familii este sub 300 CNY pe lună, familia poate închiria un apartament pentru numai 1,00 CNY pe metru pătrat pe lună.

Cu cine am cooperat pentru a înființa o bibliotecă filială?

După ce am citit raportul din ziar, am înțeles că aceste persoane dezavantajate aveau mare nevoie de viață culturală, dar că le lipseau resursele culturale, care ar putea juca un rol important în viața lor. Ne-am dat seama că acesta era exact locul pentru a ajunge la ei, așa că am purtat discuții cu Comitetul străzii în următoarea zi. Din fericire, existau camere cu peste 500 de metri pătrați spațiu în Centrul Cultural din Strada Tangxia așa că ne-am înțeles să deschidem o bibliotecă filială cât de curând. Am oferit cărți și training, iar Comitetul străzii a devenit responsabil de încăperi, personal, mana-

gement și întreținere. Am adus 30.000 de cărți, 39 de periodice și două computere care au fost conectate la bazele noastre de date digitale. A durat doar o lună de la luarea deciziei până la inaugurarea din 2 decembrie 2002.

Ce laude am primit din partea comunității rezidenților?

Filiala Tangxia a fost prima de acest fel care a fost înființată într-o comunitate pentru cetățeni dezavantajați. Încă de la deschidere, filiala a devenit populară, numărul de cititori dublându-se la sfârșit de săptămână. Muncitorii imigranți din această comunitate veneau să se distreze în grupuri, rezidenții veneau să citească împreună cu familiile, iar cetățenii fără loc de muncă veneau să-și îmbogățească cunoștințele. Un cititor a spus că a absolvit școala gimnazială și vrea să-și îmbunătățească cunoștințele prin lectură, dar că nu mai citise o carte de aproape doi ani, deoarece cărțile erau foarte scumpe pentru el și era nevoit să schimbe autobuzele pentru a vizita o bibliotecă în cartier. Acum, filiala din apropierea casei lui este gratuită și avantajoasă. În afară de lectură, rezidenții se bucură de instruire gratuită pe calculator. În general, rezidenții din această comunitate vorbesc despre serviciile de bibliotecă la superlativ ca de o ploaie culturală venită la timp – facilitarea culturală a venit la timp, întocmai ca o ploaie după secetă.

Ce serviciu a devenit cel mai popular?

Copilul este speranța familiei, în special pentru familiile sărace. Am realizat faptul că familiile sărace acordă o mare atenție educației copiilor lor. În afara celor nouă ani de educație gratuită obligatorie, mulți părinți își încurajează copiii să descopere pianul, cântatul, dansul și sportul. Am înțeles faptul că taxele educaționale reprezintă o problemă mare pentru ei; până și costul unui bilet de autobuz devine o povară. De aceea, din septembrie 2005 am inițiat ore de pictură și caligrafie gratuite în filiala pentru copiii provenind din familiile sărace. Am trimis un profesor calificat care este membru al Asociației de Artă din provincia Guangdong, pentru a ține lecții în fiecare sâmbătă. Copiii au făcut mari progrese în ceea ce privește abilitățile de pictură și s-au bucurat de ore fericite.

Baze de lectură, strategii de a ajunge în sistemul penitenciar

Baze de lectură pentru toate cele 25 de închisori

Deținuții, care-și ispășesc sentințele pentru crimele pe care le-au comis, chiar dacă își primesc pedeapsa și reeducarea, sunt priviți de sus de ceilalți oameni. În orice caz, dacă ne schimbăm puțin perspectiva, ei sunt doar un grup special vulnerabil care și-a pierdut libertatea; de ce să nu-i lăsăm să împărtășească realizările construcției socio-culturale în interiorul pereților înalți ai închisorii? Pentru a îmbunătăți viața culturală din închisori și pentru a-i încuraja pe deținuți să întoarcă o nouă pagină, am convenit ca în cele 25 de închisori din provincia Guangdong din aprilie 2004 să fie construite baze de lectură denumite „Caută cunoașterea pentru o nouă viață”. Am donat peste 120.000 de cărți în valoare de 3,2 milioane CNY. Sperăm că „O carte în plus, o greșală în minus. O bibliotecă în plus, o închisoare în minus”.

Diferite activități pentru deținuții adolescenți

În general, deținuții tineri au o slabă instruire, dar sunt energici și vor să învețe prin joc, asemenea altor adolescenți. Pentru o lungă perioadă de timp, așadar, am realizat un parteneriat cu Instituția de Corecție a Tinerilor Delicvenți din provincia Guangdong pentru a sprijini educarea prizonierilor tineri prin activități variate, cum ar fi conversații personale directe, lecturi, spectacol, sport, competiții, povești sau conferințe ținute de persoane faimoase. De exemplu, în septembrie 2004 l-am invitat pe domnul Cheng Xiaomin, un campion în ridicarea greutăților, afirmat la Jocurile Olimpice de la Sydney 2000, pentru a ține o conferință, conformă cu adevărul care spune că „nici un câștig nu se face fără efort”. În plus, mulți dintre tinerii noștri bibliotecari au fost voluntari în a-i ajuta pe tinerii prizonieri în conversațiile bilunare față în față. Deși tinerii prizonieri trebuie să-și petreacă tinerețea în închisoare, între timp ei se pot bucura de incluziunea socială la fel de mult ca și ceilalți.

Expoziție de desene ale femeilor deținute

Femeile deținute sunt de cele mai multe ori frământate de probleme legate de iubire, căsătorie, droguri și bani din cauza lipsei de înțelegere a legii, dar ele sunt sentimentale și își doresc iubirea familială. Astfel, am organizat o expoziție de fotografie intitulată „Sub cerul legilor învățăturii”, care a necesitat trei luni de pregătire împreună cu femeile din închisoare. Expoziția a avut loc în noiembrie 2004, iar familiilor prizonierelor li s-a permis să fie prezente. La ceremoniei vorbeau ritmic, creând ritmul cu ajutorul a două mici hurații în mâini) intitulat „Cât de multă lege cunoaștem”, o serie de conferințe „Legea și viața” și un spectacol de menținere în formă conduse de femeile deținute. În cadrul expoziției, femeile deținute au putut învăța foarte ușor ce este legal și ilegal în viața de zi cu zi și cum să-și apere drepturile legale și interesele. Închisoarea, biblioteca și familia le-au ajutat pe femeile deținute să învețe împreună.

Serviciu special pentru deținuții studenți

Deținuții își pot continua studiile în interiorul pereților înalți, considerând durata închisorii ca durata școlii pentru stadiile de candidat la bacalaureat, master și doctorat. Pentru a-i ajuta pe acești studenți să-și continue studiile, noi oferim servicii de referințe și de informare. De exemplu, am trimis un număr de 66 de cărți de referință, din care 16 subscriu la subiectul respectiv, iar 8 au fost transferate de la depozitul principal de preservare unui prizonier bărbat de aproximativ 50 de ani care se pregătea pentru doctorat înainte de a fi închis. Cu ajutorul cărților noastre, el și-a terminat disertația în închisoare în aprilie 2007 și a participat la o disertație de apărare a unui doctor în științe în jurnalism în mai 2007. Realizarea unei disertații în închisoare este ceva neobișnuit în istoria justiției din China.

Traducere de Gabriela TOMA

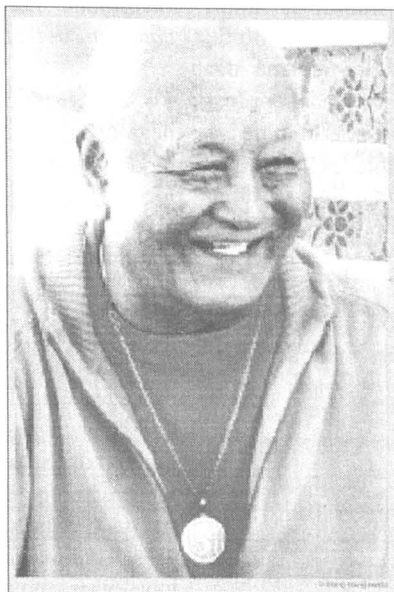
(Din „IFLA Journal”, Vol. 34/2008,

Nr. 1, pp. 13 – 19)

Tradițiile spirituale tibetane în România

Născut în Derge, Tibetul de Est, și recunoscut ca reîncarnarea unui maestru renumit din tradiția Dzogchen, **profesorul Chögyal Namkhai Norbu Rinpoche** este unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai culturii tibetane.

Învățătura Dzogchen sau „Marea Perfecțiune“ este considerată încoronarea tuturor școlilor buddhiste tibetane și calea cea mai înaltă și directă de dezvoltare spirituală, fiind transmisă, de la maestru la discipol, într-o linie neîntreruptă, până în zilele noastre. Practicată secole de-a rândul în Tibet, această învățătură a dat naștere la o literatură spirituală de o valoare incomensurabilă și reprezintă mai degrabă un sistem de cunoaștere interioară decât o învățătură religioasă.

Cultura Tibetană a luat naștere cu peste 4.000 de ani în urmă, în Shang Shung, primul regat al Tibetului și, din cauza convingerilor diferite, exista un real pericol ca acest unic tezaur să se piardă până în zilele noastre. Chögyal Namkhai Norbu, care a activat ca profesor la Institutul de Studii Orientale din Napoli în perioada 1962 – 1994, a înființat **Institutul Internațional Shang Shung de Studii Tibetane**, în 1989, în Arcidosso, Italia, tocmai pentru a păstra și a transmite pe mai departe învățăturile acestei culturi. La inaugurarea oficială a institutului, în 1990, a fost prezent și **Sanctitatea Sa Dalai Lama**. Institutul este o organizație non-profit, fără implicații politice, în cadrul căruia sunt organizate cursuri, seminarii, lecturi, conferințe, expoziții, publicații, fiind și un centru de documentare multimedia pentru Cultura Tibetană, dar și locul unde se oferă burse tinerilor tibetani pentru promovarea muncii de cercetare și a schimburilor de experiență între Tibet și țările occidentale. Activitățile acestui institut au devenit funcționale prin buna colaborare cu diverse universități, fundații și muzee, din diverse zone ale lumii, dar și cu sprijinul UNESCO, al Parlamentului European și al Ministerului Afacerilor Externe din Italia.

Încă din tinerețe, Chögyal Namkhai Norbu a început să aprofundeze Cultura Tibetană în mănăstirile buddhiste, îmbogățindu-și cunoștințele filosofice și cultural religioase, fapt care i-a permis în 1971 să predea Yantra Yoga (o formă de Yoga Tibetană care combină mișcarea cu respirația și cu vizualizarea), iar în 1976, să predea *Învățătura Dzogchen* (Marea Perfecțiune). Din 1981 este fondatorul Asociației Comunității Culturale Dzogchen din Italia (în Arcidosso, Amiata Mount, Tuscany), cu filiale în SUA, Venezuela, Argentina, Australia, Rusia, România ș.a.). A scris și a publicat peste 80 de lucrări, printre care *Învățăături, culegeri de poezii și exegeze despre istoria și cultura tibetană: The Necklace of Zi (Colierul lui Zi), The Mirror – an Advice on Presence and Awareness (Oglinda – Sfat, Prezență, Cunoaștere), On Birth, Life and Death (Nașterea, Viața și Moartea), Crystal and the Way of Light (Cristalul și drumul spre lumină), Dzogchen, the Self-Perfected State (Dzogchen, Marea Perfecțiune), Dzogchen Teachings (Învățăturile*

Dzogchen), The Foundation of the Path (Rădăcinile spiritualității) ș.a.

O dovadă a dialogului între poame de culturi diferite este și organizația non-guvernamentală A.S.I.A (Association for International Solidarity in Asia), fondată în anul 1988, care are drept scop principal acela de a oferi servicii educaționale și medicale poporului tibetan. Din 1993, A.S.I.A a concretizat 54 de proiecte pentru populația tibetană din China, India și Nepal, dar și pentru populația mongolă, prin serviciile de voluntariat oferite la construcția de școli și spitale, restaurare de mănăstiri, adopții la distanță etc., fiind recunoscută oficial în 1999 de Ministerul Afacerilor Externe din Italia. În 2001, A.S.I.A. a devenit partener al E.C.H.O. (European Community Humanitarian Office), pentru intervenții de urgență. În

1998, profesorul Chögyal Namkhai Norbu a inaugurat Stupa, un monument ce-l reprezintă pe Buddha, simbolul păcii și al prosperității.

La 70 de ani, conducătorul spiritual al *Învățăturii Dzogchen*, profesorul Chögyal Namkhai Norbu Rinpoche, călătorește și susține prelegeri în Europa, Australia, America de Nord și de Sud, Asia, împărțind o parte din învățăturile sale spirituale pentru toți cei dornici de o mai bună cunoaștere interioară.

În data de 10 iulie 2008, a susținut, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, conferința cu tema *Valoarea unei străvechi tradiții spirituale tibetane, Dzogchen, pentru societatea de astăzi*.

Evenimentul a fost organizat de Asociația Culturală Comunitatea Dzogchen – Merigar Est – în colaborare cu Centrul de Studii Orientale „Mircea Eliade” al Bibliotecii Metropolitane București.

Cu această ocazie, ne-a acordat următorul interviu:

„Învățătura Dzogchen reprezintă esența învățăturilor budiste“

V.T.: *Domnule Profesor Chögyal Namkhai Norbu Rinpoche, sunteți născut în Derge, în Tibetul de Est, într-o familie cu origini nobile. Spuneți-mi, ce rol a jucat familia dumneavoastră în pregătirea pentru Învățătura Dzogchen și nu numai?*

C.R.: Familia mea este din Tibetul de Est. După cum știți, Tibetul are o populație redusă dar o suprafață mare, iar partea estică se afla foarte departe de Tibetul Central. M-am născut și am crescut în estul Tibetului. Educația mea, privind Cultura Tibetană, am primit-o în țara natală, aprofundându-mi studiile în mănăstirile budiste. Până în 1956 am fost în Tibetul de Est, după care doi ani în China și apoi am ajuns în Tibetul

Central, iar în 1958 am ajuns în India. Comunicarea cu Tibetul s-a întrerupt în 1959, când nu ne-am mai putut întoarce acasă, și până la sfârșitul lui 1959 am rămas în Sikkim și India. Am primit apoi invitația de a fi profesor la Institutul de Studii Orientale, unde am predat doi ani, iar ulterior, timp de 30 de ani, am predat la Universitate limba și literatura tibetană, dar și limba și literatura mongolă. După această perioadă, am fost ceva mai liber, încât mi-am permis să călătoresc prin lume, să susțin conferințe și să transmit cunoștințele mele despre Cultura Tibetană și despre Învățătura Dzogchen (Marea Perfecțiune). Aceasta este mai mult sau mai puțin o parte din biografia mea.

V.T.: *Ați început prin a transmite Învățătura Yantra Yoga și mai apoi Învățătura Dzogchen (Marea Perfecțiune). Spuneți-mi, vă rog, dacă există asemănări între Yantra Yoga și Dzogchen.*

C.R.: Învățătura Dzogchen reprezintă esența învățăturilor budiste, dar și a tradiției prebudiste, fiind considerată o învățătură străveche. În Învățătura Dzogchen, principala latură este cunoașterea prin înțelegerea și descoperirea condiției noastre adevărate, a fiecărui individ, și reprezintă calea cea mai înaltă și mai directă de dezvoltare spirituală, fiind mai degrabă un sistem de cunoaștere interioară decât o învățătură religioasă. Se lucrează la nivel fizic, apoi la nivel energetic, și în final pătrundem la nivel mental. Yantra Yoga înseamnă mai mult mișcare fizică și lucrează totodată și cu energia noastră. Cu alte cuvinte, combină mișcarea cu respirația și vizualizarea și reprezintă un fel de bază pentru Învățătura Dzogchen.

V.T.: *Cultura tibetană a luat naștere cu peste 4.000 de ani în urmă, în Shang Shung, primul regat al Tibetului. Institutul pe care l-ați fondat poartă această denumire: Institutul Internațional Shang Shung de Studii Tibetane, care și-a deschis porțile mai întâi în Italia și mai apoi în SUA și Austria. Care este rolul acestui institut?*

C.R.: Scopul principal al Institutului Shang Shung este acela de păstrare și de transmitere a Culturii Tibetane, a istoriei dar și a întregii cunoașteri a acesteia, în afara Tibetului, mai ales în lumea occidentală. Știm foarte bine care este situația Tibetului. Tibetul, din timpuri străvechi, a fost, secole de-a rândul, numai tibetan, și ne putem lăuda cu o vastă cunoaștere autentică, cu învățătura noastră dar, începând cu 1950, chinezii au guvernat în Tibetul de Est și au ajuns treptat în Tibetul Central, astfel încât știe toată lumea că Tibetul este considerat un teritoriu al Chinei. Sunt mulți chinezi și puțini tibetani. De aceea, există un real pericol ca această cunoaștere prețioasă pe care o avem să dispară încetul cu încetul. În China, limba oficială și cultura sunt chineze, nu mai sunt tibetane. Tibetanii studiază în limba chineză și foarte puțini mai știu tibetana, iar cei care o mai știu, nu o pot folosi. Am înființat acest institut tocmai pentru a păstra istoria și cultura tibetană. Aceasta este valoroasă nu numai pentru tibetani, ci și pentru întreaga lume, prin cunoașterea acumulată în medicină, astrologie, filosofie. Noi organizăm cursuri, seminarii, conferințe, expoziții, oferind burse tinerilor tibetani pentru promovarea muncii de cercetare și a schimburilor de ex-

periență între Tibet și țările occidentale.

V.T.: *Aveți misiunea de a transmite omenirii Învățătura Dzogchen (Marea Perfecțiune) și de aceea călătoriți în toată lumea. Care este mesajul pentru noi?*

C.R.: Noi nu suntem misionari. Misionarii sunt priviți negativ în Învățăturile Dzogchen. Considerăm că este o modalitate prin care se condiționează oamenii. Învățăturile noastre sunt doar pentru cei dornici să înțeleagă valoarea acestor învățături străvechi prin care ne descoperim propriile convingeri, chiar dacă nu urmărim nici o cale spirituală, pentru a trăi în această societate, pentru a deveni mai responsabili, mai conștienți. Prin urmare, călătoresc acolo unde este nevoie și susțin conferințe. Și unii dintre studenții mei calificați procedează la fel. Mesajul meu este principiul de bază al Învățăturii Dzogchen, și anume să ne descoperim propriile limite. Noi suntem tot timpul limitați, noi înșine, apoi de țara în care trăim, de religie, de rasă, de condițiile și vederile politice. Există atât de multe conflicte și dacă descoperim aceste limitări se ivește și acel faimos lucru numit pacea în lume, care este posibil doar dacă oamenii se relaxează și văd propriile limitări. Mesajul meu izvorăște din Învățătura Dzogchen și este mesajul pe care trebuie să-l transmit.

V.T.: *Ați fondat A.S.I.A.?*

C.R.: Am întemeiat-o mai ales pentru tibetani și Tibet. Tinerii tibetani nu primesc educație conform Culturii Tibetane, în limba tibetană. Toți vorbesc în chineză și există posibilitatea să se piardă totul. Aici există școli doar în orașe, dar în mediul rural nu există, iar majoritatea oamenilor locuiesc la țară. Noi nu avem multe orașe ca în Occident. Oamenii nu își trimit copiii la școală pentru că, spun ei, devin chinezi și când cresc pleacă în China și se dezvoltă precum copacii, fără educație. Prin A.S.I.A. am construit școli la țară și predăm nu doar chineza, dar și limba tibetană. La țară nu există spitale, de aceea, am construit câteva. Pentru școli și spitale s-a întemeiat A.S.I.A., care nu activează doar în Tibet, ci își oferă serviciile de voluntariat și în țările care au suferit de pe urma calamităților naturale, de exemplu Sri Lanka. Avem numeroase proiecte pentru Mongolia și Butan.

V.T.: *Aveți un sfat pentru români? Care este calea spre lumină, spre Marea Perfecțiune?*

C.R.: Românii, dacă sunt interesați să învețe Dzogchen, sunt bineveniți. Modul în care trăim este important pentru întreaga lume. Perfecțiunea totală o avem fiecare dintre noi de la începuturi. Avem acest potențial, doar că nu știm, suntem ignoranți. În trecut, mulți oameni înțelepți care au fost hărăziți cu această cunoaștere au transmis-o și au făcut-o înțeleasă oamenilor. Noi continuăm această tradiție. Astfel, nu mai devenim atât de dependenți de exterior, ci descoperim o cunoaștere profundă despre noi și despre esența propriei existențe.

Prezentare și interviu de
Violeta TANASĂ

Teatru și transcendență...

Teza de licență a Diane Rotaru, „*Teatru și transcendență în Pelléas și Mélisande de Maurice Maeterlinck și Regele moare de Eugène Ionesco*”, sub coordonarea doamnei profesor Claude de Greve, susținută la Universitatea Paris X – Nanterre, este o lucrare de literatură comparată ce analizează două opere care au produs o schimbare conceptuală, de paradigmă a teatrului în spiritul educației și formării autorilor și al contextelor istorice și culturale diferite.

Lucrarea prezintă patru capitole care dezbat legăturile literaturii cu teatrul, temele și tratarea lor în cele două opere, tehnici structurale și ritmice, critici, cariere dramatice și influențe.

Ceea ce impresionează în această lucrare este tocmai identificarea genului proximal și a diferențelor specifice ale celor două piese, așezarea în oglindă pornind din zona biografiei autorilor și până la cele mai noi receptări și cele mai actuale reprezentări ale celor două piese.

Evoluția în timp a teatrului novator simbolist creat de Maeterlinck în comparație cu teatrul absurdului creat de Ionesco relevă, în viziunea Diane Rotaru, paternitatea primului față de al doilea.

Pentru analizarea subiectelor, autoarea a operat o selecție a dialogurilor semnificative pentru acest tip de analiză.

Arta spectacolului la cei doi este citită de autoare în schema semioticianului polonez Tadeusz Kowzan, ca spațiu de interferență dintre arta spațiului (literatura) și artele timpului (muzica).

În ceea ce privește **raportarea la imaginar**, Maeterlinck aduce o notă de misticism și de tonalități medievale specifice legendelor, miturilor și simbolurilor inspirate din Brabantul său natal, având o educație ieșuită, iar la Ionesco, tonul imaginarului este diferit și absurdul tinde să ia locul, să suprimă realul.

Dimensiunea transcendențială a marilor teme – **iubirea și moartea** – este explorată în diferite moduri de cei doi autori. Subiectele sunt plasate în lumi insolite, unde realul se interferează cu irealul, misterul sau sacrul este pus în evidență de ceremonii diferite în timp, dar similare ca semnificație: destinul.

La Maeterlinck apare **iubirea** pasională, în timp ce în *Regele moare*, moartea ocupă locul principal. Există un triumf al iubirii, o relație umană de mare complexitate, ocupând un loc mult mai puțin important în *Regele moare*, unde acest triumf este format din rege, Marguerite și Marie, și unde se observă rivalitatea femeilor, unde gelozia există, dar nu exacerbată ca în cazul lui Golaud, situându-se mai degrabă în aria burlescului și a comicului prin dialogul dintre cele două femei.

Moartea este tema principală în *Regele moare*, caangoasă și frică a morții, și o temă minoră în *Pelléas și Mélisande*, unde moartea este sublimată prin iubire.

Fatalitatea este o altă temă comună. Eroiile lui Maeterlinck nu luptă contra acestei fatalității, în timp ce regele luptă de la început pentru a evada din destin. La Maeterlinck, aspectul sublim al iubirii pure este apanajul transcendenței, caracterul imediat și absolut care produce acea evadare din timp.

Cei doi autori au ca personaje **regi**. În piesa lui Ionesco, regele are rolul principal, iar în *Pelléas și Mélisande*, rolul regelui este aparent secundar, dar cu o semnificație complexă.

Personajele în *Pelléas și Mélisande* sunt înconjurate de mister, viața lor se supune fatalității, comportamentul lor este complex și irațional. În *Regele moare*, agonia, lupta împotriva morții, este un simulacru, moartea nu este dramatică, ci patetică.

Pelléas și Mélisande (apărută în 1892) a atras atenția și curiozitatea după apariția articolului admirativ semnat de Octave Mirbeau în „Figaro littéraire”.

În ceea ce privește receptarea textelor ionesciene, criticile favorabile au fost consemnate după jucarea piesei *Regele moare* (apărută în 1962), și reprezentarea acesteia pe scenele din Franța și din străinătate, doisprezece ani mai târziu după *Cântăreața cheală*.

Apărute în două colțuri ale Europei – Belgia și România, la jumătate de secol distanță, piesele se întâlnesc în direcția înnoirii teatrului de limbă franceză, contribuind prin cele două capodopere la difuzarea și răspândirea culturii francofone în lume. Ambele au fost primite cu reticență, dar au devenit clasice de-a lungul timpului, impunându-se prin temele puternice: amorul sublim, misterul morții, căutarea necunoscutului.

Gabriela TOMA

Sursele ilustrațiilor: p. 7: George Potra, *Din Bucureștii de altădată*, Editura Științifică și Enciclopedică, Buc., 1981; pp. 9 – 11: Arhiva Georgeta Filitti; p. 13: A.I. Odobescu, *Opere literare*, ed. critică cu introd., note și variante de Scarlat Struțeanu, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, Buc., 1938; p. 14: Internet; p. 28: Wikipedia; coperta II: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dictionarul Scriitorilor Români*, M – Q, Editura Albatros, Buc., 2001; coperta III: Harold C. Schonberg, *Viețile marilor compozitori*, trad. de Anca Irina Ionescu, Editura Lider, Buc. [f.a.]; coperta IV: „Jurnalul Național”, Ediție de Colecție – Maria Tănase, Luni, 16 iunie 2008.

Sursele citatelor: coperta II: *Dictionarul Scriitorilor Români*; coperta III: *Viețile marilor compozitori*; coperta IV: „Jurnalul Național”, Ediție de Colecție – Maria Tănase, Luni, 16 iunie 2008.

Catalog

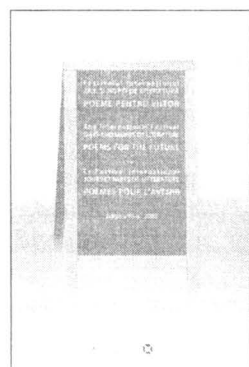

Orhan PAMUK, *Cartea neagră*

Traducere din limba turcă și note de Luminița Munteanu, Editura Curtea Veche, București, 2007, 607 p.

Orhan Pamuk (n. 1952) este cel mai cunoscut și, totodată, cel mai controversat scriitor turc contemporan, asumat de întreaga Europă ca una dintre cele mai valoroase și originale voci ale ultimilor ani. Născut la Istanbul, Pamuk a urmat studii de arhitectură la Universitatea Tehnică din orașul natal, abandonate ulterior; în 1976 a absolvit Institutul de Jurnalistică al aceleiași universități. Din 1974 s-a consacrat aproape în întregime scrisului, după ce, o vreme, cochetase cu pictura.

Opera sa, elogiată cu entuziasm de critici și tradusă în peste 40 de limbi, cuprinde romane [...] și un volum de memorii dedicat Istanbulului. Recunoașterea internațională s-a concretizat și într-o pleiadă de premii prestigioase, precum: The Independent Award for Foreign Fiction, Prix de la Découverte Européenne, Prix du Meilleur Livre Étranger, International IMPAC Dublin Literary Award, Prix Médicis Étranger, Friedenspreis ș.a. În 2006 i-a fost decernat Premiul Nobel pentru Literatură. (Curtea Veche)

Uniunea Scriitorilor din România – Institutul Cultural Român

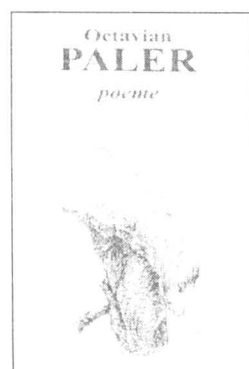
Festivalul Internațional ZILE ȘI NOPTI DE LITERATURĂ – Poeme pentru viitor

The International Festival DAYS AND NIGHTS OF LITERATURE – Poems for the Future

Le Festival International JOURS ET NUITS DE LITTÉRATURE – Poèmes pour l'avenir

București, 2008, 368 p.

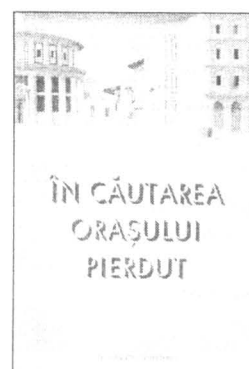
Naim Araid (Israel), Christopher Bakken (SUA), Mircea Cărtărescu (România), Gabriel Chifu (România), Andrei Codrescu (SUA / România), Denisa Comănescu (România), Daniel Corbu (România), Ioana Crăciunescu (Franța / România), Lidija Dimkovska (Macedonia), Mircea Dinescu (România), Kristiina Ehin (Estonia), Carmen Firan (SUA / România), Augustin Frățilă (România), Sorin Gherguț (România), Sonja Harter (Austria), Stefan Hertmans (Belgia), Ioana Ieronim (România), Jerzy Jarniewicz (Polonia), Riri Sylvia Manor (Israel / România), Agi Mishol (Israel), Aleš Mustar (Slovenia), Eiléan Ni Chuilleanáin (Irlanda), Dennis O'Driscoll (Irlanda), Roberto Pazzi (Italia), Ion Pop (România), Nicolae Preliceanu (România), Gabriel Rosenstock (Irlanda), Fiona Sampson (Marea Britanie), Adrian Sângerzan (SUA / România), Maria Șleahțișchi (Republica Moldova), Piotr Sommer (Polonia), Eugen Suciu (România), George Szirtes (Marea Britanie), Grete Tartler (România), Liliana Ursu (România), Călin Vlăscu (România), Varujan Vosganian (România), Peter Waugh (Marea Britanie / Austria), Yasuhiro Yotsumoto (Japonia).

Octavian PALER, *Poeme*

Editura Semne, București, 2008, 42 p.

Cândva au fost niște nuci în grădina aceasta, / dar nucii au fost tăiați, iar fantomele lor / stau în soare acum și m-așteaptă / în timp ce cocoșii țipă ciudat, / poate anunță moartea nucilor de demult / sau o sărbătoare căreia i-am uitat înțelesul / și numai lumina e plină de remușcări / pentru tinerețea nucilor și a mea. / Ar trebui să fug / ori să se oprească vântul, / să nu mai clatine crengile merilor și fantomele, / poate astfel se va lămurii și înțelesul cocoșilor care țipă, / dar ciaturile nucilor se întunecă de atâta lumină / și mă feresc să mai fac vreun pas / de teamă să nu țipe cocoșii din nou, / să nu mă ucidă.

Anda TAGLICHT, *În căutarea orașului pierdut: Poeme*

Editura Pro Transilvania, București, 2008, 48 p.

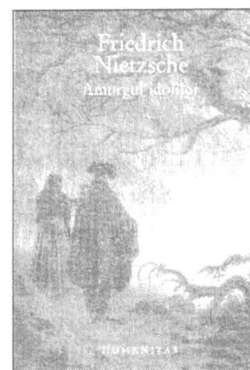
Dați-mi un punct de sprijin și voi ridica pământul în univers, spunea Arhimede. Pentru Anda Taglicht acest punct de sprijin este copilăria, o copilărie pe care a petrecut-o în România și din care reușește să ridice glasul poeziei în universul nostalgic al lumii noastre de adulți. O lume în care frunzele de laur au devenit foi de dafin, progresul e sigur, iar zilei nu-i mai ajung 24 de ore. O lume în care poezia continuă să existe pentru că poezii se încăpățânează să nu uite că au fost copii.

(Ana Blandiana)

Friedrich NIETZSCHE, *Amurgul idolilor sau Cum se filozofează cu ciocanul* (1889)

Traducere din germană de Alexandru Al. Șahighian, ediția a III-a, Editura Humanitas, București, 2007, 143 p.

Valorile, ideile după care s-au călăuzit îndeobște filozofii apar în această operă târzie a lui Nietzsche drept idoli, drept zei care au încremenit într-o eternitate stătută și a căror evoluție pe scena lumii, prin urmare, s-a încheiat. Filozoful lucid, înțelegând oboseala bolnăvicioasă a spiritului vremii, are atunci drept imperativ anunțarea, adică grăbirea sfârșitului acestui spirit. Un exemplu paradigmatic de idol, lumea adevărată, lumea ideilor lui Platon, s-a retras treptat în sine, a ajuns inaccesibilă, indemonstrabilă, incognoscibilă, iar pentru om a devenit o idee nefolositoare, superfluă. Lichidarea ei este un imperativ. Dar, odată acest idol lichidat, ce lume mai rămâne?... (Humanitas)

Ion BRAD, *Dincoace de munți*

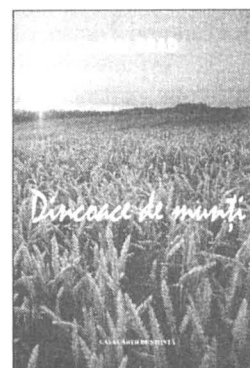
Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008, 523 p.

Continuând...

Adică încercând să duc mai departe evocările menite să le continue pe cele din volumul Aicea, printre ardeleni, apărut în 2007 la harnica editură clujeană „Casa Cărții de Știință”.

Urmând aceleași coordonate inițiale, noile texte se bazează tot pe scrisori și documente personale inedite, care m-au legat și după plecarea de la Cluj la București, în toamna lui 1955, de multe nume și personalități importante, adevărate modele spirituale și morale de Dincoace de munți...

Sper că și aici, ca și în cărțile anterioare, criticii și istoricii literari, dar nu numai ei, vor găsi documente revelatoare pentru ambianța social-culturală și politico-diplomatică a celei de-a doua jumătăți a secolului XX și începutul celui de-al XXI-lea... (Ion Brad)

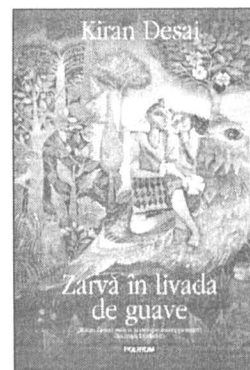

Kiran DESAI, *Zarvă în livada de guave*

Traducere din limba engleză și note de Cătălina Necula, Editura Polirom, Iași, 2008, 344 p.

Un debut încântător... Romanul lui Kiran Desai este o satiră duioasă, extrem de bine construită, care dovedește un simț impecabil al detaliului psihologic și de atmosferă, precum și talentul unei povestitoare înăscute. („The New York Times“)

Cu stilul ei inteligent, precis, amuzant și de o mare forță evocatoare, Kiran Desai satirizează entuziasmul pios, incompetența oficialităților, haosul domestic, dragostea adolescentină, obiceiurile și ritualurile căsătoriei, maimuțele sfinte și alte câteva aspecte ale vieții cotidiene într-un orașel din India. Dar satira ei este blândă, îngăduitoare și plină de umor... („The Atlantic Monthly“)

Valeriu BIRLAN, *Casă ne este uimirea*

Editura Princeps Edit, Iași, 2007, 138 p.

Valeriu Birlan – poet și cărturar, talent și multă învățătură. Destinul său apare oarecum netipic pentru vremurile noastre; nu și-a părăsit catedra din satul natal deși, doctor în filologie, poliglot, ar fi putut onora oricând o catedră universitară... Opera poezilor adevărați neînrobiți modelor pasagere a oscilat întotdeauna între acești doi poli ai leagănului existențial: dragostea și moartea. Dumitru Micu – critic și istoric literar – a inclus poezia lui Valeriu Birlan în Istoria literaturii române de la începuturi la postmodernism. (Ion Brad)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Repere

„ZILE ȘI NOPTI DE LITERATURĂ“

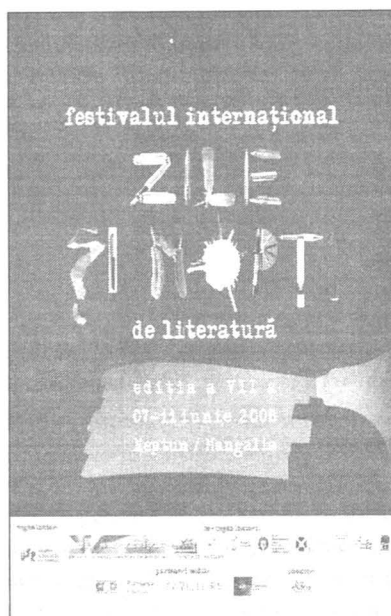
Ediția a VII-a

În perioada 6 – 11 iunie 2008, la Mangalia/Neptun a avut loc a șaptea ediție a Festivalului și Colocviului Internațional „Zile și Nopti de Literatură“, eveniment organizat de Uniunea Scriitorilor din România. Co-organizatori au fost Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, Primăria Municipiului Mangalia și Institutul Cultural Român, parteneri tradiționali aiUSR. Uniunea Scriitorilor a colaborat, printr-un parteneriat complex, cu Editura Curtea Veche, precum și cu Institutul Cultural Polonez, aceste instituții numărându-se, la ediția a VII-a, printre co-organizatorii Festivalului. Partenerii media au fost Societatea Română de Radiodifuziune, TVR Cultural și „România Literară“ – instituții care au manifestat un interes deosebit pentru acest eveniment încă de la prima sa ediție –, și TV Etalon. Alături de Uniunea Scriitorilor, în proiecte culturale de anvergură s-a regăsit și în acest an Coca-Cola Hellenic, în calitate de sponsor oficial.

Situat în contextul european al dialogului intercultural, evenimentul a reunit patruzeci de participanți din spațiul Uniunii Europene – Austria, Belgia, Cehia, Estonia, Franța, Grecia, Irlanda, Macedonia, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria –, din Israel, Japonia, Republica Moldova, Rusia, Statele Unite, Turcia și Ucraina, cărora li s-au alăturat peste treizeci de participanți români – scriitori, traducători, editori, critici și redactori de presă literară.

Treizeci și opt de poeți au citit din creațiile lor în cele trei sesiuni de lecturi poetice care au avut loc la Complexul Ambasador din Neptun, pe parcursul a trei după-amieze (7, 9 și 10 iunie): George Szirtes, Mircea Cărtărescu, Andrei Codrescu, Gabriel Chifu, Lidija Dimkovska, Mircea Dinescu, Kristiina Ehin, Eugen Suciu, Carmen Firan, Nicolae Prelipceanu, Ștefan Hertmans, Adrian Iorgulescu, Grete Tartler, Christopher Bakken, Dennis O'Driscoll, Ioana Crăciunescu, Sonja Harter, Ioana Ieronim, Eiléan Ní Chuilleanáin, Adrian Sângeorzan, Piotr Sommer, Riri Sylvia Manor, Liliana Ursu, Yasuhiro Youtsumoto, Naim Araidî, Denisa Comănescu, Sorin Gherguț, Augustin Frățilă, Jerzy Jarniewicz, Florin Bican, Agi Mishol, Ion Pop, Gabriel Rosenstock, Aleș Mustar, Maria Șleahțișchi, Călin Vlasie, Peter Waugh, Steinar Lone.

Alți douăzeci și trei de scriitori au prezentat comunicări în cadrul Colocviului, desfășurat la Hotelul President din Mangalia. Tema colocviului – *Viitorul literaturii, literatura viitorului* – a dat naștere, în cele trei zile de desfășurare, la dezbateri vii privind direcțiile de evoluție a literaturii, optimismul și pesimismul împletindu-se în egală măsură atât în textele comunicărilor, cât și în luările de cuvânt din rîndul participanților aflați în sală.

Moderată de criticul literar Nicolae Manolescu, Președintele USR, prima sesiune s-a desfășurat pe 8 iunie, reunind comunicările lui Mircea Iorgulescu (*Viitorul lui Don Quijote*), Naim Araidî (*Cine are nevoie de poezie în acest mileniu?*), Gabriela Adameșteanu (*Ca să întârziem moartea literaturii*), George Szirtes (*Conceptul de viitor în poezia britanică după 1980*), Carmen Firan (*Despre viitor – oriunde ar fi el*), Irina Denejkina (*Viitorul literaturii, literatura viitorului*), Mihai Zamfir (*Ultimii scriitori*). A doua sesiune – desfășurată pe 9 iunie, în aceeași locație – a fost moderată de scriitorul Gabriel Chifu, Secretar al Uniunii Scriitorilor cu probleme interne, și i-a avut ca „protagoniști“ pe Péter Esterházy (*Limba / limbajul în secolul XXI*), Ion Pop (*Glose sumare pe o temă dată*), Arnon Grunberg (*O maladie numită viitor*), Andrei Codrescu

(*Viitorul poeziei*), Gabriel Rosenstock (*Viitorul literaturii, literatura viitorului*), Vitalie Ciobanu (*La ce servește o cămașă pătată de sânge?*), Attila Bartis (*Dimineața de mâine*), Andrei Kurkov (*Literatura ucraineană post-sovietică. De la dogmă la libertate?*). Criticul literar Mihai Zamfir a moderat a treia zi de dezbateri (10 iunie), comunicările fiind semnate de Bernie Higgins (*Marea democrație a pădurii*), Ioana Ieronim (*Să ne îndoim de durata poveștilor noastre?*), Ștefan Hertmans (*Literatura transformată în instruire – implicarea sociologică și consecințele ei*), Ileana Orlich (*Literatura ca voce și memorie culturală*), Ermis Lafazanovski (*Literatura și spațiul virtual*), Samuel Abrahâm (*Literatura în epoca mass media*), Mircea Ghișulescu (*Literatura argotică și pornografică*), Nicoleta Sălcudeanu (*Literatura la prezentul continuu*).

În după-amiaza celei de-a doua zi a Festivalului – 8 iunie –, la Casa de Cultură din Mangalia a avut loc Ceremonia de decernare a premiilor: Marele Premiu OVIDIUS, unei personalități literare de notorietate, acordat de Ministerul Culturii și Cultelor (în valoare de 10.000 Euro) – Laureatul ediției a VII-a a fost ORHAN PAMUK (Turcia), Laureatul Premiului Nobel pentru literatură în 2006. Premiul Festivalului, pentru un tânăr scriitor, acordat de Primăria Municipiului Mangalia (în valoare de 5.000 Euro) a revenit prozatoarei IRINA DENEJKINA (Rusia). Amfitrionul serii a fost Nicolae Manolescu, Președintele USR, căruia i s-au alăturat, la decernarea premiilor, Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii și Cultelor, și Zanfir Iorguș, Primarul Municipiului Mangalia. Olga Diaciov și Clementina Ciucu au susținut un recital de muzică clasică, punctînd momentele-cheie ale festivității de decernare a celor două premii.

Uniunea Scriitorilor din România
Departamentul de Relații Internaționale

Calendar

iunie 2008

♦ 1 iunie. **Ziua Eroilor Români**

♦ 2 iunie 1998. 10 ani de la moartea lui **Mihai Ioan Botez**, medic neurolog (29 iun. 1927 – 2 iun. 1998)

♦ 3 iunie 1928. 80 de ani de la nașterea graficianului **Alexandru Cristea**

♦ 5 iunie 1898. 110 ani de la nașterea poetului și dramaturgului spaniol **Federico García Lorca** (5 iun. 1898 – 19 aug. 1936)

♦ 6 iunie 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Robert Falcon Scott**, explorator polar britanic (6 iun. 1868 – 29 mart. 1912)

♦ 6 iunie 1948. 60 de ani de la moartea lui **Jean Louis Lumière**, inventator francez (5 oct. 1864 – 6 iun. 1948)

♦ 7 iunie 1848. 160 de ani de la nașterea pictorului francez **Paul Gauguin** (7 iun. 1848 – 8 mai 1903)

♦ 8 iunie 1908. 100 de ani de la moartea compozitorului rus **Nikolai Rimski-Korsakov** (6 mart. 1844 – 8 iun. 1908)

♦ 8 iunie 1938. 70 de ani de la moartea lui **Ovid Densusianu**, poet, critic și istoric literar (29 dec. 1873 – 8 iun. 1938)

♦ 9 iunie 1923. 85 de ani de la moartea lui **Takeo Arishima**, romancier, dramaturg și critic literar japonez (1878 – 9 iun. 1923)

♦ 9 iunie 1923. 85 de ani de la moartea lui **Nicolae Beldiceanu**, prozator (15 mai 1881 – 9 iun. 1923)

♦ 10 iunie 1908. 100 de ani de la moartea lui **Tudor Flondor**, compozitor (10 iul. 1862 – 10 iun. 1908)

♦ 10 iunie 1923. 85 de ani de la moartea lui **Pierre Loti**, poet și romancier francez (14 ian. 1850 – 10 iun. 1923)

♦ 10 iunie 1933. 75 de ani de la nașterea lui **Iorgu Datcu**, folclorist, istoric literar, publicist

♦ 11 iunie 1848. 160 de ani de la declanșarea **Revoluției Române de la București**, în urma căreia domnul Țării Românești, Gheorghe Bibescu (1842 – 1848), a fost nevoit să semneze Constituția și să recunoască guvernul revoluționar

♦ 11 iunie 1883. 125 de ani de la nașterea lui **Tudor Pamfilie**, folclorist (11 iun. 1883 – 21 oct. 1921)

♦ 11 iunie 1943. 65 de ani de la nașterea poetului **Grigore Arbore**

♦ 13 iunie 1868. 140 de ani de la nașterea lui **Dimitrie A. Dinicu**, dirijor, violoncelist, compozitor (13 iun. 1868 – 11 apr. 1936)

♦ 13 iunie 1883. 125 de ani de la nașterea lui **I. I. Mironescu**, scriitor, medic (13 iun. 1883 – 22 iul. 1939)

♦ 13 iunie 1948. 60 de ani de la moartea lui **Osamu Dazai**, scriitor japonez (19 iun. 1909 – 13 iun. 1948)

♦ 14 iunie 1818. 190 de ani de la nașterea lui **Vasile Alecsandri** (14 iun. 1818 – 22 aug. 1890)

♦ 14 iunie 1968. 40 de ani de la moartea poetului italian **Salvatore Quasimodo**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1959 (20 aug. 1901 – 14 iun. 1968)

♦ 17 iunie 1888. 120 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului **Victor Papilian** (17 iun. 1888 – 14 aug. 1956)

♦ 17 iunie 1888. 120 de ani de la nașterea lui **Ilie E. Torouțiu**, scriitor, publicist, editor (17 iun. 1888 – 1953)

♦ 17 iunie 1898. 110 ani de la nașterea lui **Maurits Cornelis Escher**, gravor olandez (17 iun. 1898 – 27 mart. 1972)

♦ 17 iunie 1918. 90 de ani de la moartea actriței **Aristizza Romanescu** (24 dec. 1854 – 17 iun. 1918)

♦ 18 iunie 1928. 80 de ani de la moartea exploratorului norvegian **Roald Engelbrekt Grønning Amundsen** (16 iul. 1872 – 18 iun. 1928)

♦ 19 iunie 1623. 385 de ani de la nașterea lui **Blaise Pascal**, matematician, fizician și filosof francez (19 iun. 1623 – 19 aug. 1662)

♦ 19 iunie 1993. 15 ani de la moartea lui **Sir William Golding**, scriitor

englez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1983 (19 sept. 1911 – 19 iun. 1993)

♦ 20 iunie 1848. 160 de ani de la nașterea lui **Miron Pompiliu**, scriitor, publicist și folclorist (20 iun. 1848 – 19 nov. 1897)

♦ 20 iunie 1913. 95 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului **Aurel Baranga** (20 iun. 1913 – 10 iun. 1979)

♦ 21 iunie 1788. 220 de ani de la moartea lui **Johann Georg Hamann**, scriitor și filosof german (27 aug. 1730 – 21 iun. 1788)

♦ 21 iunie 1873. 135 de ani de la nașterea lui **Alexandru Sadi-Ionescu**, bibliograf, bibliotecar, profesor de bibliologie, fost director al Bibliotecii Academiei Române și al Bibliotecii Ministerului Domeniilor (21 iun. 1873 – 20 sept. 1926)

♦ 21 iunie 1888. 120 de ani de la nașterea poetului **Horia Furtună** (21 iun. 1888 – 8 mart. 1952)

♦ 21 iunie 1923. 85 de ani de la nașterea lui **Eugen Luca**, critic și istoric literar (21 iun. 1923 – 13 iul. 1997)

♦ 21 iunie 1988. 20 de ani de la moartea criticului, istoricului literar și publicistului **George Ivașcu** (22 iul. 1911 – 21 iun. 1988)

♦ 22 iunie 1898. 110 ani de la nașterea scriitorului german **Erich Maria Remarque** (22 iun. 1898 – 27 sept. 1970)

♦ 22 iunie 1913. 95 de ani de la moartea poetului **Șt. O. Iosif** (11 oct. 1875 – 22 iun. 1913)

♦ 22 iunie 1913. 95 de ani de la nașterea lui **Petru Rezuș**, filosof, folclorist, filolog, teolog și scriitor (22 iun. 1913 –)

♦ 22 iunie 1963. 45 de ani de la moartea **Mariei Tănase** (25 sept. 1913 – 22 iun. 1963)

♦ 23 iunie 1913. 95 de ani de la moartea criticului literar **Ilarie Chendi** (14 nov. 1871 – 23 iun. 1913)

♦ 24 iunie 1818. 190 de ani de la nașterea lui **Ion Ionescu de la Brad**, economist, statistician (24 iun. 1818 – 31 dec. 1851)

♦ 24 iunie 1883. 125 de ani de la nașterea lui **Victor Francis Hess**, fizician austriac, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1936 (24 iun. 1883 – 18 dec. 1964)

♦ 24 iunie 1918. 90 de ani de la nașterea lui **Georges Voinescu**, pictor, desenator, caricaturist, scenograf, actor și libretist

♦ 24 iunie 1928. 80 de ani de la nașterea lui **Constantin D. Mihăilescu**, sculptor (14 oct. 1881 – 24 iun. 1928)

♦ 24 iunie 1988. 20 de ani de la moartea poetului **Mihai Beniuc** (20 nov. 1907 – 24 iun. 1988)

♦ 25 iunie 1888. 120 de ani de la nașterea lui **Leca A. Morariu**, scriitor, istoric literar, publicist (25 iun. 1888 – 15 dec. 1963)

♦ 25 iunie 1923. 85 de ani de la moartea lui **Nicolae Petra-Petrescu**, poet, publicist, traducător, arhivar și bibliotecar (7 nov. 1848 – 25 iun. 1923)

♦ 25 iunie 1928. 80 de ani de la nașterea istoricului **Șerban Papacostea**

♦ 25 iunie 1988. 20 de ani de la moartea criticului și istoricului literar **Șerban Cioculescu** (7 sept. 1902 – 25 iun. 1988)

♦ 27 iunie 1893. 115 de ani de la nașterea lui **Ion Marin Sadoveanu**, poet, prozator, eseist și dramaturg (27 iun. 1893 – 2 feb. 1964)

♦ 28 iunie 1888. 120 de ani de la nașterea lui **Nicolae P. Budurescu**, scriitor (28 iun. 1888 – 6 apr. 1974)

♦ 28 iunie 1928. 80 de ani de la nașterea compozitorului **Paul Urmuzescu**

♦ 29 iunie 1798. 210 ani de la nașterea poetului italian **Giacomo Leopardi** (29 iun. 1798 – 14 iun. 1837)

♦ 29 iunie 1833. 175 de ani de la nașterea lui **Peter Waage**, chimist norvegian (29 iun. 1833 – 13 ian. 1900)

♦ 30 iunie. **Ziua Învățătorului Român**

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

<i>Mihail SEBASTIAN</i> – [Pages of Diary]	2
<i>Vintilă HORIA</i> – Ovid at Tomis – The Third Year (I)	3
<i>George POTRA</i> – Famine, Epidemics and Locusts	6
<i>Georgeta FILITTI</i> – Bucharest Archives – Arion (II)	9
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	12
<i>Gabriela TOMA</i> – Four Ways To Describe the Similitudes	13
Contemporary Autographs – <i>Ion ACSAN</i>	16
EBLIDA News – Advocacy for Libraries	18
Summer Projects of the Bucharest Metropolitan Library's Youth Centre	24-25
<i>Sergiu GĂBUREAC</i> – Why Young People Are Not More Interested in Reading Fiction!?	26
News on Bucharest Metropolitan Library's Branches	26-27
<i>Mihai GHIBU</i> – Onisifor Ghibu – Father and Pedagogue	28
<i>Li ZHAOCHUN, Huang QUNQING</i> – Reaching Out to Vulnerable Groups in China: A Broad Library with Social Inclusion (I)	31
<i>Violeta TANASĂ</i> – Tibetan Spiritual Traditions in Romania	33
<i>Gabriela TOMA</i> – Theatre and Transcendence... ..	35
Catalogue	36
The International Festival „DAYS AND NIGHTS OF LITERATURE” – The Seventh Edition	38
Calendar – June 2008	39

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
 ABIDOR: Tel./Fax: 316.36.25. BMB: Tel./Fax: 316.83.00
 Redacția: Tel./Fax: 212.83.11
 E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro
 ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI
 Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR

Numele
 Prenumele
 Adresa
 Cod..... Telefon.....

Solicite abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

NIKOLAI RIMSKI-KORSAKOV

1844 – 1908

100 de ani de la moarte

„În partiturile lui Rimski-Korsakov nu există nici cea mai mică îndoială cu privire la «tabloul meteorologic» pe care muzica este menită să-l transmită. Când afară e viscol, fulgii parcă dansează și sar în fața ferestrei și viorile nu se mai aud, când soarele se înalță pe bolta cerului, toate instrumentele strălucesc împreună cu el aproape la fiecare măsură; când este vorba de apă, valurile unduie și dansează prin orchestră și acest efect nu este obținut prin mijlocul relativ ieftin al unui glissando pe harpă. Sunetul este rece și sticlos atunci când descrie o noapte geroasă și calmă de iarnă, cu cerul spuzit de stele. A fost un mare maestru al picturii cu sunetul orchestral și încă mai avem ce învăța de la el“.

Serghei Rahmaninov

MARIA TĂNASE

1913 – 1963

45 de ani de la moarte

„Ea nu s-a mulțumit să cînte doar de dragul cîntecului. Ea s-a străduit să se cultive, să învețe, să tindă către un cît mai vast orizont. Asculta muzică cultă de cea mai bună calitate. Și-a luat profesori și a învățat limba franceză, germană și engleză. Și-a format o personalitate care întrunea calitățile cele mai nobile ale poporului din care făcea parte și de care s-a simțit neclintit puternic legată. Demnă în orice împrejurare, combativă, neînfricăată, a înțeles de-a lungul vieții să înfrunte pe oricine se atîngea de libertatea poporului“.

Harry Brauner

ISSN 1454-0487

